

ÚJ!

5. szám
1987. június
Ára: 39 Ft

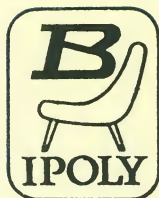
otlet

video

magazin

16 színes oldal!
AKAI, TESZT:
SELTRON, ITT

IPOLY BÚTORGYÁR
BALASSAGYARMAT
NYUGATI IPARTELEP
2660 Pf. 25.

MINTABOLT:
Telefon: 32-10-614

Telex: 22-9195

IPOLY BÚTORGYÁR

Értesítjük kedves
Vásárlóinkat, hogy az
1986. őszi BNV-n
sikeresen bemutatott

COLUMBIA VIDEOBOX

gyártását megkezdte.
Vállalatunk mintaboltja
korlátozott számban
elfogad megrendeléseket.
Columbia Lux bútorral
rendelkező és budapesti
vásárlóinknak ingyenes
házhoz szállítást
biztosítunk.
A termék egységcsomagban
kerül forgalmazásra.

Ára: 3232 Ft

Megrendelek ..... db
Columbia videoboxot, egyide-
jűleg a vételárat postai csek-
ken befizettem.

NÉV: .....

CÍM: .....

.....

Kedves Olvasónk!

Őn most egy ismeretlen ismerős lapot tart kezében: a Video Magazin 5. számát. Nem csekély fejtörést okozott, hogy miként számozzuk újságunkat, hiszen a tartalmában, kivitelében fejfejjel, másfélzseres terjedelmre duzzadt magazint nyugodtan jelölhetünk volna 1-es számmal is. Az 5-ös, amit most végül is címlapunkon olvashat, azt jelzi: ugyanazon szerkesztőgárda, lényegében változatlan elképzelésekkel készítette ezt a magazint, mint négy elődjét.

Elsősorban három rovatunkat kívánjuk bővíteni új magazinunkban: a film-, a tesz- és a vásárlói rovatokat. Az első számunk megjelenése óta eltelt időben ugyanis – szerencsére – bőségesen gyarapodott a hazánkban és külföldön kapható (kölcsonőzhető) videofilmek száma: ezért filmrovatunk főként a sikeres közönségfilmekre hívja fel a figyelmet. Nagyobb terjedelmet kapott tesz- és vásárlói rovatunk pedig az itthon és külföldön vásárlónak nyújt segítséget.

Bár várhatóan a jövőben gyakrabban pillanthatja meg az újságosoknál magazinunkat, ezúttal ismét felajánljuk egy bevált régebbi szolgáltatásunkat: augusztus 3-án 15-től 17 óráig a Video Magazin olvasóinak műszaki szakembereink, szerkesztőink rendelkezésére állnak a 403-743-as és a 403-755-ös telefonszámon.

Szűcs Zoltán

video magazin

VIDEOVILÁG

ITT:	
Elektronikus Forma 1	12
Hifi, vagy nem hifi	13
Lehet egy picivel nagyobb?	15

FILMLÖBÜSZ

A férfiak • Rocknagyszasszonyok videón • Az új Sherlock Holmes • Pénzt vagy májat	4
A fiatal Lady Chatterley II. • A test ördöge • Távol Afrikától • A táncár • Kalózok	6
Portré: Kedves szörnyek keresztapja	9
Pacalra – avagy egy forgatás képei • Szerelm és erotika a filmművészetben	
1. rész – Műsz láb csók	39

TESZT ÉS TECHNIKA

Lemeztelenítve az Akai- Videoton, a Seitron és az ITT	18
---	----

Kilátszik a video	24
Szinpompás világ	46

HÁZUNK TÁJA

A video és a hatályosa jog	30
Nem csak kölcsonőz, el is ad!	31
Sikerlista	32
TVideo	33
Hírek	33

VÁSÁRLÁS

Tesztátlázat	34
Nem leánydóm	35
Kézzelkalkulz	36
11 csatorna – 174 téka	37

KISLEXIKON

38

KILÁTÓ

Hogy hívják a micsodát?	26
Videotex	26
A franciáknak kell a videotex, másoknak meg nem?	26
Magyarországon, 1988-tól	27
Szovjet műholdas tévéprogramok világszerte	28
Hírek	28

Az Ötlet hetilap magazinja • Felelős szerkesztő: Horváth Béla
Szerkesztő: Bíró Zoltán • Művészeti szerkesztő: Kerék Antal
Képszerkesztő: Kiss Árpád • Szerkesztőség: Budapest XIII., Jász utca 103-105.
Levél cím: Budapest 1986 • Telefon: 203-803, 203-804 • Telex: 22-7363

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó: dr. Petrus György Igazgató • Kiadóhivatal, Budapest VI., Révay u. 16.
Kossuth Nyomda, Budapest, 87.0285 • Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
Terjesztli a Magyar Posta

Címlap: Csibi Zsuzsa (grafika) és Batha László (fotó)
HU ISSN 0237-5141

A tavalyi év legsikeresebb filmje címet is viselhetné ez az alkotás – de mennyivel csábítóbb a sokatmondó **Férfiak** cím! Hogy a titokzatosság továbbra is megmaradjon, ezért csak a történet elejét írjuk le. Julius igazi szerencsefia. Szép luxuslakásban lakik, Maseratin jár munkába, arany karcsatos Rolex órája van és amúgy mellékesen gyönyörű felesége. Napfényes, gondtalan világa egy csapásra összeomlik, amikor felbukkan egy vetélytárs, aki ráadásul éppen Julius ellentéte: hosszú hajú, farmerben és pulóverben jár. A dolgot még az is bonyolítja, hogy a két férfi összebarátkozik...

NSZK 1985

Főszereplők: Heiner Lauterbach, Uwe Ochsenknecht, Ulrike Kriener

Rendezte: Doris Dörrie

95 perc

A férfiak (MÄNNER)

Rock- nagyasszonyok videón

MADONNA

BLONDIE

Blondie

Az egykor legnépszerűbbek között emlegetett énekesnő 1986-ban ismét megkisérelte a lehetetlent: visszakapaszkodni a csúcsra. Ennek egyik lépcsője volt, hogy legsikeresebb felvételeinek videóváltozatát is kiadták. Klipjeinek válogatása *Best of Blondie* címen jelent meg (48 perc). Pályafutásának eddigi legnagyobb sikerű koncertje pedig egy 53 perces videón látható, amelynek címe: *Live*.

Madonna

A rock talán legcsillogóbb sztárja az amerikai énekesnő. Nomen est omen: lemezeit a Virgin (Szűz) cég adja ki, s tavalyi slágerlista-vezető számának a címe is ez volt: *Like a Virgin*, magyarul: Mint egy szűz. Nagylemezével is rekordokat döntött, koncertkörútján pedig százezrek hallhatták élőben. Erről két videó készült: a *The Virgin Tour* (55 perces) élő felvételek tartalmazó, és a klipkekből összeállított hasonló című videolemez (18 perces).

Whitney Houston és Kim Wilde

Mindketten az 1986-os év felfedezettjei. Slágerlistás számaikat itthon is sokat hallani, klipjeiket azonban még nem láthattuk. Whitney Houston *Number One Video Hits* című kazettáját (18 perces) válogatást ad az énekes legjobb klipjeiből. Kiadója: az RCA. Kim Wilde, a szőke csillag hat számot tartalmazó videolemezt adott ki a közelmúltban legjobb klipjeiből összeállítva (22 perc).

TINA
TURNER

Az elmúlt évek legnagyobb sztárjai közül jó néhányan körbeutazták a világot, s még többen készítettek videoklipet. Szép hang, jó dalok, hatásos fényeffektusok és nem utolsósorban szép nők – garancia a sikerre. Egy-egy nagy sikerű videofilm jelent meg, mind egy-egy világhírű rock-énekesnőről. Ezek közül válogattunk:

Tina Turner

Private Dancer: az azonos címet viselő nagylemez zenei anyagából készült válogatást tartalmazza. (17 perc)

Ugyanennek a lemeznek teljes anyagát koncertfelvételen is megörökítették, címe:

Private Dancer Concert 1985 (60 perc), kiadója az EMI.

Az énekesnő legsikeresebb számainak gyűjteményes kiadását szintén élő műsorban rögzítették:

Queen of Rock and Roll/Live címen (60 perc), kiadója: a Sound & Vision.

KIM WILDE

Az ifjú Sherlock Holmes

(YOUNG
SHERLOCK HOLMES)

A kockás sapkás, pipázó és remekül hegedülő angol szuperdetektívről már sok film készült.

Megismerkedhettünk kedvenc orvosával és barátjával, Watsonnal, kiderült, hogy valójában narkotikumok rabja, és az, hogy bizony nehezen – vagy sehogy sem – boldogult a nőikkel.

Ebben a filmben – amely Steven Spielberg műhelyében készült – egyéb különlegességet nem tudunk meg a derék Holmesról, ha csak azt nem, hogy ifjúkorában, már

tizenhét évesen kezdte el életbiztosítással közel sem felérő pályáját.

A kamaszkorból éppen csak felcseperedő detektív, szájában az elmaradhatatlan pipával egy hihetetlenül nehéz esetben keveredik.

A hallucinációk gyötörte jövőendő áldozat egy kávéházban üldögél és reggelijét fogyasztja. Hirtelen azt érzi, hogy az előtte aszpikban fekvő csirke galléron ragadja és kipenderíti az ablakon. A szerencsétlen ember tetemét – csirke nélkül – az utcán, néhány emelettel lejjebb találják meg. A nyomok a „titkok templomába” vezetnek, ahol a varázserőt rejtő szer található... No de hogy ezután mi történik, azt már bűn lenne leírni.

Pénzt vagy májait!

(GELD ODER LEBER)

Mike Krüger a német nyelvterület egyik legnépszerűbb komikusa, akit a magyar nézők eddig még nem láthattak filmen. A kritikusok véleménye szerint Krüger eddigi legjobb videoblikláját tavaly rögzítették videoszalagra, s ez a Pénzt vagy májait! címet viseli. A siker másik tényezője az osztrák rockvilág sztár Falco fellépte, akinek ez az első filmje. A két sztár természetesen egy rablóduót alakít a filmben, akik az elcsent ékszereket egy liba hasába tömik. A derék jószág – nem önszántából és nem a saját lábán – eltűnik. A két jómadár a szárnyas után veti magát, s a hajsza jó néhány vicces szituációt eredményez: melyik libában találunk máj helyett briliánsokat?

Kilencven rekeszizom-fárasztó perc után persze megoldódik a rejtély és előkerül a kincs is – de nem mindegy, hogy kinek jut a máj és kinek az ékszerek.

NSZK 1986

Főszereplők:
Mike Krüger,
Ursula Monn,
Falco

Rendezte:
Dr. Dieter
Pröttel

90 perc

USA 1985

Főszereplők:
Nicolas Rowe,
Allan Cox,
Sophie Ward

Rendezte:
Barry Levinson

105 perc

A fiatal Lady Chatterley (YOUNG LADY CHATTERLEY) II.

Az alapművet, vagyis az itthon és külföldön sokáig betiltott könyvből készült filmet nem kell ismertetni, hiszen milliók látták. Ennek analógiájára épül az amerikai film is. Megtartja a szereplők nevét, de teljesen „új” történetet körít a botrányos emlékü mű köré. Lady Cynthia Chatterley ebben a filmben is erotikától fűtött csinos asszony. Vágyainak kielégítésére férje alkalmatlan, így változatos kalandokba bocsátkozik. Szerelme egy francia világi, egy valódi gróf – nem „rangon aluli” kertész, mint Lawrence immár klasszikus művében –, aki a tradicionális fehér ló helyett piros Ferrarival érkezik. A reménytelen szerelem hamar beteljesedik, de az igazi boldogság még messze van...

USA, 1984

Főszereplők: Harlee McBride, Brett Clark, Sybil Danning
Rendezte: Alan Roberts
85 perc

Távol Afrikától

(OUT OF AFRICA)

A tavaly Oscar-díj „esővel” jutalmazott film idén megjelent a videotékákban is. A csodálatosan fényképezett történet a címmel ellentétben Afrikában, pontosabban Kenyában játszódik. A dán Tania Blixen férjhez megy unokabátyjához, akit a filmben Klaus Maria Brandauer alakít. Míg ő hosszú szafarikon tölti idejét, Tania az ültetvényt vezeti – és álmodzik. Felbukkan a szerelmi háromszög szívet tépő harmadik szereplője is, Denys Finch Hattan, azaz Robert Redford. Romantikus szerelem szövődik Tania és Denys között, amit egy váratlan esemény szakít meg...

USA, 1985

Főszereplők: Meryl Streep, Robert Redford,
Klaus Maria Brandauer
Rendezte: Sydney Pollack
155 perc

A test ördöge

(IL DIAVOLO IN CORPO)

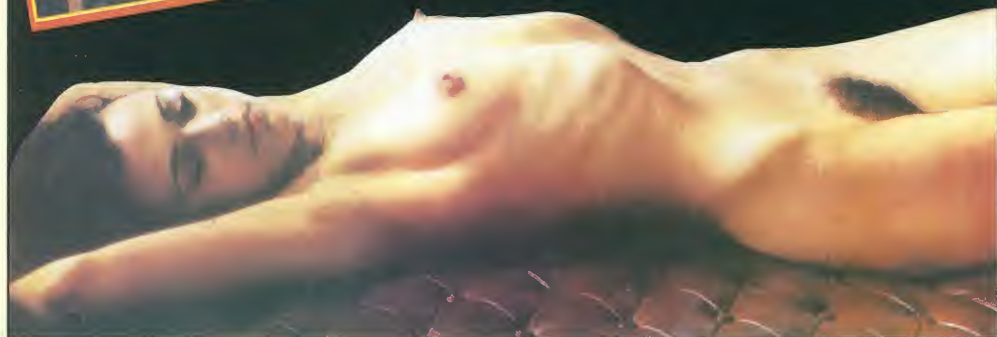
Kora tavaszi reggel Rómában. Pára úszik a város felett, a nap első sugarai beragyogják a háztetőket. Az egyik öreg ház teraszán egy bolond áll. Szemét a szomszédos épületre mereszti. Kinyílik az ablak és egy álmos, barna hajú lány hunyorog a ragyogó napsütésbe. Meglátni és megszeretni egymást egyetlen pillanat műve. A csodálatos környezetben játszódó film Bertolucci Az utolsó tangó Párizsban című művéhez hasonlít – vagyis jó érzékkel kevert erotikus művészfilm. A valóság és a képzelet határmezsgyéjén egyensúlyozó filmben kiderül a bolondról, hogy ex-terrorista, a lányról pedig, hogy mindössze tizenöt éves. A kellő erőszakkal és szexualitással fűszerezett cselekmény valójában a tavalyi év nagy felfedezettjére, a 24 éves Maruschka Detmersre épül. Csodálatos testének minden titkát előtárja, az egykori anarchista és a nézők nagy öröme.

Olasz-francia 1986

Főszereplők: Maruschka Detmers, Frederico Pitzalis

Rendezte: Marco Bellocchio

110 perc

Kalózkodás

(PIRATES)

A neves lengyel származású rendező most egy monstre költségvetéssel készült, gigantikus „kalózeoszt” forgatott – a kritikusok szerint teljesen feleslegesen. Bár ki tudja? Megegett már, hogy a moziban megbukott film a videotékák legkedveltebb darabja lett!

A történet hőseit, egy „elbitangolt” szabadjárú kőművest Walter Matthau alakítja. A torzonborz szakállas férfi a tengerek rettegett rablója lesz, s ádáz csatát folytat minden elképzelhető nemzetiségű és nagyságú hajóval. A filmben egy spanyol – és természetesen kincsekkel megrakott – hadihajó lesz a célpontja. Ahogy mondani szokás, minden megtalálható, ami „was gut und teuer”, vagyis ami nélkül kalózfilmet forgatni vétek: kék óceán, csillogó aranyrudak, villanó keblű nők, vér, humor és izgalom.

Polanski ebben a filmjében főleg a hang- és fényeffektusokra épít, s akinek még ez is kevés, a filmben szereplő hajót teljes életnagyságban megsejmelheti – Cannes kikötőjében.

Francia, 1986

Főszereplők: Walter Matthau,
Cris Campion, Charlotte Lewis

Rendezte: Roman Polanski
93 perc

A tánckar

(CHORUS LINE)

A Szombat esti láz, a Hírénv vagy a Mindhalálíg zene című filmek világsikere mutatja, hogy a színpad és a tánc utáni vágy nemcsak az amerikai fiatalok sajátja. Lassan már külön műfajt alkotnak azok a filmek, ahol egy vagy több tehetséges táncos küzdelmét, mindennapjait mutatják be – természetesen jó ritmú zene kíséretében. A Chorus Line is ebbe a csoportba tartozik, és társaihoz hasonlóan már megjárta a Broadway-színházak sikerszíriáját is. Nyolc táncosról, karrieréről, sikeréről álmodó fiatalokról szól ez a film. A munkával, gyakorlással és eredménytelen kiugrási kísérletekkel teli napok után végre úgy tűnik, felvirrad az igazi nap – feléphetnek az egyik tévéshowban. De a nagy lehetőséggel csak ketten tudnak élni, a többiek lemerednek, gátlásosan mozognak, s így nem számíthatnak további felvételekre.

A bukás után azonban van erejük felállni és tovább folytatni a kemény színházi munkát. Hisznek önmagukban, a munka és az önbizalom meghozza a várt eredményt: bekerülnek egy musicalbe. De ez már valóban az utolsó lehetőség...

USA, 1985

Főszereplők: Michael Douglas,
Audrey Landers

Rendezte: Richard Attenborough

105 perc

VHS

video kazetta

A videokazetták kétórás (E-120) és háromórás (E-180) játékidővel készülnek. Kívánság szerint azonban rövidebb, akár 10 perces játékidővel is megrendelhetők.

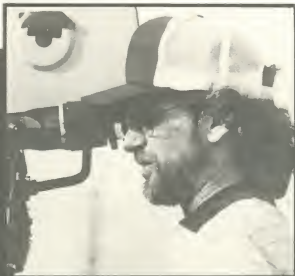
Megrendelhetők
kereskedelmi osztályunkon,
vagy megvásárolhatók
szövetkezetünk mintaboltjában:

1085 Budapest VIII.,
Salétrom u. 8. Tel.: 334-955

Kedves szörnyek kereszttapja

Életművéért jutalmazni egy alig 39 éves művészt meglehetősen furcsa dolog. Pedig ez történt az idei Oscar-díjak átadásakor, az Amerikai Filmudományi Akadémia évente megismétlődő ceremóniáján. Irving Thalberg emlékszobrocskát – amolyan „mini-Oscar” – kapott életművéért Steven Spielberg, az amerikai filmművészet egyik fenegyereke.

A csapnivalóan rossz középiskolai bizonyítványtól az Oscar-díjig vezető útját, mintha maga is egy szédítő amerikai karrierfilm volna, sok zenével. Persze, e filmet nem Spielberg rendezné, őt hidegen hagyják a társadalmi lépcsők s a lépcsőjárás nehézségei. Jobban érdekli a zöldségválogatás házában közepes jólétben üldögélő kismamát, akit váratlanul, kívülről kényszerítenek bele a cselekvésbe, a szabályosból a szabálytalanba, a nagyon is hétköznapiból a rendkívülibbe. De vigyázat! Nem egy komor, elborult tekintetű társadalomkutató filozófus helyezi hőseit kísérletképpen modellhelyzetbe – hanem a filmtörténet egyik legsikeresebb filmgyártó iparos, akinek Cápá című filmje három nap alatt nyolcmillió dollár bevételt hozott, s akinek filmjeit az is ismeri – sőt, többször is megnézi, figurált utánozza, a képképkel díszített trikóban jár, a róluk elnevezett kótkötőket is teszi, egyszerűen mindennapi életébe beépíti –, akinek fogalma sincs Steven Spielberg létéről, aki sosem várja meg a filmek főcímlistáját, de még sosem ment moziba egy rendező kedvéért.

A közönség tehát. Azok, akiket Spielberg egyik dühös kritikus a „legkisebb közös nevező lévők” közösségének nevezett.

Steven Spielberg egy másik film, egy filozofikusabb, művészetszociológiai tartóteret nem illesztve Európából születésétől szereplője is lehetne. Személyében fonódik össze és kerül szembe egymással ugyanis a Mesterember és a Varázsló, a Szórákozás és a Művész – valaha összetartozó mára reménytelenül szétvált két pólusa. Rendező kortársaival, munkatársaival és barátaival, a „mozi-fenegyerekkel”: Francis Ford Coppolával, George Lucassal, Brian DePalmmal, John Milusszal és Martin Scorséével tette meg a Spielberg Hollywood nagy korszakát. Újjávarázslókat a nagy költségvetésű, szemképrázátó filmek hitét – s közben amúgy mellékesen kivonultak Hollywoodból. New Yorkba, San Franciscóba költöztek, nem jártak fogadásokra, nem szerepeltek a tv-show-kban. Példaképkel az amerikai filmgépezést megteremtő „film-mogulok”: ...Mayer Samuel Goldwyn, George Zukor – ám úgy dolgoztak egymás filmljében, mint lelkes főiskolások.

Spielberg Lucas segédrendezője a Csallagok háborújában, együtt írta John Milusszal, aki Lucas osztálytársa volt egy dél-kaliforniai egyetemen, s aki Coppola Apokalipszis most-jának első változatát is írta. Martin Scorsese első filmjének vágója, Buzz Feltshas később producere lesz Milius két filmjének. Scorsese együtt jár egyetemre Brian DePalmmal, akinek vágója Paul Hirschs dolgozik a Csallagok háborújában is. Spielberg első játékfilmjének, a Sugarlandi hajótöradésának írói, első filmlükét Lucas támogatásával forgatták..., és így tovább, a végtelenségig.

Kamaszosan imádni a MOZIT, csapatban barkácsolni, mint valami filmklubban, egy-

mástól és a filmtörténet szinte minden jelentős rendezőjétől gátás nélkül idézni – s közben üzletemberként milliókat bekasszírozni, divatot dictálni, és harmincévesen hatalmas lenni – ez az, amiért a világ összes filmesle szívük teljes melegével irigylik, bosszankodva és elismeréssel, dühvel és szeretettel figyeli a hat „hollywoodi” fenegyereket. Ezt tessék utánuk csinálni!

A kritikusok haragszanak Steven Spielbergre.

Azzal vádolják, hogy életműve Infantilis, hogy a szem ráógumolja (ezt valamikor a tévére mondták) különösen ha viedőn nézik, márpedig milliók nézik, leszókat a gondolkodásról, elszűrik a képezeletet, korlátozza a fantáziát. Ez a vád gyakran felbukkan – legyen szó akár képregényről, videóklipről, elektronikus játékról vagy csak diszóról, egyszerűen a huszadik század végtelen kamaszok mindennapi kultúrájáról.

Tény, hogy a Cápá, Az elvesztett frigyláda..., az Indiana Jones legfőbb közönsége az a bizonyos képregényes, videóklipes kamasz, s tény, hogy ezek a filmek még rava-szul sem vezetnek a gondolat nyugtalanító,

rögös terepére. Tény, hogy rengeleg gyerekes, előre kiszámítható, mesei elemből építkeznek, hogy a legkisebb atomjai a csodák, a trükkök, a lehetetlenségek, s hogy ezekből az atomokból nem épül új értelmű egész. Ha csak az nem, hogy a világ sokkal több csodát kínál, mint azt a hétköznapiak mutatják, s hogy nincs reménytelen helyzet, nincs legyőzhetetlen ellenség. Hogy élni, bár nem tudjuk pontosan minek, de érdemes.

Nem valami nagy üzenet – de rettentő kellemes. A mozi születik újra nemcsak ezekben a szuper-kalandfilmekben, hanem Spielberg szikrább filmljében is.

Első sikere, a Párba (Magyarországon a Filmmúzeum játszotta rövid ideig) a létektani filmek gondolatát igényességet ötvözte szétszedhetetlenül szervesen a horrorfilmek fenyegető izgalmával. A szorongás szórakoztató filmje ez. Azt a pillanatot mutatja, amikor a nagyon is hétköznapi éppen átbillen az ismeretlenbe.

Az idegen Lény itt még nem az Őrből érkezik, mint a Harmadik típusú találkozás-ban és az E. T.-ben – egy közönséges, rozoga kamion vesz üldözőbe egy közönséges, amerikai autósodában ülő közönséges középkorú amerikai polgár. Rettenetes hajszá után, már-már vert helyzetből győz hősünk, akit Man-nek, Embernek, Férlának hívnak – nem véletlenül. Feloldó, katartikus, szörnyű győzelem.

Spielberg aprólékosan, de játékosan „rajzolja meg” a legyzendő vagy barátságos szörnyeket. A Párba kamionja meglátni kopott, csak alulnézetből fotózva mutat íjesztő arányokat, mintha egy csizmás, kezes-lábas viselő fértfit látnánk messzeeségbe tűnő, fölismerhetetlen arccal. A Harmadik típusú találkozás idején: hatalmas fej, hosszú nyak, elnyújtott végtagok, az E. T. egy hatalmas béka, egy majom és egy mervé, de kedves játkébbá keveréke, az 1985-ben készült Lidérek-ben (itt Spielberg producer volt) E. T. leszármaroztat – a kislánya méretű, kislánykuszul fűlő jómanó és robotokhoz hasonló, ráktestű, meredt szemű rossz-mánók. Ember-karikatúrák mind.

Senki nem gondolhatja komolyan, hogy ilyen lények létezhetnek, de nemlétükben nagyon pontosak. Ahogyan a vasorrú bába hivatott alakot adni a kislányokékalakalnak félmeletnek, úgy lesz megfogható és átélethető a kamasz és a felnőtt számára a benne és körülötte élő arctalan szörny. És ez az, amiben egyezik a képregényfialó kamasz és a filmtörténetben járatos értelmiség – hogy tudnillik saját szörnyvel vannak, akikkel együtt éli.

Igy hát Steven Spielberg Oscar-díjas fenegyerek filmljén nyugtató íahéjiz ráógumok, s csak addig érdemes – de addig mindenképpen – rágni, amíg izűk van.

Faragó Zauza

Spielberg filmjei

- 1971 – Duel (A párba) Tv-film
- 1974 – The Sugarland Express (A sugarlandi hajótöradészat)
- 1975 – Jaws (A cápa)
- 1977 – Close Encounters of The Third Kind (A harmadik típusú találkozás)
- 1979–1981 (Meztelenek és bolondok)
- 1981 – Raiders of the Lost Ark (Az elvesztett frigyláda fosztogató)
- 1982 – The Extra-Terrestrial In Adventure on Earth (Az E. T. klucranásal)
- 1983 – The Movie (A mozi). Epizód a Szürkeült zóna c. filmben.
- 1984 – Indiana Jones and the Temple of Doom (Indiana Jones és a végtet templa-mor)
- 1985 – Color Purple (Biborszin)

A felsoroltakon kívül több film producere-
két is szerepel Spielberg neve, így Go-
nles, a Young Sherlock Holmes, a Polter-
geist és a Gremlins című alkotásokban.

képmagnó egyre gyakoribb „vendég” a filmstúdiókban is. A videotechnika világszerte megváltoztatta a filmforgatás technikáját és körülményeit, egyszerűsíti vagy bonyolítja a művészi elképzelések megvalósítását. Munkatársunk egy tévéjáték felvételére látogatott ki a MAFILM Lumumba utcai telepre. Ottani tapasztalatai sokat elárulnak a hazai videófilmzés mai helyzetéről...

A televíziós produkciók egyre nagyobb hányada készül elektronikára, azaz videóra. A hagyományos filmtechnika is tovább fejlődik, hiszen a mozikban továbbra is filmeket vetítenek. A közelmúltban bemutatott mozifilmek közül videóról másolták át Antonioni Egy nő azonosítása vagy Bódy Gábor A kutyá éjli dala című filmjét, de ilyen módszerrel készült a Szépleányok – Hartal László és Dér András közös dokumentumfilmje is. Ez utóbbi a mai filmbűvészekhez képest nevésegesen alacsony költségvetését egyebek között épp a videotechnikának köszönhette. A szerzőpáros állítása szerint mintegy ötven órát rögzítettek, és ebből vágták meg a másfélórás változatot. A mai gazdasági helyzetben valószínűleg tünik, hogy ugyanennyi színes filmnyersanyaghoz hozzájuthattak volna. A videós produkciónál a „maradék” ugyanis újra felhasználható, szemben a film hagyományos celluloid nyersanyagával, amelyre csak egyszer lehet rögzíteni. A tévéfilmek készítésénél egyébként ötszörös túlforgatásra van lehetőség, ami azonban a gyártás jellegzetességéből adódóan (csapó, vágás) ténylegesen csak mintegy három és fél-szeres túlforgatásra csökken.

Horváth Z. György is elektronikára rögzítette a közelmúltban Jean Anouilh drámáját, a Pacsirtát. A forgatás színhelye ezúttal a MAFILM IV. számú műterme volt. Drága vendégeskedés ez a Magyar Televízióan, hiszen a tévéjáték közel négymillió költségből több mint egymillió forint a MAFILM-et illette. A kérdést, hogy megéri-e az együttműködés vagy sem, egyelőre feleslegessé teszi a televízió kijelentése és műtermehiánya. A helyszín megválasztásában ezúttal az elektronikus rögzítési mód indokolta az is, hogy a dráma kevés helyszínen játszódik, és ez – legalábbis a „produkciós” gondolkodás szerint – a videónak kedvez.

A francia Jean Anouilh drámakönete 1977-ben jelent meg az Európa Kiadó gondozásában. Szántó Judit, aki a műveket válogatta, akkor művészi okokra való hivatkozással hagyta ki az 1953-as keltezésű Pacsirtát, ami Jeanne d'Arc történetének feldolgozása. A dráma mindmáig nem élt meg magyar nyelvű kiadást.

Riedl Tamás gyártásvezető szerint éppen-séggel a kamerák száma az útmutató a színészeknek ahhoz, hogy tudják: milyen technikával készül a produkció. Eszerint: egykamerás felvétel – tévéfilm, többkamerás – tévéjáték. (Ezúttal 3 kamera dolgozott, tehát tévéjáték készült!) Mint szavaiból kiderült, a Pacsirta a televízió film- és produkciós osztályának alkotása. A márciusban forgatott tévéjáték gyártási előkészítése ugyan már

januárban megkezdődött, de még pár nappal a forgatás előtt sem volt gazdája néhány főbb szerepnek. A legnagyobb gond mindvégig a színészegyeztetés maradt, mivel a 20 színészből 16 vidéken játszik – 5 külföldről társulatot képviselve. A gyártásvezető elmondta azt is, hogy a forgatókönyv jellege határozza meg a rögzítés módját. Később azt azzal egészítette ki, hogy a televízió szükséges kapacitása miatt a főszerkesztőségek bizonyos gyártási kontingensen rendelkeznek, melynek felhasználásáról nem az osztályok döntenek. Később kiderült, hogy létezik olyan válogató elv is, mely bizonyos műsorokat, így a dokumentumfilmeket és bizonyos adásokat (például a Híradót) előtérbe helyez más produkciókkal szemben. Az elektronika alkalmazása mellett perdöntő érv a rövid forgatási idő: a filmzés több hetével szemben ugyanis egy-egy videoműsor rögzítési ideje 8-10 nap szokott lenni.

Az, hogy végül melyik videós technikát és felszerelést használják, sokszor egyszerűen a szabad kapacitáson múlik. Ezúttal a MAFILM udvarán a színes 6-os kocsi láthatom egy „rögzítő” Mercedes busz társaságában.

Amikor kint jártam a IV. számú műteremben, éppen egy olyan jelenetet vettek fel, melyben Jeanne d'Arc emlékszik vissza életének pár boldog órájára. A rendező itt látta először működésben azt a gépezetet, amelyet maga tervezett. A szerkezet feladata az volt, hogy a lovaglás látszatát keltse. Hajnal jelenetről lévén szó, légből úszó ködfoltoknak kellett volna teljessé tenniük a képet. Nem tudom, mennyibe került volna valódi lovak bérlete, de a műtermen használt díjt és a lovaglás jelenet időtartamát figyelembe véve nem lett volna jelentős a kettő közötti különbség.

A felvétel sehogyan sem akart sikerülni. Hol „szétfűjtta” a kőd a szereplők arcát, hol pedig úgy tűnt, a Vildámparkból jól ismert rugós szerkezetnek lavogolnak hátrafelé. Mindezért írom le ilyen részletesen, mert ami a színészeztetési munkát illeti, azt a rendező már az előkészületi periódusban letudta.

Horváth Z. György eredetileg Anatole France Jeanne d'Arc-ról szóló tanulmányából készítette volna a tévéjátékot, de arra sem mód, sem érdeklődés nem volt. Kapott hát az alkalmon, hogy a Pacsirtát megrendezze. Aktualitását abban látja, hogy az orléans-i szűt története példaeértékű modellül szolgálhat egy olyan idoszakban, amikor a lélek válságba kerül. Mint kiderült, ebbe a forgatásba úgy kezdett bele, hogy még előző rendezését be sem mutatták a televízióban. (Egy O'Flaherty művet filmesített meg.) A szakmabeliek számára nyilvánvaló, a laikus-

nak kicsit hihetetlen, hogy a bemutató idejének megválasztására a rendezőnek semmilyen befolyása sincs.

Legyint, amikor azt kérdezem, Igaz-e, hogy az olcsóság dönt a technika megválasztásában. A video melletti érvként azt hozzák fel, mondja, hogy költségkímélő. Ha azonban a technikai bázis amortizációját egyszer valaki kiszámítaná, nem biztos, hogy ez a nézet továbbra is megállna a lábán.

A takaréksággal szemlélettel megteremtődően egyeztettem megismerő a műtermen dolgozó és tébláboló munkatársakat, bár a folytonos helyváltoztatás – ami esetenként nem jelentett mást, mint a szó-dáspalackok látogatását – jócskán megnehezítette a moivetelt. Végül is körülbelül mintegy két tucatnyi embert szállomtam össze. Cirkulálójuk másik gócopntja egy színes BARCO televíziós monitor volt, amelynek képernyőjén figyelemmel kísérhették egy-egy jelenet gépi megvalósítását.

Az azonnali visszazénzés lehetősége megkönnyíti az alkotó munkát, mondja Márk Iván vezető operatőr.

Létezik ugyan olyan filmes kamera is, amely képes erre, de a szocialista országokban még nem terjedt el eléggé.

A Pacsirta főbb szerepelt Varga Mária, Cserhalmi György, Kálai Ferenc és Máté Gábor alakítja. Hogy a hierarchiában ki hol áll, azt a forgatásra betévedt idegen is könnyen meg tudja állapítani. A műtermen belépve ugyanis mindjárt jobb kéz felől egy rajzszöglet felerősítve lógott a „Pacsirta” – TR 689. sz. produkció – „Dohányzási engedélyről” szóló hivatalos okmánya, amely tételesen felsorolta azok nevét, akik a felvétel alatt is hódolhattak szenvedélyüknek.

A egyetlen női szerepet, Jeanne d'Arc-ot Varga Mária alakítja, (nem dühöngzik). A törekény alkati kaposvári színeszőn az idei szezett követően szerződik a Radnóti Miklós Színpadhoz. 1984-ben negyedéves fős-

Fotó: Gáspár Miklós

kolásként dolgozott először Horváth Z. Gergellyel, a Leviathán tévéjáték-változatában. Nem tartja önmagát önmenedzselő típusnak, ezért kapott az alkalmon, hogy Budapestre jöjjön. Dolgozni szeretne, és erre az átépítés alatt álló kaposvári színházban mind kevesebb lehetősége volt. Szavaiból kiderült, hogy a filmezést nagyon megszerette. A közeljövőben a közönség Gazdag Gyula Hoi volt, hol nem volt című filmjében láthatja a mozikban. A színészről érdeklődését a film iránt azonban fellehetően az is befolyásolja, hogy a Pacsirta főszereplőjeként öthavi színházi gázsiját kapta kézhez.

Fiala János Péter

Pacsirta

– avagy egy forgatás képei

Elektronikus

DIGIVISION® 3896 MULTICONTROL

A mai olvasó már nem érez semmi különös bizsergést, sőt, jobbára meg sem lepődik, ha azt hallja: „digitális”. Így semmi meglepő nincs abban, hogy ha egy digitális tévéről kapunk hírt. Pedig a dolog nem egészen magától értetődő. Gondoljunk csak bele: az egész műsorszórási technika és annak sokféle átviteli rendszere akkor keletkezett, amikor a digitális áramkörökről még szó sem volt. Az egész hírközlés is analóg elektronikus áramkörökre épült. Egy új rendszer megalkotása lényegesen egyszerűbb, mint egy meglévő toldozgatás és bővítgetése olyan feladatok ellátására, amelyekre az alapjában nem alkalmas. Majdnem olyan ez, mintha egy biciklire akaránk versenyautómotort szerelni. A helyzet azért nem olyan reménytelen addig, amíg tudomásul vesszük, hogy egy bicikli nem arra való, hogy Formula-1 versenyt nyerjünk vele. Így a digitális áramkörök alkalmazása a jelenlegi rendszertechnika mellett igen kellemelessé teheti az életünket, ha nem várunk csodákat tőlük. Tulajdonképpen gazdasági megfontolás kérdése, hogy egy készülékben milyen feladatokat váltunk ki a digitális áramkörökkel és mit hagyunk az analóg áramköröknek. Lassan-lassan azért tért nyer a digitális technika és előbb-utóbb alig marad más analóg eszköz egy elektronikus készülékben, mint az átalakítók: mikrofonok, hangszórók, CCD-k, magnófejek és hasonlók.

A digitális technika legszembevetőbb előnye a precíz jelfeldolgozás. Mióta vannak gyors, pontos és nagy felbontású AD-konverterek – és áruk megfizethető –, a konstruktőrök szívesen alkalmazzák őket. Segítségükkel elérhető a jel-zaj viszony bizonyos javítása vagy egyes esetekben a vételi interferenciák kiküszöbölése. Ez utóbbi különösen teletelet vételnél jelentős, amely a zavart, reflektált jelekre különböző érzékeny még nagy téror-

esetén is, amikor a vett kép minősége egyébként kifogástalan.

Mit ígér a ITT Digivision készüléke a hagyományos tévéekkel szemben? Jobb, finomabb színárnyalat-visszaadást. Ez a széles sávú digitális videoprocesszor alkalmazásának eredménye. Tisztábbak az egyes színek közötti átmenetek, kontúrok, amiért a mikroprocesszor-vezérelésű digitális szűrőt kell dicsérni. Jobb az elektronsugár fókuszosítása nemcsak a képernyő közepén, hanem annak sarkában is. Ez a teljesen új, számítógéppel optimalizált elektronoptikai rendszernek köszönhető. Élesebbek a kép kontúrjai, amit az egyedileg beállított nyolcfokozatú digitális videokorrektor tesz lehetővé. Nem remeg a kép a teletelet vételkor. Ezt a sorközbiszorvos digitális vezérlése nyújtja.

A felsorolt előnyöket és az azok mögött álló technikát DCP-nec, azaz Digital Contour Processingnek (digitális kontúrfeldolgozás) nevezzük.

Készülékünk, a Digivision 3896 Multicontrol első látásra még bekapcsolás nélkül, a pusztá megjelenésével is elegendő hatást kelt. Ez talán szimmetrikus felépítésének tudható be, ami nem véletlen, mivel a készülék sztereó tévé- vagy videójelet is elfogad és e célra kétoldalt vannak elhelyezve a jobb és a bal csatorna hangszórói. A készülékhez egyébként hifi-erősítő és hangfalak csatlakoztathatók, amelyek a hang visszaadásának minőségét még VHS képmagnófelvételi lejátszása esetén is drámai módon megjavítják. A beépített erősítő sem akármilyen: 40 watt zenei teljesítményt produkál az ugyan-csak beépített bassz-reflex rendszerű hangszórók segítségével. A sztereó tévének nagy hátránya, hogy nem lehet elég távol elhelyezni egymástól a két hangszóró rendszert, ezért különféle fogásokkal próbálnak segíteni a megfelelő sztereó hangkép kialakításában. Készülékünk, a „HyperSonic” eljárását alkalmazza. A hangszint a magas és a mély

tartományban külön lehet szabályozni és természetesen a balanszt is szabályozni lehet.

A készülék eleganciáját fokozza a 70 cm képátolójú sarkított képcső. Ha bekapcsoljuk készülékünket, meglep annak nagy fényereje, bár már megszoktuk, hogy a színes tévéket is nappali világítás mellett nézzük és így is kifogástalan képet adnak. A jó képmínőség lehetővé teszi, hogy valamivel közelebből nézzük a képernyőt és ez a sztereó hanghatalmas javulást túl azt eredményezi, hogy a képernyő jobban kitölti a látómezőnket: a kép élményszerűbb, plasztikusabb lesz.

A Digivision 3896-ban egy OSCAR-névre hallgató hangoló egységet alkalmaztak, amely nem más, mint az Omni-System Cable and Antenna Reception (többféle rendszerű kábele és antennán át történő vétel) rövidítése. Ahogy a neve is mutatja, ez egy univerzális tuner, amelyhez csatlakoztatható műholdas vevő kimenete vagy speciális kábeltévéjelek. A hangolás frekvencia-szintetizátoros, és félig automatikusan történik nyomógomb segítségével. Harminc program tárolható, a tárolás kvarc-pontos-sággal őrzi az egyszer beállított frekvenciaértéket. Egyébként finomhangoló memóriával is el-

látták a készüléket. A harminc csatorna közül három kifejezetten alkalmas képmagnó jelének fogadására is. Az egyes csatornák közötti átkapcsolások szokásos zavart a képből egy áramkör eltünteti.

A tévéképmínőség részére a szűk keresztmetszetet a videojelek átvitele jelenti, mert ezt régebben megállapított szabványok szigorúan rögzítik. Nincs azonban semmi akadálya annak, hogy ha a video jelforrás közel van, tévénkbe direkt módon, modulátiatlanul vigyük át a videójelet sokkal nagyobb sáv-szélesség mellett, mint amit a kódolt jel megenged. Ennek persze akkor van értelme, ha tévé-vevőnk színjel-végerősitőinek megnövelték a sávzélességét, így azok képesek maradéktalanul fogadni ezeket a jeleket. Ez az eset áll fenn például tévéjátékoknál, amelyeknek mindig a tévével együtt használnak és szeretnénk az egyszerű bontás ellenére jobb képet látni a képernyőn. Újabbban tehát a piros, zöld és kék alapszínjeleket modulálás nélkül visszük át a tévéhez nagy sáv-szélességgel (6 MHz helyett 10–15 MHz), ami vízszintes irányban megkétszerezi a felbontást. Az említett RGB alapszínjelek átvételéhez azonban külön csatlakozási pontok kellenek. Az úgynevezett Scart vagy Euro-AV csatlakozó, amelyet néha Peritelnek is neveznek,

Forma-1

gondoskodik erről. Az RGB jelek mellett adatjelek, képkilátó jelek és kétsávos (sztereo) hang is átvihető rajta a mindenkor kódolt videojel mellett. A három Scart-csatlakozó mellett a készülékben megtalálható természetesen az antenna-, egy DIN rendszerű hang ki- és bemeneti, két hangszóró-, valamint egy fejhallgatócsatlakozó.

A készüléke teletext dekóder is beépítettek, amelynek karakterszetele nyolc nyelven tesz lehetővé szövegkijelítést. A teletext-memóriában nyolc oldalt lehet tárolni (a szokásos egy helyett), a többi teletextfunkció hasonló a már megszokottakhoz.

A Digilvision 3896 Multicontrol készülék eddig felsorolt tulajdonságain kívül két olyan újdonsággal rendelkezik, amely egyedülálló. Az egyik az, hogy a tévéképernyő jobb felső sarkában levelezőlap nagyságban megjelenítjük egy másik videóforrás képét. Ez lehet egy másik csatorna, képmagnó vagy kamera képe, stb. A figyelmes olvasó felteheti a kérdést: mi van itt a szinkronnal? Hiszen tudjuk, hogy két videóforrás képe csak akkor keverhető egymással, ha azok szinkronban vannak. A megoldásról árulkozik az „összenyomott” kép: ezt csak digitális úton lehet megvalósítani, mégpedig úgy, hogy a bejövő képet tároljuk, majd a bekapuzás idő-ablakában gyorsítva kiolvassuk. Nem más ez, mint egy primitív képtároló, vagyis frame-store, amit időalap-korrigálásra is felhasználhatunk. Ha ugyanis a kiolvasást a másik forrás szinkron-jelével

vezéreljük, a bejövő jel időalap-jától elszakadva megteremthetjük a tökéletes szinkront a két forrás között. A képtároló meglehetősen költséges dolog, mert a jó minőségű, finom felbontású videoképtárolásához nagy memória kell. Ennek a készüléknek a konstruktőrei egy egyszerű, kis kapacitású tárolót építettek be, amely megfelelő minőségben tárolja a kisméretű képet és ugyanakkor nem túl drága.

Tudjuk, hogy a tároló tartalma „befagyasztható” – vagyis megszüntethetjük a folyamatot beírás és a kiolvasás jel mindig ugyanazt a tartalmat olvassa ki ciklusosan, máltal állóképet kapunk a képernyőn. Így a bekapuzott kép bármikor megállítható, még akkor is, ha az épp egy tévéadás képe. Sportközvetítések forró pillanatait őrizhetjük meg így néhány percre (vagy maximum a tévé kikapcsolásáig).

Ezt a bekevert második képet gombnyomásra kicserélhetjük a „fő képpel”. Erre akkor lehet szükség, ha egy videóanyagot nézünk és közben a bekevert tévécsatornán elkezdődik az a műsor, melynek kezdetére vártunk, vagy párhuzamosan fut két egyaránt érdekes műsor és hol az egyiket, hol a másikat akarjuk teljes képernyőn nézni. Ez a megoldás nyilvánvalóan arra született, amikor több videóforrás áll rendelkezésünkre, de csak egy tévé van. Úgy tűnik, hogy a bemutatott újszerű megoldás ellenére még sokáig az lesz az ésszerűbb, hogy még egy (vagy több) tévét vagy monitort szerzünk be. Ennek az az előnye is megvan, hogy az egyes monitorok egymástól teljesen függetlenül használhatók.

Azt a felvételt is megkockáztatjuk, hogy ez a megoldás ráadásul olcsóbb is.

A készülék többféle kivitelben készül. Akad PAL és PAL-SECAM adások vételére alkalmas is. Fogyasztása 115 watt, méretei 80 × 53 × 47 centiméter.

Hifi, vagy nem hifi...

VR 3997 HiFi Oscar H VPS

Ez a hosszú nevű, előkelő családát sejtető készülék már a megjelenésével felhívja magára a figyelmet. Minden szemlélő számára feltűnik a rajta elhelyezett HQ monogram, amely a VHS rendszeren végrehajtott tökéletesítést jelzi: High Quality, azaz jó minőség. Megnövelt sávszélesség, megnövelt FM modulációs tartomány és felvételi előkiemelés, illetve utóerőnyomás visszajátszáskor – ezek a főbb jellemzői. Ez természetesen a képre vonatkozik és a vízszintes felbontás megnövekedésében mutatkozik meg, amely ez esetben jobbnál mint 250 sor. Szubjektíven a kontúrok és apróbb részletek nagyobb tisztaságát jelenti. Ami fontos: a HQ-VHS kompatibilis a közönséges VHS rendszerrel, tehát a felvételek zavartalanul lejátszhatók mind a normál, mind a HQ jelzésű képmagnón. A képjel jel-zaj viszonyát is megjavítja valamelyest a jobb modulációs rendszer; ez a mérőszám ez esetben jobb mint 43 dB.

Szintén még az előlapon elhelyezett Hi-Fi felirat tudatja velünk, hogy a szokásos VHS hangminőség mellett képes ez a készülék kétsávos (sztereo) hangot igen jó minőségben is rögzíteni, ami – mint tudjuk – a forgó fejdobba épített hangfejeknek és a hozzájuk kapcsolódó áramköröknek köszönhető. A hifi hangfelvétel során a szint beállítását fénydiódozsa kijelző könnyíti meg. Tudjuk, hogy ez mekkora előny a közönséges VHS hangfelvételhez képest, ahol nincs mód a felvételi körülmények szintbeállítására és a beépített szintállító automatika néha elviselhetetlenül zajosá teszi a másolatok hangját.

Látunk az előlapon egy 8h feliratot is. Ebből kikövetkeztethető, hogy a készülék alkalmas felezett sebességű felvételre és visszajátszásra is, mert ilyenkor egy 240 perces videokazetta játékidője 480 perc, azaz nyolc óra. Ennek az üzem módnak a jelentősége a hagyományos képmagnóknál nem nagy, mert a felezett sebességnél a kép minősége meglehetősen gyenge, másolásra mondatni egyáltalán nem alkalmas. A „javított”, HQ-VHS rendszer képmínősége jobban indokolja a felezett sebességű üzemet, mert viszonylag elfogadható minőségben lehet olyan anyagokat felvenni, amelyeket nem kell másolni és a kifogástalan képmínőség nem elsőrangú követelmény (pl. bizonyos dokumentumok felvételei, régi fekete-fehér archív anyagok stb.). A felezett sebességet még egy tényező teszi fontossá: a hifi hangfelvétel lehetősége. A hifi képmagnók funkciói közt ugyanis előkelő helyet foglal el a minőségi hangrögzítés. Gondoljunk meg ugyanis: a hifi képmagnó hangminőségével nagyobból azonos hangfelvételt negyedekoloz hangszalagon 19 cm/s sebességnél, kétsávos felvételi rendszerben érhetünk el. Nyolcórás hangfelvételhez mintegy 5500 m magnószalagra van szükségünk, aminek az ára barátok közt is több ezer forint. Ez önmagában elgondolkodtathat minden audiofil hajlammal megáldott földi halandót. (És persze ez a szalag sem egyben áll rendelkezésünkre, hanem legjobb esetben 1000 m-es darabokban. Az ilyen szalagokkal bányi tudó hangmagnók – pl. a Revox – ára ráadásul ugyanannyi, mint a szóban forgó hifi képmagnóé...). A hifi képmagnók hangfelvételre felezett sebességnél csaknem ugyanolyan minőségű, mint a teljes sebességnél, így egy közönséges, kb. 800 Ft-os E-240-es VHS videokazettára egyváltéban rögzíthetünk nyolcórnyi valóban sztereo hifi hanganyagot! Meggyőződésszerűen szerint ebben van a felezett sebesség igazi jelentősége. (A hifi képmagnó tehát befészkelte magát a hifi rendszererekbe a magnó helyére: ugyanúgy csatlakoztatható hozzá FM-tuner és végerősítő stb. Azt is megtehetjük, hogy a normál kísérőhanggal felvett képmagnót teljesen független hangmórt vegyünk fel a hifi sávokra!) És még annyit: a VHS rendszer javulá-

sával (digitális jelfeldolgozás, modulációs rendszer tökéletesítése, jobb szalagok alkalmazása stb.) a felezett sebesség jelentősége a kép szempontjából is egyre nagyobb. (A japán madarak csírlipelnek valami szuper-VHS rendszerről...)

De nézzük tovább. A szemünk megakad a VPS betűkön: Video Program Selector. Mint tudjuk, a programozott felvételt a felvenni kívánt műsor tényleges kezdetét a közönséges képmagnó nem ismeri fel, ezért a kezdés pontosságától függ, hogy esetleg a szalagra kerül jó néhány perc nem oda való anyag, aminek utólagos eltüntetése némely képmagnónál a hasznos anyagba való beletörlés veszélye nélkül nehezen oldható meg. A VHS „figyeli” a műsor kezdetét és egy adóból sugárzott kódjellel indítja csak a felvételt. (Sajnos az MTV egyelőre nem tervezi a VPS jelek bevezetését.)

Ami még külsőre szembeötlő: a készülék távvezérlőjén van egy folyadékkristályos kijelző. A távvezérlő nemcsak az összes funkció irányítására alkalmas, hanem az időzített felvétel is beállítható rajta. Igen, rajta, nemcsak vele, mert bárhol és bármikor elegendő a távvezérlőn beállítani a kívánt felvételi időpontokat, annak memóriája megőrzi azokat és amikor a képmagnó közelébe kerül a távvezérlő, gombnyomásra át lehet vinni belőle az adatokat a képmagnóban levő memóriába. Így a programozáshoz nem kell a képmagnó előtt kuksolni. Talán annyi hátránya van ennek a kényelemnek, hogy fennáll annak a veszélye, hogy a távvezérlőt előbb-utóbb elhagyjuk valahol. Ha nem is bennül meg ezáltal a készülék, kezelése roppant kényelmetlenné válik, mert minden esetben oda kell menni hozzá. A programozást egyébként igen logikus és célszerű formában oldották meg: a monitor képernyőjén – tehát távolról is jól olvashatóan – megjelenik egy „kérdőív”, amit egyszerűen ki kell csak tölteni és kész. Természetesen gomb-

nyomásra ellenőrizni lehet a beállított adatokat, amelyek per-sze a képmagnón található kijelzőn is megjelennek. Mindez a monitoron futó képre írva is lehetséges, tehát a műsor nézését nem kell megszakítani. És mint minden valamirevaló arisztokrata, ez a készülék is több nyelvet beszél: angol, német vagy olasz nyelven lehet kérni a display-kilírást. Egy évre előre programozható nyolc esemény automatikus felvétele.

A készülék tudja mindazt, amit illik tudnia minden jobb asztali képmagnónak: csik nélküli állókép, kockázás, félképenkénti lassított visszajátszás, gyorskeresés és számláló szerinti keresés – mindez előre és visszafelé. Jelzi a még hátralévő játékidőt a szalagon percekben. Egy gombnyomásra indul a felvétel (One-Touch-Recording), ha váratlanul fel kívánunk venni valamit és beprogramoztuk egy későbbi felvételre a képmagnót. A programozó rész memóriájában 32 állomás hangolása tárolható. A hangoló egység az a bizonyos OSCARTuner (Omni-System Cable and Antenna Reception), amely mindenféle kábelben és antennán keresztül jövő jellel szót ért. Ami ebből számunkra fontos: a készülék áthangolás nélkül alkalmas az NDK és a hazai SECAM vételére is.

A VR 3997 Hi-Fi Oscar HVPS előkelő vonásai ellenére könnyen képes kapcsolatot teremteni más készülékekkel, amit a szokásos csatlakozók mellett rajta találhatók két Scart (20 pólusú) csatlakozó tesz lehetővé. Az első a videokészülékek (másik képmagnó vagy monitor) felé, a második a hangberendezések irányába biztosít összeköttetést.

Nem hallgathatjuk el a készüléknek azt a hátrányát, hogy nincs rajta Audio Dub (utóhangosítás) és természetesen hiányzik az Insert funkció is, amely értelemszerűen leginkább a hordozható, műsorok készítésére szolgáló gépek sajátja.

Lehet egy picivel nagyobb?

CineVision 160 mobil M

Projektorokról vagy jót vagy semmit – mondhatnák sokan, akiknek volt már dolga néhányal közülük. A videovetítőkön ugyanis korántsem olyan magától értetődő természetességgel tűnik elő a hibátlan videokép bekapcsolás után, mint a jó öreg monitorokon. Ott ugyanis a precíziós in-line csövek általánossá válásával a konvergenciaproblémák gyakorlatilag megszűntek. Nem így a projektoroknál, ahol a három vetítő képcső és a vetítési felület kapcsolata – mondhatni – esetleges. E kettő ugyanis, még ha össze is van építve, könnyen elmozdul egymáshoz képest pár centiméterrel és akkor a konvergenciának lőttek. Azonkívül a vetítés soha nem centrális és ugyanakkor viszonylag kis távolságról történik, ami képtelen geometriai torzítások forrása. Ezek jó része a csövek elterítésével korrigálható, de azért marad bőven beállítatlanó a tisztelt felhasználó részére is. A Barco cég videoprojektorán kb. ötven (!) különféle kezelésszerv van, amelyek mindegyike – közvetlenül vagy közvetve – hatással van a konvergenciára. Igaz viszont, hogy ezekkel tökéletesen be lehet állítani a késvetítő konvergenciáját.

A kezelés nehézsége elle-

nére – amit a projektorok csekély fényereje tetéz – vannak bizonyos esetek, amikor nem nélkülözhetünk egy jó projektort.

Két fajtájuk közül a rögzített képméretű, saját, speciális homorú ernyőre vetítő fajtá mára már kipusztult; maradt a sík felületre (falra, vetítésvászonra) vetítő állítható képméretű típus. Elterjedésüket azonban magas áruk gátolja.

Most a Skála egy olcsóbb ITT típussal próbálkozik, amely a Cinevision 160 nevet viseli. Ez a készülék Novabeam vetítőcsövekkel dolgozik, amelyeknek gyorsítófeszültsége 27,5 kV. Padlón álló típus, 160 centiméter átlójú képet vetít három csövel. A vetítés távolsága 118 centiméter és az ebből adódó tekintélyes torzítást még a vetítőcsövek belsejében elhelyezett előtorzító tükrökkel kompenzálják. Ezért a készülékben igen kevés konvergenciaállító gomb van: összesen négy. Kettő ezek közül a kép jelet korrigálja vízszintes és függőleges irányban, kettő pedig a prósat hasonlóképpen.

A készülék fényereje csökkentett környezeti fény esetén elfogadható, helyi világítás mellett kellemesen nézhető. PAL, SECAM, NTSC és módosított NTSC jelek vetítésére egyaránt alkalmassá tették a dekódot. A tápfeszültség is állítható 90 és 260 V között, így a világon bárhol használható.

Hangolőségységbe 30 csatorna programozható. Itt is vigyázni kell: a képmagnó jelét vagy a három kijelölt csatornát vagy – ami a legjobb – az AV csatlakozón át kell a készülékre kapcsolnunk, mert ebben az esetben a szinkronizáció jobban követi a képmagnó ingadozó időalapját és a kép nem torzul, nem esik szét.

A projektor hangot fogad és erősítőt is tartalmaz, amelynek teljesítménye 30 W. Csak a két (bal, jobb) hangfalat kell csatlakoztatni – de ha ez nincs kéznél, van egy beépített monitorhangszóró is, igaz, nem olyan hang-

minőséggel. Két fejhallgató-csatlakozó alj is van a gépen arra az esetre, ha nem kívánunk másokat megzavarni kedvező videóképnek nézése közben. Ötpólusú hang ki- és bemeneti csatlakozó segítségével más hangforrást is csatlakoztathatunk, így nem szükséges még egy pár hangfalat otthon tartani magnóhoz, lemezjátszóhoz, tunerhez.

Az audiocsatlakozók kívül természetesen megtalálható az antennacsatlakozó, hatpólusú DIN AV csatlakozó és van RGB

csatlakozási lehetőség is; hogy széles sávú videojelekkel lehessen táplálni, ami a nagyméretű vetített kép minősége szempontjából igen fontos előny.

A készülékbe be lehet építeni teletext dekódot is.

A felvett teljesítmény mindössze 100 W, ami projektoroknál igen kevesnek számít. Méreteit tekintve kb. akkora, mint egy tévé: 68 cm x 60 cm x 41 cm.

Ára? Még nincs, de bizonyos hogy jóval 200 ezer forint alatt lesz...

EZ MOST MÁR AZ IGAZI (?)

VMC 3877 AF

Az ITT VMC 3877 AF típusú kamkorderének története ott kezdődik, hogy a kamerakorderek megjelenésével a gyártók kezdtek belátni, hogy nem érdemes egyre újabb hordozható képmagnókat kifejleszteni az amatőr használat számára. Aki otthoni használatra kíván videóanyagokat készíteni, előnyben részesíti a könnyű súlyt, egyszerű kezelhetőséget a minőséggel szemben, hiszen általában úgysem másolja felvételeit – különösen akkor, ha azok egy harmincperces videokazettán egyenként külön is megtalálhatók. Ez a harmincperces felvételi idő jól illeszkedik a legtöbb amatőr felhasználó átlagos igényéhez. Ráadásul azt állítják a gyártók, hogy az újonnan kifejlesztett VHS-C kamkorderek képmínősége nem rosszabb, mint a régi jó VHS gépek felvétele. Így hát a hordozható VHS képmagnóknak egyelőre befellegzett, csak a Panasonic NV 180 típus maradt a porondon.

A kamkordereket az említett kis súly és jó kezelhetőség mellett vonzóvá teszi a bennük újabban alkalmazott CCD képtárolító, s a nagy érzékenység, aminek köszönhetően elmondhatjuk, hogy a szokásos megvilágítási körülmények között (mestersé-

ges fényenél is) elfogadható minőségű amatőr felvételeket készíthetünk velük. A fókuszállítás, írisz- és féhőregyensúly-beállítás automatikus. A készülék tulajdonképpen csak a vario kezelésével és a felvételi indításával és megállításával foglalkoznia. No persze bele is kell néznie a keresőbe és talán ez a legkényelmertlenebb, mivel az igen kicsi. Igaz, hogy mindenféle irányban elfordítható, sőt le is vehető és jobb vagy bal szemhez egyaránt felszerelhető.

A hatszoros vario egy kicsit kevés, de azt lehet mondani, hogy szinte lehetetlen vele rossz, remegő képet csinálni. A féhőregyensúly-állítás – a világítás változtatásainak megfelelően – folyamatosan történhet. Lehetséges felezett sebesség, amivel egyórás felvételt készíthető a 30 perces kazettára. A képmínőség adatai imponálóak: a kamera felbontása 270 sor, a képmagnóé 230 sor. A videójel-zaj viszony jobb mint 45 dB.

Az egész készülék 8 W-ot fogyaszt. Súlyja akkumulátorral együtt sem több két kilogrammnál. Méretei: 12 x 16,5 x 22,3 cm – alig nagyobb, mint egy Pentacon Six fényképezőgép!

**Hi-Fi,
video,
tv
márka-
szervizek**

**Külföldi
színes tv, videomagnó,
garanciális és
garanciális időn túli
szakszerű javítása**

**Videók és televíziók
két hangnormára történő
átalakítása**

ELEKTROMOS SZÖVETKEZET

Bp. VII., Majakovszkij u. 19.

Tel.: 225-252

Bp. X., Pongrác u. 9.

Tel.: 575-634

**Pongrác úti
szervízünkben
soronkívül vállaljuk
ASA-ELIN típusú
televíziók
teletext beépítését.**

Irányár: 5600 Ft

ELSZÖV

**A PANNÓNIA
FILMSTÚDIÓ
SZINKRON
STÚDIÓJÁBÓL
ALAKULT**

MAGYAR SZINKRON ÉS VIDEO VÁLLALAT

**MAGAS MŰVÉSZI
ÉS TECHNIKAI
SZÍNVONALON**

VÁLLALJA:

- referencia-, reklám-, termékpropaganda-,
oktató- és dokumentumfilmek, valamint
videoműsorok gyártását,
- helyszíni közvetítések lebonyolítását,
- 35 mm-es és 16 mm-es filmek átírását
- 1 coll Ampex, Sony U-matic, VHS és Betamax
rendszerben,
- 1 coll Ampex, U-matic, VHS editálást,
- sokszorosítást VHS PAL rendszerben,
- magyar és idegen nyelvű hangosítást,
- videoanyagok számítógépes feliratozását
magyar és idegen nyelven,
- film- és videotechnikai eszközök
kölcsonzését (kamerák, rekorderek,
monitorok stb.),
- videovetítő-kölcsonzést nagyobb
rendezvények, konferenciák, tanácskozások
részére,
- zártláncú hálózatok telepítését

**MAGYAR
SZINKRON ÉS VIDEO
VÁLLALAT**

1021 Bp., Vörös Hadsereg útja 64.

Telefon: 164-840, 767-943

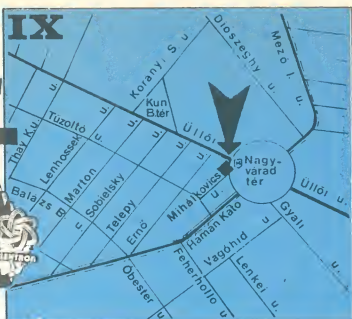
Telex: 226823

Postafiók: 58

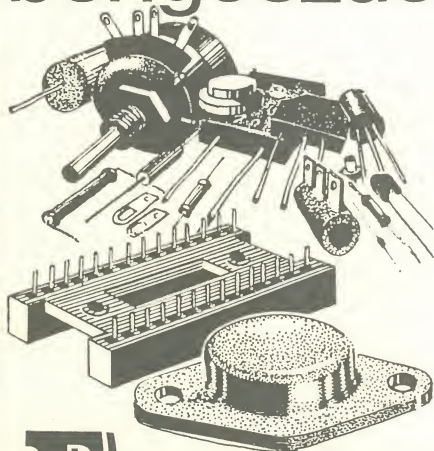

ELEKTRON

alkatrész

böngészde

1096 Budapest IX., Mihálkovics u. 23.

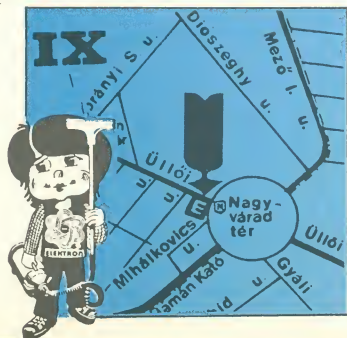
Híradástechnikai alkatrészek és tartozékok:

- elektroncsövek
- félvezetők (memóriák, μ P, TTL IC-k, tranzisztorok stb.)
- RC elemek
- forrasztástechnikai cikkek
- mikrokapcsolók
- tartozék jellegű alkatrészek
- árnyékolt kábelek

Egyedi megrendeléseket is teljesítünk!

Telefon: 137-611

Ferencvárosi

ELEKTRON
szaküzlet

1091 Budapest IX., Üllői út 121.

- színes és fekete-fehér televíziók
- rádiók
- rádiós magnetofonok
- lemezzátszók
- video- és magnetofonkazetták
- elektroakusztikai cikkek, valamint háztartási készülékek
- gazdag választékban kaphatók!

Telefon: 137-611

TESZT

Míg lapunk csinosításával foglalkoztunk, az eltelt fél év alatt jó néhány szemrevaló készülék jelent meg a hazai videopiacon. Közülük ezúttal a leginkább szívdobogtató berendezéseket mezte-leníti le tesztjében Szakolczay Lajos, a MEEI csoportvezető mérnöke. A videosztriptízben vetkőzik az Akai-Videoton VS 115 EDG, a Seltron VH-M2 és az ITT 3946.

rész-ellátási és a szervizelési gondok miként fognak alakulni.

Az elmúlt időszakban kapható készülékek közül csak néhány gyártót említenénk meg: Panasonic, Toshiba, JVC, Philips, Telefunken, Akai, Seltron stb.

A Seltront a gyártók közé soroltuk, ám ez csak részben igaz, mert ez az elnevezés a Skála közös kereskedelmi vállalatának a fantázianeve, és a japán Orion céget takarja (videomagnók esetében). Ezt a típuselnevezési hibát már korábbi tesztünkben is elkövettük a VH 600 RC esetében, mert akkor nem közöltük a valódi gyártót. Hibánkat mentse az a tény, hogy a magyarországi kereskedelmi forgalomban mégsem lehet két Orion márká-

Lemeztelenítve az Akai-Videoton, a Seltron és az ITT

Továbbra is jellemző hazánkban, hogy a videomagnóimportban mindenki jó üzletet lát, tehát hozza boldog-boldogtalan, a Délkertől (Déli gyümölcs Kereskedelmi Vállalat) az Elektroimpexig. Választékbővítésnek is tekinthetnénk ezt a tevékenységet, ha nem lenne aggasztó, hogy a későbbi időben az alkat-

elvezetés – némi félreértésekre adhatna okot –, ezért nem beszélünk erről és a Seltron fantázianevet kellett a készülékekre ragasztani.

Mostani tesztként alanyaiként először is az Akai-Videoton VS 115 EDG és a Seltron VH-M2 típusokat választottuk, abból a meggondolásból, hogy a Videoton folyamatosan gyártja, a Skála pedig huzamosabb ideig importálja – feltehetőleg nagyobb darabszámban – ezeket a készülékeket.

Elsőnek mindkét típusra jellemzően – nem elhanyagolható szempontként – közhíthatjuk, hogy az áruk a negyvenezer forint alatti: 39 900 forint.

Kezdjük tehát az ismerkedést az Akai-Videoton VS 115 EDG-vel. Külalakját tekintve egyáltalán nem hasonlít idősebb testvéreire, a VS 3 SEG-re, mert sokkal laposabb lett. Változatlanul úgynevezett Interactiv Monitor System vezérlési rendszerben dolgozik, tehát minden információt a tv képernyőjén megjeleníthetünk – még az órát is, ami nem feltétlenül előnyös –, kivéve az üzemben lévő program számát, amit a készülék maga jelez ki. Előnyére változott abban is, hogy az Akai is áttért a VS 3 SEG-nél használt SECAM színregisztrációs rendszerre a videokészülékeknek nagy többségében alkalmazott MESECCAM típusú színfeldolgozásra. E rendszer technikai változásról csak annyit, hogy a VS 3 SEG-vel felvett SECAM (magyarországi) adásmódú színes műsor, hazai forgalomban lévő más videomagnóval lejátszva csak élvezhetetlen, zavaros képet nyújt.

Tv-vételre 14 adó programozható be mechanikus, hagyományos hangoló potenciométeres megoldással. A programozás után a választás már elektronikusán végezhető el, az infra táv szabályozó segítségével vagy az időzítő programmal (automatikus felvétel). A működtető gombok a szokásos, úgynevezett „rövid löketű” kivitelűek. A készüléket áramtalanítani a hálózati csatlakozóját kiűzésével lehet, de ezt csak akkor érdemes, ha huzamosabb ideig nem akarjuk használni és automatikus felvételt nem programoztunk be. A csatornaprogramok nem, de az óra és az időzített felvétel rövid idejű áramkimaradás esetén is törölődik, tehát újra be kell állítani. Egyedül 4 program írható be 14 napra előre, vagy egy programlehetőséget felhasználhatunk mindennap azonos időben történő felvételre (egy héten belül). Itt ismételtet vissza kell tennünk a tv-párbeszéd üzemeltetési formára, mert akár az órát, akár a programokat akarjuk látni, a tv-készülékünket minden esetben be kell kapcsolnunk. Külön említést érdemel, hogy a nagyfrekvenciás úton történő átadás a tv VHF II. sáv 3-4. csatornáján történik, ellentétben más gépekkel, amelyek a tv UHF IV. sáv 31-39. csatornáján adnak. Ez sajnos egyáltalán nem előnyös, mert ezen a két csatornán egyéb vételből származó zavarlehetőségek lényegesen nagyobbak, a kiválasztható csatornák száma pedig kisebb. A készülék állókép-visszaadása jónak mondható, egyenként léptethetők a képek, lehetőség

Sztrátr György felvételei

van a képesség (picture) állítására.

Átérhetünk a normaváltásokat automatikusan végző Seltron ismertetésére. Itt is talán elsőnek a külső megjelenésről kell beszélnünk, mivel a tisztelt videorajongó már találkozhott a korábbi Seltron névre keresztelt VH 600 RC-vel.

A VH-M2-nél is nyugodtan kijelenthetjük, kimondottan előnyre változott azzal, hogy szakítva az előző szigorú téglateszt alaklall, lényegesen laposabb lett. Különösen érdekes megoldás, hogy a két leggyakrabban használt kezelőgombot – az „állj” (stop) és a „lejátszás” (play) – az előlappól kiemelkedően, nagyobb méretűnek képezték ki, így ezek a készülék kezelései jobban hozzáférhetőek.

HQ systemben dolgozik, ami annyit jelent, hogy a videóátvitel magasabb frekvenciás tartományában egy kiemelt áramkört

alkalmaztak, és ezáltal a felvett kép minősége valamelyest javul, részletesebb lesz. A VS 115-tel azonos szolgáltatása, hogy készletként állapottól nem kell bekapcsolni, mert a kazetta behelyezése automatikusan magnó üzemmódra állítja. A lejátszott műsor ismétlése is lehetséges oly módon, hogy a „REPEAT” gomb megnyomására a szalag végén a készülék visszatekerkessel „0” memóriára és folytatja a lejátszást.

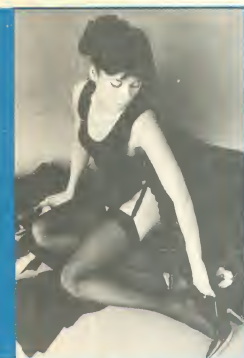
Azonnali felvételi lehetőség (OTR) van 24 órán belül bármely időintervallumban. Tv-vételre 30 adó programozható be elektronikus hangolási módban. Meg kell jegyeznünk, hogy a beállítóegység fedőlappal igen jó eliga-

zító rajzzal látták el, ami jelentősen megkönnyíti az órábeállítás, a hangolás és a programozás megtanulását. Egyidejűleg 8 programot 21 napra előre lehet

tás és a magnófunkciók vezérelhetők.

Mindkét készülékre vonatkozóan úgy érezzük, hogy egyéb szolgáltatások részletezésének

beírni. Sajnos azonban egy rövid idejű áramkimaradás esetén minden fáradozásunk kárba veszett, mert a készülék az összes programját „elfelejti” a hangolás kivételével.

A nagyfrekvenciás jel átadására a tv-készülék az UHF sáv 30-42. csatornáin van lehetőség. Képlelesség-állítás és egyenként való képléptetés nem lehetséges, az állókép visszaadása pedig meglehetősen gyenge. A normaváltások automatikusak, azonban a nagyfrekvenciás kapcsolat csak két hangnormával (OIRT-CCIR) rendelkező tv-készülékkel lehetséges, mert a hangjel CCIR rendszerben érkezik. Az infra távszabályzó segítségével a ki-be kapcsolás, csatornavál-

nincs több értelme, mert a korábbiakban megismert táblázatos formában azokat tételesen közöljük. A műszaki adatok megadásánál az előző számainkban alkalmazott sorrendhez tartjuk magunkat az összehasonlíthatóság érdekében.

Az élettartamról és a megbízhatóságról egyelőre nincs mit mondanunk. Ebből a szempontból azonban biztató az a tény, hogy a VS 115 hazai összeszerelése és a VH-M2 nagy darabszámmal importja szükségessé teszi a jó szervizhálót.

AKAI- VIDEOTON VS 115 EDG

SELTRON VH-M2

ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK		
Hálózati feszültség:	220 V, 50 Hz	220 V, 50 Hz
Teljesítményfelvétel:	28/8 W	30/10 W
Méretek:	440 × 108 × 380 mm	420 × 95 × 350 mm
Tömeg:	7,6 kg	7,2 kg
SZOLGÁLTATÁSOK		
Játékidő:	240 perc	E-240-es kazettával
Áttekeréselési idő:	4,5 perc	3,5 perc
	(E-180-as kazettával)	
Gyorskeresés előre:	7-szeres	5-szörös
hátra:	7-szeres	5-szörös
Leállítás:		
Gyorsítás:		
Állókép:	x	x
Képről képre léptetés:		
Képbévégzés:	x	
Utóhangosítás:		
Azonnali felvétel:		x
PROGRAMOZHATÓSÁG		
Óra kvarc vezérlés:	x	x
Napi programok száma:	4	8
Programozható napok száma:	14	21
Naponta ismételt program:	x	x
Hetente ismételt program:		
Programban csatorna kiválasztás:	x	x
AUTOMATIKÁK		
Adókeresés:		
Memóriastop:	x	x
Szalagállás stop:		
Film vége stop:		
Visszatekeréselés:	x	x
Ismétlés:		x
Színnormaváltás:	x	x
Hangnormaváltás:		x
Hátralévő szalagidő percekben:		
Intervallumokban:		
KÜLÖNLLEGESSEGEK		
Sztereó hang:		
Zajcsökkentő:		
HIFI sztereó hang:		
Biztosítás hálózatkimaradás esetére:		
Hozzáférférés-leállítás:		
Távszabályzó, kábeles:		
Infra:	x	x
Távírányítható magnófunkciók:	x	x
+ csatornaváltás:		
+ hangolás:	x	x
CSATLAKOZÓK		
Antenna be:	DIN aljzat	DIN aljzat
ki:	DIN dugó	DIN dugó
Video be:	RCA	RCA
ki:	RCA	RCA
Hang be:	RCA	RCA
ki:	RCA	RCA
Mikrofon:		
Euro-Scart (21 pol.):		
Kamera:		
Kamera stop:		

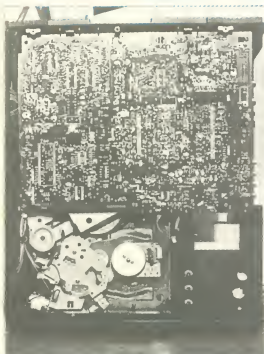

A szolgáltatások felsorolásánál változatlanul tartjuk magunkat a korábbi számainkban közölt sorrendhez, hogy az általunk ismertetett készülékek egységes szempontok szerint legyenek értékelhetők.
A készülékek kategóriáikat tekintve „standard” osztályba tartoznak, szintén a már közölt követelményrendszerünknek megfelelően értékelve. A továbbiakban közöljük a készülékek specifikált és mért adatait.

Műszaki adatok és mérési eredmények

AKAI-VIDEOTON VS 115 EDG			SELTRON VH-M2		
	specifikált	mért	specifikált	mért	
RF bemenet	VHF OIRT 1-5, CCIR 2-4 VHF OIRT 6-12, CCIR 5-12 UHF OIRT/CCIR 21-69	41,4-100 MHz 134-234 MHz 422,5-878,5 MHz	VHF OIRT 1-12, CCIR 2-12 UHF OIRT/CCIR 21-69	44,2-305 MHz 418-880 MHz	
RF érzékenység 20 dB jel/zaj viszonyra vonatkoztatva	-	135-150 μ V	-	125-165 μ V	
RF kimenet	VHF 3-4 csatorna	77-85 MHz	UHF 36. csatorna 30-42. között beállítható	591,25 MHz 543-643 MHz	
RF kimeneti szint	-	3,1 mV	-	1,4 mV	
RF bemeneti Impedancia	75 ohm	33-130 ohm	75 ohm	75-150 ohm	
RF kimeneti Impedancia	75 ohm	63,4 ohm	75 ohm	132 ohm	
Video bemeneti Impedanciaszint	75 ohm	67,9 ohm	75 ohm	75 ohm	
Video kimeneti Impedanciaszint	1 V _{cs-cs} 75 ohm	1 V _{cs-cs} 75 ohm	75 ohm	75 ohm	
Hang bemeneti Impedanciaszint	1 V _{cs-cs} 50 kohm	1,04 V _{cs-cs} 53 kohm	1 V _{cs-cs} 50 kohm	1 V _{cs-cs} 35 kohm	
Hang kimeneti Impedanciaszint	500 mV 1 kohm	316-10 000 mV 0,65 kohm	316 mV 600 ohm	100-3160 mV 900 ohm	
Video jel/zaj viszony	0,5 V 45 dB	0,55 V 45 dB	400 mV 43 dB	460 mV 48 dB	
Hang jel/zaj viszony	40 dB	47 dB	40 dB	48 dB	
Sorbonítás	250 sor	230 sor	230 sor	250 sor	
Hangfrekvenciás átviteli sáv	70-10 000 Hz	35-11 500 Hz	70-10 000 Hz	42-9 200 Hz	

Amint már a korábbiakban megállapítottuk, szolgáltatásainkat tekintve mindkét készülék „standard” kategóriába tartozik, összességében viszont a VH-M2 valamivel többet nyújt, mint társa, a VS 115 EDG. Ezzel a megállapításunkkal nem állunk egyedül, mert az NSZK-beli VIDEO MAGAZIN ez év áprilisi számában 39 standard készülék közül az ORION VH 630 típusát az első, az AKAI VS 116 típusát a hatodik helyre sorolja. A típusjelek ne tévesszenek meg senkit, mert a VH 630 magyar kivitelben VH-M2, az AKAI VS 116 pedig megfelel az AKAI-VIDEOTON VS 115 EDG-nek. Utolsó jó tanácsként azt javasoljuk, hogy aki szeret a készülékével „kommunikálni”, az Akai készüléket vegye meg, azonban felvétel esetén ne felejtse el a „display”-t törölni, mert ellenkező esetben a kijelzett számokat lejátszáskor is viszontlátja.

Nemrég jelent meg az üzletekben az

ITT DIGIcontrol 3946

típusú képmagnó.

Ez a készülék nem vethető össze az előbbiekben tesztelt Akai-Videotonnal s a Seltronnal, hiszen két osztállyal jobb csoportba, a komfort kategóriába tartozik.

Az ITT magnó magas „intelligenciájú” készülék. Amit programozhatósági, kijelzési szempontból tudni kell, szinte mind tudja. A 335 napra előre programozhatóság (6 programmal) egyben azt is jelenti, hogy áramkimaradás ellen is védett, mert ha nem kap hálózati táplálást, egy hónapig képes megtartani a beírt programokat, az órát és – új szolgáltatásként – a dátumot. Az időzített felvételek beírása után kívánságra megjeleníthető a kijelzőn az idők összege, tehát nem eshetünk olyan hibába, hogy 180 perces kazettát használjunk, holott 220 percet programoztunk be. A tv-adók vételére 39 rögzítési lehetőség áll rendelkezésre. A készülék frekvenciaszintézeres hangolása, tehát a csatornák fixen vannak „beégetve”

ITT DIGIcontrol VR 3946 stereo

ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK

Hálózati feszültség:	220 V, 50 Hz
Teljesítményfelvétel:	40/15 W
Méretek:	400 × 100 × 325 mm
Tömeg:	6,2 kg

SZOLGÁLTATÁSOK

Játékidő:	240 perc E-240-es kazettával
Áttekeréses idő:	3 perc E-180-as kazettával
Gyors keresés előre:	5-szörös
hátra:	5-szörös

Lasítás:	
Gyorsítás:	
Állókép:	x
Képről képre léptetés:	
Képbévágás:	
Úthangosítás:	
Azonnali felvétel:	x

PROGRAMOZHATÓSÁG

Óra kvarc vezérlés:	x
Napi programok száma:	6
Programozható napok száma:	335
Naponta ismételtető program:	
Hetente ismételtető program:	
Programban csatornák válassztása:	x

AUTOMATIKÁK

Adókérvény:	x
Memória stop:	x
Szalagállítás stop:	x
Film vége stop:	
Visszatekerés:	x
Ismétlés:	
Színnormaváltás:	x
Hangnormaváltás:	x
Hátralévő szalagidő percekben:	x
Intervallumokban:	

KÜLÖNLEGESSÉGEK

Sztereó hang:	x
Zajcsökkentő:	
Hifi sztereó hang:	
Biztosítás:	
hálózatkimaradás esete:	x
Hozzáférés-leállítás:	x
Távzabályzó kábeles:	
Infra:	x
Távírányítók:	
a magnó funkciók:	x
+ csatornaváltás:	x
+ programozás:	x

MEGJEGYZÉS: Az eddigi készülékektől eltérően itt a távzabályzóval még a programozás is elvégezhető, valamint az óra funkcióban kívánságra a dátum is kijelölhető.

CSATLAKOZÓK

Antenna be:	DIN aljzat
ki:	DIN dugó
Video be:	Euro-Scart
ki:	Euro-Scart
Hang be:	Euro-Scart
ki:	Euro-Scart
	+ 5 pólusú hangfrekvenciás csatlakozó
Mikrofon:	
Kamera:	
Kamera stop:	2,5 mm-es Jack

A szolgáltatások összessége alapján a VR 3946 a felső (komfort) osztályba sorolható. MSZK-beli tesztvérlapunk szerint saját osztályában a 7. helyen áll, megelőzve 35 társát. Valamennyi ártékelt között 103-at szorít maga mögé, a ma már átlalónak tekinthető 40 000 Ft-os áránál 10 000 Ft-al magasabb árért (49 900 Ft).

CCIR norma szerint. Sajnos, a Magyarországon használatos OIRT norma frekvenciakiosztása eltér a CCIR-től, előfordulhat, hogy az OIRT VHF 3. csatorna megtalálásakor a display Ch 76-ot fog jelezni. Szerencsére a kezelési utasításban részletesen közlik a csatornák egyes kijelzési számait és az esetenként szükséges finomhangolási korrekció irányát. A magnó tudna sztereó hangot venni és rögzíteni, ha lenne Magyarországon sztereó tv-adás. A sztereó hang lejátszásával is probléma van, mivel nincs forgalomban sztereó hanggal rendelkező tv-készülék, tehát hiába fordulnak elő elvettve gyári felvételi sztereó hangú videokazetták, nincs jelentőségük. Az a sztereó hang, amit az ITT tud, hagyományos rendszerű, tehát alig éri el egy jobb audio kazettás deck minőségi szintjét, azaz hifi sztereó direkt hanganyag rögzítésére nem alkalmas. Hiányolható, hogy ha hangban a gép két csatornát tud, miért nem teremtettek utóhangosítási (audio dub) lehetőséget.

VPS rendszerű dekóder fogadására is képessé tették a készüléket, aminek sajnos hazánkban szintén nincs jelentősége. A VPS-ről néhány szóban csak annyit, hogy

ez lenne hivatott az adási időpontok csúszása esetén a beprogramozott felvételi időkhöz korrigálására. Nagy kár, hogy a magyar adók ezt nem sugározzák. A magyar televízióműsorok esetében ez különösen indokolt lenne, mivel azonkívül, hogy egy-egy műsort – amit fel akarunk venni – később kezdenek és a pontos időprogram miatt a magnó levágja a végét, még az is előfordul, hogy előbb indulnak – tehát a látni kívánt műsor eleje lemarad –, amit viszont semmi sem indokol.

Csak a különlegességeket próbáltuk meg részletesebben bemutatni, a készülék egyéb jellemzőit a szokásos táblázataink tartalmazták. Ha a tisztelt olvasó figyelmesen megnézi, azt tapasztalja, hogy lényegesen több rovat van kitöltve, mint eddig bármelyik magnóismertetésnél.

ITT DIGIcontrol VR 3946 stereo

MŰSZAKI ADATOK ÉS MÉRÉSI EREDMÉNYEK

	specifikált	mért
RF bemenet	VHF OIRT 1-12, CCIR 2-12 UHF OIRT/ CCIR 21-69	44-298 MHz
RF érzékenység 20 dB jel/zaj viszonyra vonatkoztatva		180-280 µV
RF kimenet	UHF 36, csatorna 30-39, között állítható	591,25 MHz
RF kimeneti szint		537-622,5 MHz
RF bemeneti impedancia		2 mV
RF kimeneti impedancia	75 ohm	53-95 ohm
Video bemeneti impedancia	75 ohm	122 ohm
Video bemeneti impedanciaszint	75 ohm	75 ohm
Video kimeneti impedanciaszint	0,7-2 V _{CS-CS}	0,7-1,9 V _{CS-CS}
Hang bemeneti impedanciaszint	75 ohm	75 ohm
Hang kimeneti impedanciaszint	1 V _{CS-CS}	0,98 V _{CS-CS}
Hang bemeneti impedanciaszint	0,2-1 V	0,1-3 V
Hang kimeneti impedanciaszint	3 kohm	3,3 kohm
Video jel/zaj viszony	0,6 V	0,65 V
Hang jel/zaj viszony	43 dB	44 dB
Hangfrekvenciás átviteli sáv	46 dB	46 dB
	70-10 000 Hz	30-10 500 Hz

FŐFOTO

Műsoros video- kazetták árusítása:

Video Mintaterem 1094 Ferenc krt. 3.

Fotóművészeti

Galéria

1051 Váci utca 7.

TRIO-labor

1073 Lenin krt. 50.

Műtermeink:

1. sz. műterem 1061 Népköztársaság útja 47.

5. sz. műterem 1137 Szt. István krt. 20.

15. sz. műterem

(Corvin)

1085 Blaha L. tér 1-2.

17. sz. műterem

1024 Mártírok útja 39.

18. sz. műterem

1051 Dorottya u. 11.

Video választé- kunk- ból:

A Magyar Filmintézet régi magyar filmjei.
Az Országos Oktatástechnikai központ
nyelvleckéi.

A Szinkron és Video Vállalat rajzfilmjei.

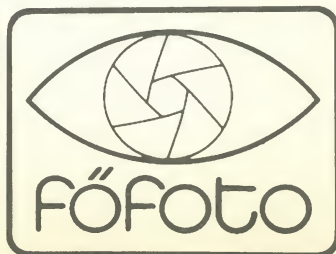
A Televideo szórakoztató filmjei és
gyermekműsorai.

A MOKÉP legsikeresebb videofilmjei.

Vidéki megrendelőink utánvéttel
- postán is megrendelhetik
a kiválasztott műsoros
videokazettákat a következő
címen:

Video Mintaterem
1094

Bp., Ferenc krt. 3.

rovatban korábban már olyan lehetőségekről is szó esett, amelyek segítségével egy videomagnó vagy kamera képe bejuttatható a számítógépbe, illetve a számítógép által generált képernyőre felvehető a videomagnóra, például inzerként. Így tehát már mindkét irányú kapcsolatra láttunk példát. Most olyan eszközökről lesz szó, amelyek a videomagnó és a számítógép képét egyidőben, tehát teljesen szinkronban és a felhasználó kívánságai szerinti kivágásban, mértékben stb. jelenítik meg. A legutóbb tárgyalt számítógépes videofeliratozó tulajdonképpen nem más, mint ennek egy speciális esete, hiszen itt a két eszköz képe ugyan egyidőben jelenik meg, de a feliratok helyett nem lehetnek teljes méretű, színű és elhelyezkedésű szövegek vagy áb-

MSX1 szabványú gépek mérsékelt európai siker miatt, a legtöbb nyugat-európai számítógép-szaküzletben mégis megtalálhatók vagy megrendelhetők. Általában abban különböznek egy „mezei” személyi számítógéptől, hogy a számítógépeknél szokásos és működésükhöz szükséges csatlakozási pontokon kívül tv-csatlakozás, háttértároló csatlakozásának helye, mint például a mágneslemez vagy a magnóé, a sornymatató csatlakozási pontja stb. külön video- és audiojel bemeneti és általában kimeneti csatlakozói is vannak. Amennyiben tehát a két forrás jeleit kezelni szeretnénk, úgy bevezetjük mondjuk a videomagnó kép- és hangjelét ezen csatlakozásokon keresztül. A szá-

mítógép képének megjelenítésére egyébként is szolgáló eszköz, a monitor vagy tv ez esetben a keverés eredményét jeleníti meg. A kimeneti csatlakozók arra szolgálnak, hogy ezt az eredményként előálló képet is fel tudjuk venni, például egy további videomagnóra. Így módon kis túlzással rendezővé válhatunk, videofilmjeinket manipulálhatjuk, kiegészíthetjük a számítógép képeivel vagy alkalmas program felhasználásával bizonyos trükkökkel. Az eredményt rögzítve, méregdrága stúdióberendezések és tudományos fokozatok nélkül is létrehozhatunk saját kedvünkre különböző „alkotásokat”. Hogy azután a végeredmény milyen lesz, az már valóban csak rajtunk – na és a szoftveren, tehát a számítógép programján – múlik.

Az a bizonyos szoftver vagy program legalább olyan lényeges, mint a szinkronizálást és keverést végző elektronika, elkészítése is legalább annyi ideig tart,

sőt általában a megfelelő programok csak jóval az eszköz megjelenése után kerülnek piacra éppen a nagy energiákat és sok időt felemésztő fejlesztés miatt. Ha ehhez hozzávesszük, hogy ez esetben egy viszonylag kismértékben elterjedt számítógépről van szó, érthető, hogy az MSX2 gépekre is csak jóval a gépek boltba kerülése után jelentek meg a megfelelő szintű programcsomagok. A fejlesztő vállalatok kockázata ugyanis ilyen esetben jóval nagyobb, mint mondjuk egy Sinclair Spectrum-program esetén. Mivel a személyi számítógépek világában mindenképpen kísérletnek számít a technikáról és alkalmazásáról van szó, nem is lehet ma még megmondani, hogy milyen területeken lehet majd ezt a technikát sikerrel felhasználni. Némli túlzással azt lehet mondani, mint a számítástechnikában már jó néhány eszközre, hogy ez is egy olyan megoldás,

rák, sőt a feliratozáshoz külön eszközre is szükség van.

Miután a számítógép és a videomagnó képeinek a kimenőjele technikailag szinkronizálható, természetesen megjelentek olyan számítógépek, melyek saját képüket egy külső forrásból származó videojellel folyamatosan képesek keverni, illetve azon különböző trükköket végezni. Ilyen szolgáltatásokat is nyújtó speciális célszámítógépek tulajdonképpen már léteztek korábban is, ezek azonban a nagyközönség számára árunknál fogva általában nem voltak elérhetőek. A populáris alkalmazás lehetőségét a japán házi számítógépipar teremtetette meg az MSX2 szabvány széles körű alkalmazásával. Mint erről külön

cikkünkben olvashatnak, ez egy elsősorban japán számítógépgyártók által elfogadott és alkalmazott szabvány, melynek a második változata technikailag lehetőséget nyújt külső forrásból származó videojelekkel történő szinkronizálásra.

Ez tehát azt jelenti, hogy ma már kapható több olyan házi vagy hobbi számítógép, amelybe ezt a szolgáltatást beépítették. Ilyen számítógépet a Mitsubishi, a National és a Philips is gyárt, áruk általában 1000 dollár alatti, a képszinkronizálást végző áramkörökkel együtt. Bár Európában ezek a gépek kevésbé népszerűek, elsősorban az

KÖZZÉ
A VIDEO

ami még keresi a problémáját. A videófilmek szerkesztését, trükkökkel való ellátását támogató programokra már van példa. Ezek tulajdonképpen rajzolóprogramok, melyekkel számítógépes rajzokat készíthetünk a szokott szolgáltatásokkal, mindössze egy lényeges különbséggel: a megszokott színpalettán a látható színek mellett léteznek egy további, általában átlátszónak definiált szín. Keverés esetén azokon a helyeken, amelyeket ezzel a színnel rajzoltak, a video-

③ アートペーパーで画をひき伸ばす
ク画面を重ね合わせる機能で、ビデオのタイ
ジックビデオに歌詞をつけるなどビデオ編集
●テロップ機能: デジタル機能、スー
機能で作った画面をビデオ録画する
ナルビデオの作成やビデオ編集に

bemeneten beérkező kép fog látszani vagy ha úgy tetszik, "kilátszani" a számítógép képe alól. Ilyen módszerrel tehát például egy fekete felületen átlátszónak definiált terület olyan képet eredményez, mintha a videofilmet egy ablakon keresztül néznénk, ezt az ablakot azonban akár rigivel együtt meg is rajzolhatjuk. Használhatjuk ezt sokkal egyszerűbben, mondjuk mutatógátra is, rajzolhatunk a számítógéppel egy nyilat és azt a videofilm játszása közben a képernyőn mozgathatja, az eredményt pedig rögzítve, a kommentárnak megfelelően hívható fel a figyelem a megfelelő részre. Szabadabban engedve a fantáziánkat, rajzolunk egy pilótátlukét belülről és az ablak helyére, amelyet átlátszó színnel rajzolunk meg, egy valóságos pilótátlukéből felvett videofilm részletét "montírozuk" be. És így tovább, nyilván mindenkinek azonnal születtek ötletei, ha eljátszik ezzel a gondolattal.

A szoftverek tehát általában alkalmasak kell hogy legyenek rajzolásra, mozgathatásra, de fejlettebb esetben digitalizálásra is, ami – talán még emlékeznék – azt jelenti, hogy a számítógépbe folyamatosan bekerülő videojelel, melyet egyébként e gépek nem alakítanak át a számítógép korlátozottabb felbontású és színgazdagságú képévé, egy-egy adott pillanatban mégis digitalizálható, tehát számítógépesíthető. Ezzel további látványos trükköket lehet művelni, például az ábrán látható merényleteket egy elefánt ellen, amely úgy született, hogy az elefántot ábrázoló videofilm adott képét digitalizálta a számítógép, és azon mindenféle, alakjára általában jótékony hatást gyakorló képi transzformációt végeztünk. Ha ehhez hozzávesszük, hogy ez a következő mozgásfázisnál ugyanígy megtehető, vagyis a kezünk által karcsúsított elefánt loholhat a szavannán, igazán mindenki Hollywoodban érezheti magát. Mindezt a saját íróasztalánál és egy mérnök havi fizetésénél kevesebbért. Mármost Japánban.

Mindezek a trükkök azonban a

látványosságok közül még kevés minőségi újdonságot jelentenek mind a számítástechnikában, mind a videózásban, ahol ha keverőpultok és bonyolult berendezések segítségével is, de ezek a trükkök eddig is megoldhatóak voltak. Az más kérdés, hogy sokak – kisebb videohálózatok, amatőr videósok és videoszolgáltatást nyújtók – számára talán éppen most válik elérhetővé az eddig megfizethetetlennek vélt technika. Születtek és fejlesztőlaboratóriumokban folyamatosan születtek azonban olyan kísérleti alkalmazások, melyek minőségileg új eredményeket hoznak. Ezek közül hadd említsek két példát a számítástechnikai programok egy-egy területéről. A játékprogramok fejlesztőit természetesen elsőként foglalkoztatta ezen új lehetőség, mivel a jó játékprogramok egyik ismérve, különösen a szimulációs játékoknál, éppen a minél valóságosabb grafikai ábrázolás. Itt most mód nyílik annyira a valósághú díszlet használatára, hogy a legigényesebb vetőnek sem lehet kifogása, hiszen a videóval felvett háttér egyszerűen beépíthető a programba. Ha tehát egy XXI. századbeli Jedi lovag újrágányával éppen egy kanyonban repül a gonosz erő elől menekülve, a fejlesztők felvehetik a valós háttér egy helikopterből videóra vagy esetleg egy meglévő filmrészletet használhatnak. Természetesen ennek komoly korlátai is vannak, hiszen ellentétben például a lézerdíszk felhasználásával, a videomagnóról csak ugyanolyan sorrendben érkezhettek a jelek, mint amilyenben felvették azokat, tehát attól függetlenül, hogy az űrhajós a kanyon jobb vagy bal oldalán repül, nem lehet a különböző szögből felvett videofilmrészletet tetszés szerint bekeverni. Ennek ellenére bizonyos játékprogramoknál a lehetőség új távlatokat nyitott, no persze a fejlesztési költségek jelentős növekedése mellett. Egy szellemes programban nagyon jó példát láttam az ésszerű

felhasználásra, mégpedig egy golfszimulációs játékban. Ahogy az egy illetendő golfprogramtól elvárható, a számítógép természetesen felrajtolta a pálya részleteit, megjelölve a terep összes lényeges tulajdonságát, a programban azonban, a hozzákapcsolt video segítségével, megtekinthető volt a golfpálya abszolút reális képe is, egy légifelvételre ászerkesztette és a valós képen mutatta meg, hogy éppen melyik pocsolyában található most a labda. Ezt azért lehetett megtenni, mert a golf egy "soros feldolgozó" játék, vagyis a lyukakra egymást követően sorrendben megyes után kell játszani, így a videófelvétel az előre meghatározott sorrend szerint felvehető a megfelelő részletek. Amikor a végére érünk, a videoszalagot természetesen ismét az elejére tekerjük. Erődes megjegyezni, hogy ilyen esetben a játékprogram, amit a boltban veszünk, nemcsak egy programkassztából vagy diszkból, hanem egy videoszalagból is áll. Egy másik érdekes példa és alkalmazási terület az oktatóprogramoké, ahol a két technika együtt használataval mód nyílik valamilyen fizikai folyamat szemléltetésére és ugyanakkor, vagy akár ugyanannak a képek egy részén, a valós életben történő bemutatására. Ha mondjuk a robbanómotor magyarázzák, egy ilyen programmal az oktató nemcsak a didaktikailag kiperipartált ütemenkénti rajzot, hanem egyidőben egy demonstrációs motor valóságos képfét is meg tudja mutatni. Így talán a bütökös tengerlyt is többen megértik.

Természetesen az említett területeken kívül még számos alkalmazási terület említhető, célunk azonban nem ezek taglalása, hanem a valóban újszerű lehetőség bemutatása volt, így ezt a továbbiakban az MSX2 gépek tulajdonsaira bizzuk. Érdekes alkalmazásokról természetesen e lap hasábjain is szívesen beszélünk, így kérjük, ne kíméljenek ötleteikkel.

Kiss Donát

Hogy hívják a micsodát?

Amikor a brit posta 1975-ben elsőként nyilvánosan bemutatta, akkor még viewdata volt a neve. E szóhasználat ma is elő-előfordul az angolszász szakirodalomban, de igazán széles körben a videotex megjelenés terjedt el. Vannak viszont szerzők, akik teledatának említi.

Német nyelvű írásokban attól is függ a szóhasználat, hol él a szerzőjük. Az osztrák lapokban Videotex a neve, az NSZK-beli cikkek viszont Bildschirmtextként (rövidítve: Btx) említik. (S amit magyarul képjúsgának mondnak, az kapta az NSZK-ban a Videotext elnevezést.)

A terminológiai tarkaságot még tovább növeli, hogy egyes konkrét videotex rendszerek márkanévét is szokták használni az általánosabb fogalom helyett. Az angol Prestel, a francia Antiope vagy a japán Captain egyaránt videotex rendszert jelöl, bár távolról sem ugyanolyan.

Itthon sem éppen egységes a szóhasználat. A kommunikációval foglalkozó szociológusok között a videotex járja, míg a műszaki szakemberek más szavakkal élnek. Dr. Ferenczy Pál 1986-ban megjelent *Video- és hangrendszerek* című könyvében például a képjúsgás és a teledata mint „a videotex szolgáltatások két nagy családja” szerepel.

Lehet válogatni, bár célszerűbb megmaradni a nemzetközileg szabványosított elnevezésnél: *videotex*.

Videotex

ponthi számítógép, a használó terminálja és a kettő közötti kapcsolatot létesítő telefonvonal alkotja.

A számítógép háttértárolóiba sorszámozott oldalakban szerkesztve táplálják be a kinált információkat. A kinált nagyságának elvileg nincs felső határa, s ténylegesen is vannak több százezer oldalnyi választékot nyújtó videotex adatbázisok. Egy videotex oldal terjedelme elvileg fél, gyakorlatilag inkább egyharmad gépellő oldalnak felel meg.

A videotex használója szokásos telefonhívással létesít kapcsolatot a számítógéppel, majd egy billentyűzet révén közli a kért oldalak sorszámt. Az adatbázisról érkező információkat a terminál képernyőjén jelennek meg. Mind az adatbázist, mind a terminált speciális áramköri egység, *modem* csatlakoztatja a telefonvonalhoz. Ezáltal gondoskodnak arról, hogy az információ átvitele ugyanolyan műszaki korlátok között bonyolódjék le, mintha beszédet továbbítana a telefonkapcsolat.

Az információk átviteli sebességet alapvetően meghatározza a telefonvonal sávszélessége. Emellett az a szempont is közrejátszik, hogy a kétrányú kapcsolatot egyidejűleg is lehetővé kell tenni. (A használó aközben is közzelhet utasítást az adatbázissal, amikor épp zajlik egy oldal „kivlasása” a terminál képernyőjére.) Kézenfekvő továbbá, hogy eltérő átviteli sebességre van szükség a használótól az adatbázis felé, mint fordított irányban. A használó kevesebb információt küld, s azt is csak jóval lassabban tudja bebillentyűzni, mint amennyit a saját sebességre képes számítógéptől kapni akar.

Mindezek miatt például a Prestel rendszerben a használótól az adatbázis felé 75 baud, míg vissza a 1200 baud sebességgel érkeznek az információk. Másképp kifejezve, a használó üzenetének egy karaktere (10 bit) 133,3 ezredmásodperc alatt jut el az adatbázishoz, míg ellenkező irányban 8,3 ezredmásodperc alatt érkezik ugyanennyi információ.

A használó terminálja lehet speciálisan erre a célra készített berendezés (például a francia Minitel) vagy videotex kapcsolatra is alkalmas tévékészülék, illetve házi számítógép.

A videotexnek sincs világszabványa. Az angol, a francia, a kanadai és a japán rendszerek nem kompatibilisek egymással. A nyugat-európai országok postáinak nemzetközi szervezete, a CEPT azonban 1981–83-ban kidolgozott egy ajánlást, az eurosabványt, amely a szolgáltatások magasabb szintjén lehetővé teszi az angol és a francia videotex rendszerek egyesítését.

A szolgáltatások különféle szintjei a használó számára főleg a kapott információk megjelenítési módjában mutatkoznak meg. Az *alfamozaik* megjelenítés legegyszerűbb szintjét az angol Prestel rendszer képviseli. Ebben alfanumerikus és mozaikgrafikai karakterek alkalmazhatók, s lehetőség van számos színárnyalat használatára, aláhúzásra, a karakterek méretének növelésére stb. A *geometrikus* és a *fotografikus* megjelenítés sokkal finomabb, részletesebb képet eredményez, ám ehhez jóval bonyolultabb, tehát drágább terminál szükséges. Napjainkra az alfamozaik megjelenítés terjedt el legjobban.

A franciáknak kell a videotex, másoknak meg nem?!

Franciaországban már 1985 végén meghaladta az 1 milliót a videotex előfizetőknek száma, míg az NSZK-ban még egy évvel később is alig volt több 50 ezernél. Angliában is 100 ezer alatt maradt tavaly az előfizetők csoportja, pedig a legelső rendszert, a Prestelt épp a szigetországban fejlesztették ki, majd vezették be – jó tíz évvel ezelőtt. S az olyan kis országokban, mint Svájc vagy Ausztria, a videotex mind a mai napig megmaradt technikai különlegességnek. (A szomszédunkban már 1981-ben működött egy kísérleti rendszer, majd a nagyközönségnek is felkínálták a szolgáltatást, de 1986 végén sem érte el a videotex-előfizetők száma a 6 ezret.)

A nagyon szembetűnő számszervi különbségek közül van egy másfajta, igen fontos eltérés a francia és a többi nyugat-európai országban mutatókhoz helyzet között. A francia előfizetők többsége *magánsemmély*, háztartás, míg másol különböző *szervezetek* (vállalatok, intézmények stb.) mutatnak érdeklődést a videotex iránt.

E különbségek okát a postai szervezetek piaci munkájában – a marketing eltérő módszereiben – érdemes keresni.

A francia posta számos városban ingyenesen kikölcsönözte a Minitel elnevezésű terminálokat a telefon-előfi-

zetőknek, a videotex adatbázisokba betáplálta az adott körzet telefonszámmegjegyzéket, s egyidejűleg megszűntette a nyomtatott telefonkönyvet. A terminálok kölcsönzéséhez igen jelentős tökéletesítés kellett, míg a telefonkönyvek – ottani szokás szerint évente esedékes – cseréjének elmaradása számottevő megtakarítást eredményezett. Ez azonban csak a kezdet volt.

Az elektronikus telefonkönyv használatára ingyenes, ekképpen alkalmasnak bizonyult a terminál használatának megkedveltetésére vagy legalábbis elfogadtatására. Ebből még nem sok nyereség származik, viszont annál inkább lehet illyesmiről számítani az egyéb szolgáltatásokból, amelyekről mind az információ kinálója, mind pedig a felhasználó fizet a postának. A kináló a videotex adatbázisban elfoglalt helyért fizet, a felhasználó pedig a telefonvonal használatáért a postának, az információért pedig a kinálónak tartozik térítés.

A *távvasárlás* alkalomával az előfizető egy katalógust hív a terminál képernyőjére, kiválasztja és megrendeli a kívánt árucikket. Ha van speciális videotex hitelkártyája (s ennek leolvasására képes kiegészítő berendezése a terminálhoz kapcsolva), azonnal fizethet is.

Magyarországon, 1988-tól

Az angol Financial Times egyik márciusi számában bukkantunk arra a kis hírre, hogy a Magyar Posta videotex terminálok szállítására kötött szerződést egy osztrák céggel. *Feczkó Ivánt*, a Posta Központi Távirati Hivatalának fejlesztési igazgatóhelyettesét kérdeztük az új Információszo-

lato rendszer kiépítési terveiről.

– Mikor lesz Magyarországon nyilvános, elvileg bárki által előfizethető videotex rendszer?

– 1987-ben vásároljuk meg, szereljük fel a szükséges berendezéseket, s körülbelül fél éves kísérleti szakasz után 1988-ban kezdik meg a folyamatos működést. A videotex szolgáltató központ szállítására még nem kötöttünk szerződést. A terminálokat valóban egy osztrák cégtől, a MUPID-tól vásároljuk, egy magyar viszonyokhoz alkalmazott változatban.

– Milyen jellemzői lesznek a központi egységnek?

– A nemzetközi forgalmi adatok alapján úgy becsüljük, hogy a központ egyidejűleg legalább 600 előfizető kiszolgálására lesz képes, de esetleg akár 1000 előfizetőt is el tud majd látni. Ez a kapacitás viszonylag kis ráfordítással lényegesen bővíthető lesz. S úgy tervezzük, hogy kezdetben az előfizetőknek 30 ezer oldalnyi információt fogunk kínálni. Egy-egy oldal 2 másodpercnél rövidebb idő alatt lehet eljuttatni a lekérő termináljára.

– Hány terminál szállításra kötöttek szerződést?

– A postal megrendelés 120 terminálra szól, s további 60 darabot vásárol az Ipari Minisztérium. Ezenkívül mintegy 60–70 darab behozatallal foglalkoznak más szervezetek.

– Mennyibe kerülnek a berendezések?

– A dekóderből, elektronikus „intelligenciából”, modemből és billentyűzetből álló terminál mintegy 15 ezer schillingért vásároljuk, a megjelenítő „képernyő” pedig 5 ezerbe kerül. A Posta kezdetben bérbe fogja adni a berendezéseket, később azonban az előfizetőknek kell majd azokat megvásárolniuk.

– Milyen módon jelennek meg az információk az előfizetők képernyőin?

– A készülékek a geometrikus megjelenítésre is alkalmasak lesznek.

– Képes-e a magyar tele-

fonhálózat olyan információátvitelle, hogy az előfizetők valóban élvezhessék e részlegzadag és távlatilag is korszerű megjelenítési mód előnyeit?

– Azt nem mondhatnám, hogy bármely telefont-előfizető minden további nélkül csatlakoztathat majd a vonalára a videotex terminált. A berendezés felszerelése előtt a Posta minden előfizetőnél megvizsgálja a telefonkapcsolatot, s kijavítja a működési jellegű hibákat. Ettől függetlenül, a szállítóval eleve egy olyan terminálban egyeztetünk meg, amelynek jóval hatékonyabb a hibavédelme, mint ami a Nyugat-Európában használatos készülékekre jellemző. S kísérleti jelleggel olyan megoldásokat is alkalmazni akarunk, amelyek tovább javítanák az átviteli minőséget.

– A videotex központi egységét a szokásos telefonhívással lehet külföldön elérni. S nálunk? És mennyiért?

– Budapesten egy hatjegyű hívószám tárcsázása – illetve a modem automatikus kapcsolatteremtő egysége – révén lehet az adatbázist elérni. Az ország többi részében egységes hívószáma lesz az adatátviteli multiplexeknek, amelyek aztán a videotex központhoz csatlakoznak. Budapesten ugyanannyi lesz a vonalhasználat díja, mint a telefonbeszélgetéseké, vidéken azonban a távhívási díjknál kedvezőbb lesz a tarifa.

– Mennyibe fog kerülni az információ az előfizetőknek?

– Az információk árát nem a Posta határozza meg, hanem a kínálók. A Posta a távközlési díjon kívüli, egyszeri bekapcsolási díjat, rendszerhasználati díjat, havi előfizetési díjat és karbantartási díjat számít majd fel a használatnak. Mint például jelenleg a telex esetében.

– S mindez mennyit tesz majd ki?

– Erről még nincs végleges döntés.

– Kik lesznek az információk kínálói?

– Előzetes megállapo-

dásunk van a Központi Statisztikai Hivatallal, az Agrarformál, a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztériummal, az Ipari Minisztériummal, a SZOT Ödülési Főigazgatóságával és az Országos Meteorológiai Szolgálatl. Ezek a szervek nemcsak kínálni fogják az információkat, hanem eleve hoznak információfelhasználókat is, akik előfizetnek. Várhatólag nem is lesz elég az a 120 terminál, amit a Posta megrendelt.

– Külföldön sem terjed viharos sebességgel a videotex. Milyen más kínálókat és felhasználókat számítanak?

– Várakozásunk szerint kínálókat jelentkezhettek majd az utazási irodák, a nagyobb áruházak, s például azok a gazdasági szervezetek, amelyek kapacitás- és készletfelelősséggel rendelkeznek. Úgy gondoljuk, hogy 1990-ig – s lehet, hogy még előbb – 600 előfizetője lesz a videotexnek. Egyébként a szakajtóban akarjuk majd ismertetni ezt az új szolgáltatást.

– S hogyan látják a jövőt, mennyire lesz nyereséges a videotex a Postának?

– Rövid távon nem lesz nyereséges, de közép- vagy

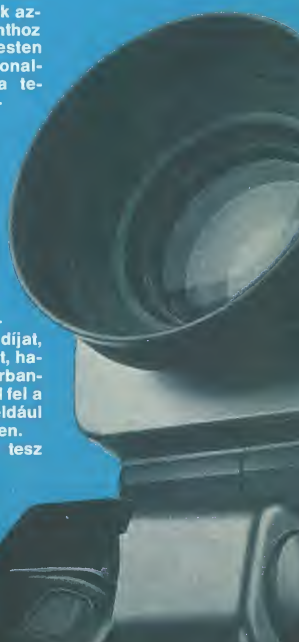
A bankszámláján lévő összegekről információt kaphat, s átutalásokat is lebonyolíthat a videotex előfizetője. (Mindezt természetesen együtt jár, hogy igazolni kell a központi számítógépen, a hívó fél jogosult ilyen műveletek végzésére.)

Ezen kívül számos egyéb felvilágosítást nyújt a videotex, s lehetőséget kínál az elektronikus üzennetküldésre is mindazok számára, akik a központi számítógépen nyitnak maguknak egy „elektronikus postaládát”.

A francia videotex ilyesfajta szolgáltatásai nem különlegességek. Más videotex rendszerek is kínálják ezeket vagy hasonlókkal.

A fő különbséget abban lehet látni, hogy más országokban a videotex előfizetőinek kell megvásárolniuk, bérbe venniük a terminált is. Ez az induló beruházás visszafogja a magánfelhasználókat, a kevés előfizető pedig elkedvetlenül az információk és szolgáltatások kínálatát.

A magas szinten fejlett távközlési infrastruktúra (adott esetben: csomagkapcsolásos rendszerű telefonhálózat), az áruként kínált információk széles piaca és a nagy vásárlóerő együttesen sem biztosítják a sikerre. Az új kommunikációs technikák kínálata keményen meg kell dolgozniuk azért, hogy a fogyasztók körében tömegesen kialakulhassék a szükséglet az új közlési lehetőségek iránt. Az osztrák posta az idel évben igen intenzív marketingtevékenységet folytat a videotex terjesztése érdekében.

hosszú távon azzá válik. A termelői infrastruktúrális beruházások külföldön sem hoznak 2-3 éven belül hasznot.

Jakab Zoltán

Szovjet műholdas tévéprogramok világszerte

Az utóbbi évben jól megfigyelhető, hogy a Szovjetunió a korábbiaknál számottevően aktívabbá vált a nemzetközi műholdas távközlésben.

Ezt jelzi a Szovjetunió kínáléként való fellépése a távközlési műholdak felbocsátásának nemzetközi piacán (Video Magazin, 1986. november), a szovjet fél és az Intelsat – a világ legnagyobb műholdas szervezete – között folytatott tárgyalások, akárcsak a moszkvai tévéprogramok nemzetközi terjesztésének lépése.

Az európai szocialista országok közül tavaly novem-

berben Csehszlovákiában jelentették be, hogy 1990-ig jelentősen – a jelenlegi 3 millióról 4,5 millióra – növelik a moszkvai I. programmal el-

látott nézők számát. Idén január 1-jén Bulgáriában bővült ki a szovjet műsorok vételközöze, ezenkívül nemcsak Szófiában, hanem a tengerparti körzetben is nézhető lesznek az adások, s belátható időn belül az egész országot ellátják velük. 1987 első negyedétől kezdve Varsóban is működik egy moszkvai műsort továbbító adó. (Mindezekben az esetekben a Szatcioner műholdról veszik a műsorjeleket, s teszik át a szűkös földi adóállomásra.)

Nyugat-Európában és az Egyesült Államokban, újabban pedig Japánban is mutatkozik érdeklődés a szovjet televízió kínálata iránt. 1981-ben még csak egy holland kábelrendszer üzemeltetői kínáltak – engedélyt sem kérve rá – a moszkvai operas és baletteladásokat, sportközvetítéseket, a Horizont műhold jeleinek „megcsapolása” révén. Azóta több követő akadt, legutóbb tavaly novemberben érkezett hír egy londoni kábelársaságról, hogy 18 programból álló kínálatában a moszkvai I. műsor is szerepel.

Az Egyesült Államokban, Minneapolisban a KTCA tévétársaság 1985 óta veszi a szovjet műholdak jeleit, s kazettára rögzítve árulja más tévéadóknak a műsorokat. A kínálat mintegy 500 órnyi

anyagból áll. 1986 decemberének elején aztán a New York-i Orbita Technologies Corporation kötött megállapodást a Szovjet Állami Rádió és Televízió Bizottsággal a moszkvai II. műsor vételéről és kábeles terjesztéséről.

Márciusban arról tudósított az MTI, hogy Tokióban az Aszahi tévéállomás kezdte meg szovjet híradók és más műsorok sugárzását, a szovjet ÁRTB-vel való megegyezés alapján.

Mindezt aligha lehetne véletlen egybeeséseknek nevezni, amint februárban szovjet források is megerősítették. Februárban az amerikai Discovery kábelársaság 8 napon át adott ízelítőt a szovjet tévéprogramokból, összesen 66 órnyi mennyiségben. A bemutató ugyanazon időszakban került sorra, amikor az ABC hálózat műsorában az Amerika című szovjetellenes sorozatot közvetítették. Ennek kapcsán a moszkvai rádió New York-i tudóstója mondta el a szovjet hallgatóknak, hogy az időszakot nem véletlenül választották ki, hanem tudatosan törekedett a Discovery kínálata révén valamelyest ellensúlyozni az amerikai propagandát.

Idén decembertől a jelenleginél lényegesen nagyobb teljesítményű adó fogja sugározni Budapestet a szovjet Központi Televízió I. programját, s így növekszik a vételkörzet és javul a vételi minősége. A Magyar Posta központjából származó értesítés szerint a Széchenyi-hegyen a mostani 80 wattos helyett 1 kilowatt teljesítményű, japán gyártású adót helyeznek üzembe, amely az Szatcioner-4 távközlési szatellitől érkező jelek műholdvezető antenna közvetítésével jutnak el az új adóra.

HÍREK

KAMKORDER-KERESLET

Igen gyors ütemben nőtt a kamkorder (egybeépített videofelelővő és lejátszó) iránti kereslet 1986-ban az NSZK-ban és az Egyesült Államokban.

Az NSZK-beli háztartások csaknem egyharmadában használnak videót, s a kamkorder vásárlóinak száma 73 százalékkal volt nagyobb tavaly, mint 1985-ben. A „szülő” videokamerából viszont 35 százalékkal adtak el kevesebbet az előző évhez képest.

Az Egyesült Államokban a háztartások 42 százaléka volt ellátva videóval, s a kamkorder forgalma több mint kétszeresére (125 százalékkal) nőtt 1985-höz képest.

MÁR KAPHATÓ A DAT

Március elején az Aiwa, a Matsushita, a Sharp és a Sony piacra vitte a DAT hangrögzítő berendezést. A digitális technikára épülő rendszer olyan hangminőséget képes nyújtani, mint a létező felfogatható kompakt hangmez (CD), nagy előnye viszont, hogy a használt magra le rögzített a speciális kazettára felvitelt, a természetesen törlhető is.

Japánban a DAT felvevők ára jelenleg 800 angol font körül váltakozik, a megfelelő kazetta pedig mintegy 9 fontba kerül. Egyedül az Aiwa 300 ezer darabot szándékozik az idén gyártani a DAT felvevőből.

A CD-gyártókat főleg a nyugatitálja a DAT. Tavaly még el tudták érni, hogy a japán termékek elhasszálják a berendezések piacra vitelét, a CD-lejátszók keresletének védelme érdekében. A nyugatitálja oka az, hogy a DAT felvevővel átmosható a CD hanganyagok.

A világ 640 hangmez- és kábelmegyártó vállalatát tömörítő nemzetközi szövetség, az IFPI kampányt indított annak érdekében, hogy jogilag kötelezzék a DAT gyártóit egy átmosható megakadályozó réteggel (spoller) beépítésére.

KOMBINÁLT CD-LEJÁTSZÓ

A Philips egyik leányvállalata, a Polygram Records kifejlesztette az akár hang-, akár kápanyagot tartalmazó kompakt lemezek lejátszására egyaránt alkalmas CD-lejátszót. A Philips international három japán céggel is megállapodást kötött az audio-video CD közös továbbfejlesztéséről és piaci kinalatáról.

A kombinált lejátszó 1987 júniusában mutatják be a chicagói Fogyasztói Elektronikai Kiállításra, s utána Európában is piacra dobják. A megállapodások szerint az új készülék indító árá az Egyesült Államokban 1000 dollár körül alakul.

Az Európában forgalmazandó készülékek a PAL szabványt követik, de kinalnak majd hozzájuk SECAM konverter is.

A CD VILÁGTERMELESE

1986 végén 15 nagy cég gyártóit compact discet a világon, s áves kapacitásuk jóval meghaladta a 200 milliót darabot. Nyugat-Európa tavaly mintegy 90 millió CD-t gyártott, Japán és az USA pedig 60-80 milliót. 1987-re a termelés csaknem háromszoros növekedését prognosztizálják.

KÖZELEDNEK EGYMÁSHOZ A TÉVÉSZABVÁNYOK?

A Japán Toshiba kifejlesztett két olyan nyomtérben integrált áramkört, amelyek lehetővé teszik, hogy a színes tévékészülék bármilyen szabvány (PAL, SECAM, NTSC) szerint sugárzó műsort változtatlan minőségben tudjon venni. Ez főleg a nyugati európai országok televízióiparárt érli, mivel megnyitja a saját szabványokkal védett piacot a japán készülékimport előtt.

AZ EÖRS VEGYESIPARI KISSZÖVETKEZET ÁTJÁTSZÓKÁBEL- GYÁRTÁSI PROGRAMJA GARANCIA A MINŐSÉGRE

Az Eörs Vegyesipari Kiszövetkezet többéves tapasztalatok alapján, kiváló minőségben gyárt video-, audio- és komputer-csatlakozó, illetve -átjátszó kábeleket.

Tetszetős csomagolás, nagy üzembiztonság, esztétikus kivitel és garantált minőség jellemzi termékeinket. Termékeink lehetőséget nyújtanak a legkülönbözőbb csatlakozó rendszerek – DIN, RCA Jack – Euro-Scart közötti kapcsolatok létesítésére igen tág alkalmazási területeken, például:

- hangátvitel (audio)
- képátvitel (video)
- kombinált videokészletek
- antennacsatlakozók tv-hez
- antennacsatlakozók rádióhoz
- hangfalcsatlakozók
- komputerkábelek

Video összekötő kábeleink alkalmasak számítógép, tv és különböző csatlakozó rendszer videorekorderek egymással és a tv-vel való összekapcsolására, kép-hang átjátszás több ponton való bevitelére.

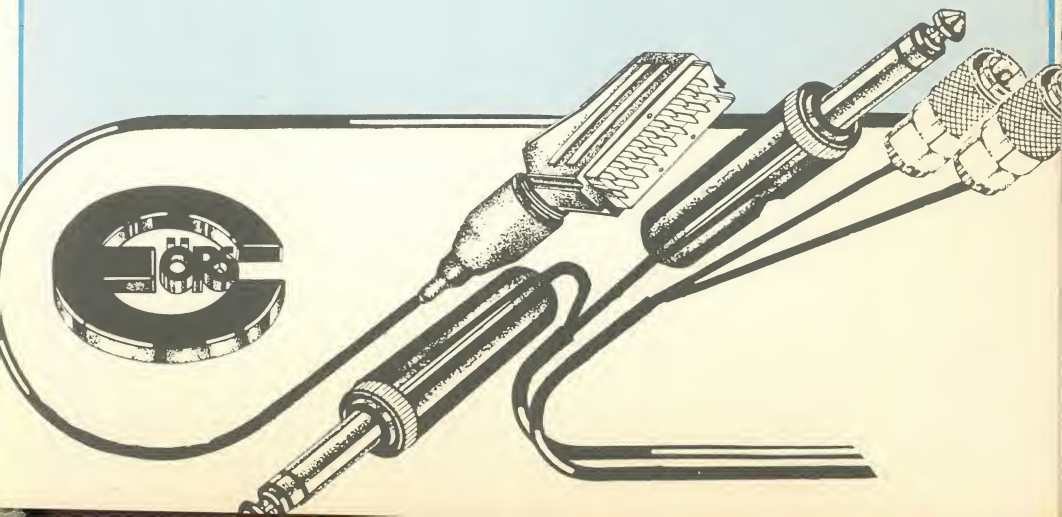
Az általunk gyártott kábeleket megvásárolhatja a

1038 Bp., Szentendrei út 211. sz. alatt lévő üzlethelyiségünkben, ahol egyéni és közületi vásárlókat egyaránt kiszolgálunk.

Nyitvatartás: Hétköznap 10–19 óráig
Szombaton 9–13 óráig

Telefon: 687-214

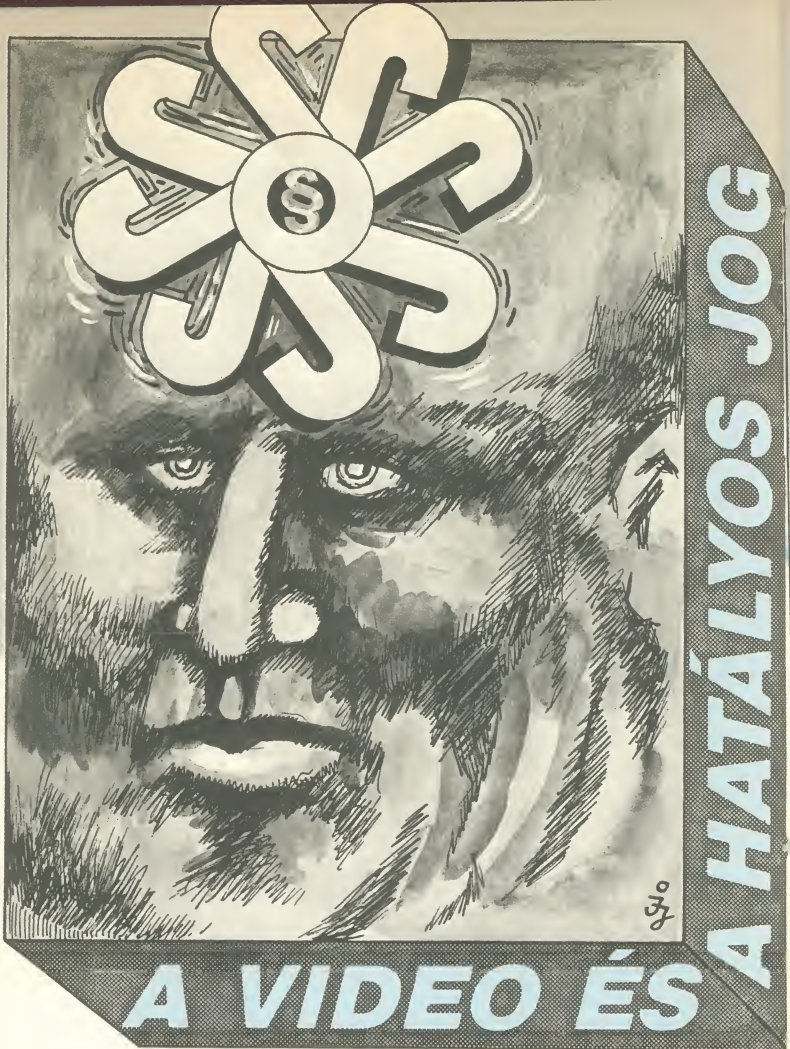
Kívánságra a teljesen egyedi megrendeléseket is teljesítjük.

Még a napokban is gyakran fordul elő, hogy a Filmfőigazgatóság videocsoportjánál csöng a telefon, és az ügyfelek a videotörvény megjelenése felől érdeklődnek. Úgy látszik, kevesen tudják: jogpolitikai és jogtechnikai okokból önálló videotörvény megjelenésére nem számíthatunk, viszont a legfontosabb videorendeletek 1986-ban hatályba léptek. 1987-re két jogszabály megjelenése várható: a videofelvétel-készítés szakképzési, szakképesítési feltételeit, valamint a filmek videováltózatainak és az önálló videoművek alkotóinak szerzői és vagyoni jogait rendező művelődési miniszteri rendeletek.

Jogszabályaink tehát már csaknem egy éve léteznek, az illetékesek alkalmazzák azokat, a közvélemény jelentős része mégis úgy tudja, hogy rendezetlenek a videojogok, a jogalkalmazók pedig számos tiltással akadályozzák a videokultúra hazai elterjedését. A kétségtelenül meglévő rendezetlenségek oka inkább az lehet, hogy az életviszonyok rohamos változásának nehezebben felelnek meg a kulturális tevékenységek egyéb területeinek remekül funkcionáló szerzői jogi, vámmogi és egyéb engedélyező-tiltó direktívái. Magyarán: a videót igen nehéz jogi keretek közé szorítani. Ez viszont nemcsak magyar sajátosság, a világon szinte mindenütt ezzel a problémával küszködnek.

Lássuk hát ezeket az inkriminált jogszabályokat! A sort mindenképpen az egyes kulturális tevékenységek folytatásáról szóló minisztertanácsi rendelettel kell kezdeni, amely 1986. augusztus 1-jétől hatályos. A rendelet pontosan meghatározza, hogy bizonyos kulturális tevékenységet ki, milyen engedély birtokában végezhet. Ennek értelmében videógyártással (videofelvétel készítésével) magán-személy is foglalkozhat, az illetékes tanácsi szakigazgatási szerv engedélye előtt pedig be kell még szerezni a Filmfőigazgatóság hozzájárulását. Video-kiadással, vagyis videofelvételek üzletszerű előállításával és videoscokszorosítással kizárólag jogi személyiséggel rendelkező szervezet (minimum kissozvetkezet) foglalkozhat, az előzetes hatósági hozzájárulást itt is a Filmfőigazgatóság adja meg. A videoelvitelisé engedélyek megadása a megyei (fővárosi) tanácsok művelődési osztályainak hatáskörében maradt.

1986. szeptember 1-jétől érvényes a sajtótörvény és a végrehajtására kiadott rendeletek. Ezek ugyan nem kifejezetten videojogszabályok, érintőlegesen vagy címszavakban azonban mindegyik foglalkozik a videóval. Így a nyilvános közlésre szánt videokazetta is sajtóterméknek minősül. Az egyik legfontosabb kivételi szabály, hogy nincs szükség engedélyre az állami szervek működését, a gazdálkodó szervezetek gazdasági tevékenységét szolgáló, valamint a társadalmi szervezetek és egyesületek alapszabályszerű működésével kapcsolatos, és szervek által megrendelt vagy előállított sajtótermékek

előállításához és nyilvános közléséhez.

Az egyes sajtótermékek engedélyezéséről szóló MM (művelődési minisztérium) rendelet többek között kimondja: a 60 perc vetítési időtartamot meghaladó nyilvános közlésre szánt videofelvétel előállításának a megkezdéséhez engedélyt kell kérni a Filmfőigazgatóságtól. A videofelvétel eredeti kazettájának és egyéb, a rendeletben felsorolt adatok benyújtásával a mű nyilvános közléséhez külön kell megkérni az engedélyt.

A kötelespéldány-szolgáltatási kötelezettségről szóló MM rendelet értelmében engedély-okirattal ellátott videokazetta

esetében az előállított, illetőleg forgalomba hozott példányszámtól függetlenül, míg engedélymentes videokazetta esetében tíz példány felett kell a kiadónak kötelespéldányt adni a Magyar Filmintézet számára. Az Intézet tudományos és igazgatási célra gyűjti, illetve archiválja a beérkezett videoanyagokat.

Szép, szép, mondják a kétkedők, de mi a helyzet a műsor-kínálattal, mikor javul a programellátás? Valóban itt még sok a tennivaló, bár a kulturális termékek nemzetek közötti forgalmát nemzetközi szerződések és egyezmények rendezik, amelyekről a hazai jogalkotók és a felhasználók sem térhetnek el.

Magyarország is tagja az 1975-ös belső jogforrásként kihirdetett Berni Uniói Egyezménynek és az Egyetemes Szerzői Jogi Egyezménynek, így a videojoggal kapcsolatban ezeket kell irányadónak tekinteni. Az Egyezmények ugyan még nem ismerik a videót, de a mozgóképek-analógiára tekintettel a videóra is a filmszalagra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

A filmekre pedig az egyéb szerzői jogi védelem alatt álló művektől (így zeneművek, könyvek, írásos kiadványok) eltérő szabályok vonatkoznak. Az Omega együttes legújabb nagylemeze például megjelenése pillanatától fogva bemutatható, idézhető, rögzíthető – tehát felhasználható –, a szerzők külön hozzájáruló nyilatkozata nélkül. Mindezekért a felhasználó általánnyilván fizeti meg a jogdíjat, amelyet a hanglemez (kazetta) árába építettek be. A Szerzői Jogvédő Hivatalhoz befolyt észrevételeket azután meghatarozott kulcsok szerint osztják fel a szerzők között.

A filmnekél (videoműveknél) azonban nem ilyen egyszerű a helyzet. A példánál maradván, az Omega-concerttről készült film első nyilvános bemutatásával nem vált közkincsé, minden további bemutatása (felhasználása) csak a szerzőkkel, illetve jogtulajdonosokkal kötött megállapodás alapján lehetséges. Ez az ún. nagyjogi rendszer, vagyis amikor a felek szerződésben rendezik a konkrét mű területi, formai és időbeli hasznosítási módjait.

Míg a mozgóképre ezek a szigorú szabályok érvényesek, addig a nyilvános videovetítés nem esik azonos megítélés alá nyilvános lemezbemutattással. Ha ugyanis egy vendégülés vagy egy videomozis be akarja mutatni a Nyugaton óriási sikerekkel futó Alien II-t (a Nyolcadik utas... folytatását), nem elég megvenni hozzá Bécsben magánforgalomban a műsoros kazettát vagy készíteni róla egy másolatot. Ezeknek az árba ugyan be van építve a jogdíj, de az csak az otthoni használatra jogosít, nyilvános (belépődíjas) vetítésre nem. Ehhez a jogtulajdonossal kell megállapodni, aki viszont üzletpolitikai megfontolásokból és jogbiztonsági szempontokból hasonló forgalmazó vállalatokkal (Mokép, MTV) szerződik a jogok átruházására, nem pedig magánszemélyekkel.

A szerződési feltételek így is nagyon szigorúak, pontosan előírják, mit és meddig csinálhat a felhasználó. A magyar nyugati forgalmazó cégek például nem adják oda a sikeres produkciókat

kizárólag videoterjesztésre, csak akkor, ha a filmet, vagyis a filmjogokat is megvesszük hozzá. Más esetekben a videoterjesztés jogdíja drágább magánál a filmnél, ezért vagyunk kénytelenek lemondani a megvásárlásáról. Az is gondot okoz, hogy a videojogokért cserébe a forgalmazók többnyire százalékos részesedést kérnek. A hazai gyakorlatnak azonban csak a fix jogdíj, vagyis az egyösszegű jogmegváltás lehet megfelelő.

Igy aki vetíteni akar, nem kezdhet magánakcióba, mindenképpen a legális kínálatot nyújtó magyarországi kiadóforgalmazó vállalatok (Mokép, Videotéka, MTV Televideo Kiadó) választékából kell kikeresnie azt a műsort, amely nyilvánosan bemutatható. Videotékas kazetták vetítése esetén tehát magyjogdíjat nem kell fizetni, mert azt egyszer a Mokép már megtette. Az ezáltal jogtulajdonossá lett Mokép ugyanakkor jogosult a hazai felhasználókkal kötött szerződésekben meghatározni a bevételekből való részesedésének arányát. A kisjogdíjat ettől függetlenül minden felhasználónak meg kell fizetni, tehát abban az esetben is, ha a műsor zeneszámokat, zenei felvételeket tartalmaz, az előírásoknak megfelelő összegű jogdíjat, általában napi 40–80 forintot kell az SZJH-nak átutálnia nyilvános bemutatás ellenértékezésére.

A Videotéka kínálatában hetvennél is több olyan cím szerepel (a zenés műsorokon kívül) ami csak ebben a terjesztési csatornában kerül bemutatásra, moziforgalmazásban nem. Az illetékesek tudják, a választékok feltétlenül bővíteni kell, mivel óriási igény jelentkezik egyrészt a videodiszkók részéről, akik a tékből bérlelték koncertműsorok helyett aktuális videoklipeket szeretnének bemutatni, másrészt a filmprogramok iránt érdeklődő magánszemélyek és videomozisok részéről. A jogszabályoktól függetlenül létező videofetkepiac letörése is csak a kínálat bővítésével oldható meg. Ehhez azonban a Mokép egymagában kevés, a terjesztő láncba mindenképpen aktivabban kellene bekapcsolódni a televízióknak, a Pannónia Film Vállalatnak, a Magyar Filmintézetnek és mindazon intézményeknek, akik akarnak és tudnak tenni valamit a színvonalas videoműsor-ellátás érdekében.

Kiss Zoltán

MOKÉP VIDEO TÉKA:

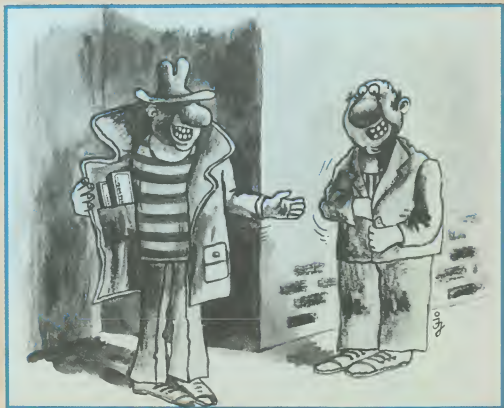
Nemcsak kölcsönöz, el is ad!

Tavaly a képmagnó-tulajdonosok a MOKÉP Videotéka műsoros kazettáit 150 ezer kölcsönnapra bérlelték. Ma a videózók a tékabán 721-féle műsor közül válogathatnak: ezek fele magyar alkotás, a külföldi filmek pedig magyar szinkronnal, vagy felirattal nézhetőek. Múlt év őszé óta végre enyhültek a joggal oly sokat szított kölcsönzési feltételek. Megszüntették az 1000 forintos letét díjat és helyette a tagsági díj rendszerét vezették be. A tékának 100 forint ellenében fél évre, 200 forintért egy esztendőre lehet tagja valamennyi nagykorú állampolgár. A bérleti díj is valamelyest csökkent: rövidfilm-összeállítást 70 forintért, hazai és szocialista országból vásárolt filmet 90, tőkés országból vett alkotást 140 forintért kölcsönözhető naponta.

Budapesten négyezer tagot számlál a Videotéka, s már nemcsak a Majakovszkij utcai központban lehet kazettát bérlni, hanem a Skála-Metró Bajcsy-Zsilinszky úti Print üzletében és Kispesten, az Ifjú Gárda Művelődési Házban is. A kazettakölcsönzés iránt védeken is egyre nagyobb az érdeklődés, s már valamennyi megyei moziüzemi vállalat működött videotékat.

November óta a MOKÉP a kazettákat nemcsak kölcsönzi, ha-

nem árusítja is. A nemzetközi gyakorlatnak megfelelően az új filmeket először a kölcsönzés kezdete után néhány hónappal kínálják eladásra. Kivéve azt a néhány művet, melynek szerződése azt csak a joglejárát utolsó évében engedélyezi árulni. A MOKÉP műsoros videokazettáiból a fővárosban tizenegy helyen vásárolhatunk: A Főtő video mintatermében a Ferenc körúton, és hat műtermében; a Skála-Metró Printben, a Tanács körüti diabolban, a Váci utcai Fotóművészeti Galériában és a Coordinat Alagút utcai üzletében. A filmek hosszától, gyártójától függően 1190–1950 forintba kerülnek. A rövidfilm-összeállítások a legolcsóbbak, a tőkés játékfilmek a legdrágábbak. Egy magyar film videón 1550–1750 forint. A legújabb hazai alkotásokat azonban hiába keressük a polcokon. Az európai szokásokhoz – és állítólag szintén üzleti megfontolások – miatt az új filmek videomásolatai csak a nyilvános vetítés után fél évvel kerülnek a tékák és az elárulási helyek polcaira. Az eladási listán jelenleg az István a király és a Hyppolit a lakáj vezet, több mint kétszázat vásároltak belőlük, de népszerű a Vuk, a Vízipók és a számos hongkongi akciófilm is.

Érdekeség, hogy a Videotékából másfél száz olyan film is kölcsönözhető, amelynek csak videoját vett meg a Mokép. E filmek sorába olyan alkotások is beleférnek, amelyek nyilvános mozivetítésre – az illetékesek szerint – nem lennének alkalmasak, mondván, a videót más közegben nézik az emberek, ezért enyhébb a filmátvételen döntő szakemberek szigora. Emellett azonban a tékából olyan filmek is kölcsönözhetők, amelyek az elmúlt években, évtizedekben pénzügyi vagy mennyiségi okok miatt maradtak ki a hazai filmszínházak kínálatából. Ilyen például az új szerzemények közül A csendőr és a földönkívüliek című francia vígjáték, de Alain Delon bérelhető filmjeit sem játszották a mozik: a Sokkot, A katonaoorvost vagy a Jégkebleket, csakúgy mint a hongkongi filmek többségét.

A téka idén több mint háromszáz új filmet kínál majd tagjainak. Kétszáz tőkés és száz magyar, illetve szocialista alkotásra már megkötötték a szerződéseket. Hamarosan több új kölcsönzőhely is nyílik majd, hogy enyhítse a Majakovszkij utcai központ forgalmát és raktározási nehézségeit. Ha a tervek megvalósulnak, akkor nyártól már a Szakszervezetek Fővárosi Művelődési Házában és a Coordinart boltjában is lehet majd kettőt bérelni. A MOKEP és a Skála szerződése alapján már csak a Skála áruházakon kívül, közülük hányan nyitnak tékát.

Az új üzletek egyben gondot is jelentenek, hiszen az egyre bővülő hálózatot el kell látni megfelelő mennyiségű kettőzával. Ezért is vásárol a Videotéka egy korszerű, negyvenszázoros sokszorosító berendezést, mely az év második felében remélhetőleg már működni is fog. A téka tagjai díjmentesen kézhez kapják (a nem tagok pedig megvásárolhatják) azt a kétszáz oldalas színes alkatalógust, amely műfaj, tartalmi leírás, cím, ország és rendező szerinti felsorolásban igyekszik megkönnyíteni a választást. Az e kettőzával azonos méretű katalógust évente három-négy, az újdonságokat tartalmazó kiadvánnyal kívánják bővíteni.

F. T.

SIKERLISTA

A MOKÉP Videotéka sikerlistája 1986-ban, a kölcsönnapok száma alapján:

1. ARANYESŐ YUCCÁBAN (olasz kalandfilm)
2. BÁTOR LOVACSKA (brazil rajzfilm)
3. KELETI KÉNYELEM (amerikai játékfilm)
4. KONVOJ (amerikai játékfilm)
5. A NAGYFŐNÖK (hongkongi karatefilm)
6. NO, MEGÁLLJ CSAK! (szovjet rajzfilm)
7. ÖLDÖKLÉS SAN FRANCISCOBAN (hongkongi karatefilm)
8. A TENGHER ZAMATA (olasz vígjáték)
9. TELEMARCK HÖSEI (angol-amerikai kalandfilm)
10. VÍZIPÓK, CSODAPÓK (magyar rajzfilm)
11. VUK (magyar rajzfilm)
12. FOLYTASSA COWBOY (angol vígjáték)
13. FOLYTASSA NÖVÉR (angol vígjáték)
14. FOLYTASSA JACK (angol vígjáték)
15. AZ ISTENEK A FEJÜKRE ESTEK (botswanai vígjáték)
16. SIVATAGI SHOW (amerikai természetfilm)
17. SZERELEM ELSŐ VÉRIG (magyar játékfilm)
18. NE HAGYD MAGAD, PITKIN! (angol vígjáték)
19. TŰZES IJÁSZ (angol kalandfilm)
20. HYPPOLIT, A LAKÁJ (magyar vígjáték)
21. A BETÖRÉS NAGYMESTERE (francia bűnügyi kalandfilm)
22. A NAGY LESZÁMOLÁS (olasz western)
23. SZÖKÉS A HALÁL ELŐL (francia bűnügyi film)
24. EGY MARÉKNYI DOLLÁRÉRT (amerikai western)
25. JÖTTEM, LÁTTAM, LÖTTEM (olasz western)

TVideo

Jelenleg kétszázötven műsoros kazettát kínál a Magyar Televízió két esztendeje alakult Televideo Kiadója. Ezek felét elsősorban iskoláknak szánták: kötelező olvasmányok, jelentős irodalmi művek feldolgozása, magyar költők, írók televíziósban már sugárzott portréi közül válogathatnak a pedagógusok. E videóra ártít felvételeket a Tanért forgalmazza az OOK támogatásával, kedvezményes áron. Így az iskolák egy másfél órás produkciójuk példál 800 forintért juthatnak hozzá.

Az otthon videózók több mint százezres táborát azonban elsősorban az érdekli, milyen szórakoztató műsorokat ajánl számára a kiadó. Ugyan a kezdőlépések már megtörténtek, de az igényekhez és a Televízió archívumában fellelhető műsorforlamhoz képest ma még szerény választékot kínál a kiadó. Igaz, a tervek szerint másfél havonta vagy húsz új kazettával jelentkezik a Televideo és ez év végére már negyszáz programot fog ajánlani. Szerkesztői folyamatosan próbálják felmérni, mely alkotásokra, produkciókra van nagyobb igény. Úgy vélik, elsősorban a gyermekmesék, a pop-rock összeállítások, a cigányzene, a kabaréfelvételek, a gyermek- és ifjúsági filmek és a Jókai, Krúdy műveiből forgatott játékfilmek számíthatnak nagyobb érdeklődésre. Így ma több között megvásárolható ka-

zettán az És mégis mozog a Föld, A löcsei fehér asszony, az Indul a bakterház, A Koppányi aga testamentuma vagy Kellér Dezső két műsora, a Bögöcske című összeállítás, a Latabár Kálmánról, Kabos Gyuláról készült Színészmuzeum egy-egy adása.

A képmagnó-tulajdonos ma az ország harminc pontján vehet Televideo gondozta kazettát. Vidéken a Centrum áruházakban, Budapesten a Centrum mellett a Főfóto üzleteiben, az ÁKV néhány boltjában – a Belvárosban például a Rózsavölgyi Zeneműboltban – és az RTV Közösségszolgáltatának üzlethelyiségében, az Október 6-a utcában. A jövőben várhatóan más cégek is bekapcsolódnak a forgalmazásba. A kiadó vezetői ígérik, egyetlen kazettájuk sem lesz hiányciikk. Ugyan egy-egy műsorból előbb kisebb mennyiséget gyártanak, de ha bármely üzletben észlelik, hogy jobban fogy egy kazetta, néhány napon belül a budafoki sokszorosítóüzem már szállítani tud.

Ma még viszont a műsoros kazetták magas ára kevésbé vonzza a videobarátokat. A hírek szerint egyelőre még változatlanok maradnak ezek az árak, mert a kiadó – joggal – csak jó minőségű szalagokra hajlandó dolgozni, többnyire Sonyra, Kodakra. De a kiadó munkatársai ígérik: amint sikerül minőségű szalagot olcsóbban beszerezni, csökkenti a kazettaárakat.

F. T.

A TELEVIDEO sikerlistája a nyilvános forgalomban eladott műsoros kazetták alapján:

1. SÜSÜ, A SÁRKÁNY I-II.
2. MAGYAR NÉPMESÉK
3. KIVÁNCSI FÁNCSI
4. NÉMET NYELVLECKÉK
5. ÁTOK ÉS SZERLEM (cigányballada)
6. SZÉL HOZOTT, SZÉL VISZ EL (Halász Judit műsora)
7. INDUL A BAKTERHÁZ (tv-játék)
8. BÖGÖCSKE (szórakoztató összeállítás)
9. NŐTÁSZÓ
10. FORTOCSKA (orosz nyelvlecke gyerekeknek)

AZ ISKOLAI FORGALMAZÁSBAN MEGJELENT KAZETTÁK SIKERLISTÁJA:

1. ANTIGONÉ
2. AZ EMBER TRAGÉDIÁJA (rendezte: Szinetár Miklós)
3. ILLYÉS GYULA-PORTRÉ
4. NAGY LÁSZLÓ-PORTRÉ
5. AZ EMBERI TEST (Szentágotthai János szerzata)

BBS

A Balázs Béla Stúdió két éve kölcso-nöz videokazettákat. Tavaly októberig – étvégygerjesztőnek – ingyenes volt szolgálatuk. Ami viszont októberben sem változott: továbbra is csak közlekedési bérleteknek. Jelenleg háza film VHS, ötvennyolc U-MATIC rendszeren vehető kölcsön. Az előbbi Budapestben három napra 100 forint, vidékre egy hétre ugyannyi. AU-MATIC, hasonló feltételekkel, 300 forintért kölcsönözhető. Néhány rendező és mű a kínálatból: Bódy Gábor: Amerikai Ázsia, Gázdag Gyula-válogatás, Tímár Péter kasszettel. A BBS elsősorban saját terméket kínál.

Kölcso-nözni a Pasarelli telepen, kizárólag készpénzzel lehet. A bérlet átlalában egyetemi klubok, művelődési házak és más kulturális intézmények. A tervek szerint a bevetéltől a stúdió újabb kazettákat és más berendezéseket vásárol. A kérdés az, hogy az: vajon mi az akadály annak, hogy kölcsönkaszettán bárki nézje lehesen otthonában a BBS-szolgáltatóknak?

FRADI FOCIVIDEO

A Ferencvárosi Torna Club a Magyar Filmtársulattal és a Coopinnesttel közösen jelentette meg másfél órás kazettáját, Két félidő a 75 éves Fradi-pályán címmel. A szurkolók számára egykorl mérkőzésjeleket, interjúkat idézik fel a népszerű egyesület háromnegyed évszázados labdarugó múltját. A Bábó András és Nagy Béla szerkesztette kazettán meglevendik Toldi Géza négy gólya, amit 1939-ben KK-találkozó a Bolognának lőtt, látható a Kintal-Flamengo kilencven perc néhány részlete 1955-ből, a Népsztadionból, az FTC-Galatasaray mérkőzése 1963-ból, amely a 1928-tól ott pályázó bocsátja jelentetle. 1928-tól 1985-ig huszonöt meccs elevenedik meg videón, és emléktől idézi fel Rudas Ferenc, Dalnok Jenő, dr. Lakat Károly, Novák Dezső, Albert Flórián, Nyilasi Tibor. A műsoros kazetta 1480 forintért az FTC Ütől öti ajánlékolljában és a Boy Vállalat V. kerületi Üzletében vásárolható meg.

HÍREK

Hirgyűjtő:
Falus Tamás

MAVIDEO

Már több mint negyszáz tagot számlál a másfél évvel ezelőtt alakult Magyar Videóos Országos Egyesülete. Évi ezerforintos tagsági díj ellenében tagjai számára az egyesület ingyenes szaktanácsadást ad, egyes szerzőkben is szalagok kedvezményt nyújt, a klubnapokon zárkóról vitléseket rendez. Lehetőség van műsoros kazetták cseréjére is. A közösség tulajdonában színes egyetlen berendezés sem, az azonos érdeklődésű videobarátok, tagok saját készülékekkel vesznek részt az egyesületi életben. Mindez azonban nem zárja ki, hogy az te jelentékesen a MAVIDEO tagjai közé, akiknek még nincs képmagnója.

Az egyesületnek ma már tízenegy klubja működik az országban. Budapestre négy: a központi, az V. kerületben, a Sémmelews utca 9-ben található (telefon: 180-303), kettő Kőbányán, egy pedig a XI. kerületben.

Vidéken a Lager Egerben, Marcellán, Jászberényben, Mlndszenten, Hajdúbószorményben, Szentesen és Pátyon találkoznak hetente egy vagy több alkalommal.

KISPESTI BÖRZE

Minden hónap első szombatján videobörzét tart az Ifjú Gerbela Művelődési Ház a főváros XIX. kerületében. Bárki elviheti megunt műsoros kazettáit és eladhatja, elcserélheti, ha talált rá vevőt, csereszt. A kazettákat természetesen mindenki ellenőrizheti a kiállított videoberendezéseken. A művelődési ház vezetőinek egyetlen feltétele: a filmek tartalma feleljen meg az ideháza elfogadott követelményeknek. Igaz, a műsorfüzet szerint a börze szervezői nincsenek ellene a „szolid” horroroknak. Akik tagja a MOKÉP Videoklub Kispesti Természetesen Iradják – melynek szintén a művelődési ház ad otthont –, azok ingyen börrézhetnek, akik nem, 40 forintot belépődíj leszurkolása után vehetnek részt a legális műsorokaszatla-vásárlón.

Immár hagyományos

tesztünket, szokás szerint az NSZK-ban megjelenő Video című havilap táblázatai alapján „magyarítottuk”. Első pillantásra feltűnő, hogy legutóbbi számunkhoz képest minden kategóriában változott az „élboly”, új és új készülékek törtek „csúcsra”. Kisebb eltérésektől eltekintve azonban nem változtak az árak a magyar olvasót valószínűleg legjobban érdeklő – és anyagi lehetőségeihez legközelebb álló – standard kategóriában: 1000 és 1200 márka közötti összegekért lehet „jó” minőségű videoberendezéshez jutni. A közölt árak persze márkában és forintban egyaránt csak irányáraknak tekinthetők: mindenesetre némi összehasonlításra talán lehetőséget adnak. Az, hogy itthon meglehetősen kevés készülék árát tudták megadni, jelzi, hogy az áruházak egyre bővülő kínálata háttérbe szorítja a használtcikk-kereskedelmet, amely ma már csak egyedibb igényeket kielégítő kamkorderek (kamerával egybeépített képmagnók) forgalmazásában tartja hajdani vezető szerepét.

KÉPMAGNÓK

Hel-ye-zés	Gyártó, típus	Re-nd-szer	Ar-nyu-gat-né-met már-kában	Hazel árak (Ft) Oltolet Bizományi Fofoelektronik	Kep-mi-nő-ség	Hang-mi-nő-ség	Szo-lgá-ltá-tá-sok	A ma-ga-zin minő-síté-se
------------	---------------	------------	-----------------------------	---	---------------	----------------	--------------------	--------------------------

Luxus kategória (2500 DM-től 3000 DM-ig)

1	JVC HR-D75SEG	VHS	2900	180 000	130 000	nagyon jó	kiváló	nagyon jó	nagyon jó
2	ITT VR 3997	VHS	2900			nagyon jó	kiváló	nagyon jó	nagyon jó
3	ITT VR 3995	VHS	2650			nagyon jó	kiváló	jó	nagyon jó
4	Grundig VS 380 HI-II	VHS	2700			jó	kiváló	nagyon jó	nagyon jó
5	Panasonic NV 890EG	VHS	2650	125 000	100–110 000	nagyon jó	kiváló	jó	nagyon jó
6	JVC HR-D470EG	VHS	2500			nagyon jó	kiváló	jó	jó
7	Philips VR 6860 HI-II	VHS	2550			jó	kiváló	jó	jó
8	JVC HR-D566EG	VHS	2500			jó	kiváló	jó	jó
9	JVC HR-D565EG	VHS	2500			jó	kiváló	jó	jó
10	Akai VS-607EO	VHS	2500			jó	kiváló	jó	jó
11	Grundig VS-275	VHS	2600			jó	kielégítő	nagyon jó	jó
12	Grundig VS-265	VHS	2500			jó	kielégítő	nagyon jó	jó
13	Blaupunkt RTV 434 EG	VHS	2700			jó	kiváló	jó	jó
14	Fisher FVH-PB40	VHS	2500			jó	nagyon jó	jó	kielégítő
15	JVC HR-7600MS	VHS	2900	120 000		jó	jó	jó	kielégítő

Komfort kategória (1750 DM-től 2400 DM-ig)

1	Panasonic NV-H70	VHS	2400	135 000		nagyon jó	kiváló	jó	nagyon jó
2	ITT VR 3977 HI-II	VHS	2300			nagyon jó	kiváló	jó	nagyon jó
3	Blaupunkt RTV-478 HI-II	VHS	2400			nagyon jó	kiváló	jó	nagyon jó
4	Blaupunkt RTV 454	VHS	2100			nagyon jó	kiváló	jó	nagyon jó
5	Fisher FVH-P990K	VHS	2150			jó	kiváló	jó	nagyon jó
6	Mitsubishi HS-421 VPS	VHS	2400			nagyon jó	kiváló	kielégítő	nagyon jó
7	ITT Digicontrol VR 3946	VHS	1950			jó	jó	kiváló	jó
8	Mitsubishi HS-410	VHS	2200	110 000		nagyon jó	kiváló	jó	nagyon jó
9	Akai VS-516EO	VHS	1900			nagyon jó	nagyon jó	jó	nagyon jó
10	Loewe Opta OC 75H	VHS	2150			jó	kiváló	kielégítő	nagyon jó
11	Grundig VS 320	VHS	2100			jó	jó	nagyon jó	jó
12	Loewe HI-II 460H	VHS	2400			jó	kiváló	kielégítő	jó
13	Philips VR 6760	VHS	2100			nagyon jó	kiváló	kielégítő	jó
14	Hitachi VT-175E HiII	VHS	2200			jó	nagyon jó	jó	jó
15	Grundig VS 220	VHS	1900			jó	jó	jó	jó
16	Grundig VS-340 HI-II	VHS	2000			jó	nagyon jó	jó	jó
17	Blaupunkt RTV 324	VHS	1950			jó	jó	jó	jó
18	Grundig VS-310	VHS	1900			jó	kielégítő	nagyon jó	jó
19	ITT VR 3976	VHS	2400			jó	kiváló	jó	jó
20	Hitachi VT-86E	VHS	2700			jó	kiváló	jó	jó
21	Sharp VC-693	VHS	1900			nagyon jó	kiváló	kielégítő	jó

Középkategória (1350 DM-től 1700 DM-ig)

1	Grundig VS-300	VHS	1600			jó	kielégítő	nagyon jó	jó
2	Hitachi VT-135E VPS	VHS	1700			jó	kielégítő	jó	jó
3	Grundig VS-400	VHS	1450			jó	kielégítő	jó	jó
4	Panasonic NV-G14	VHS	1700			nagyon jó	kielégítő	jó	jó
5	JVC HR-D170EG	VHS	1500	58–64 000		nagyon jó	kielégítő	jó	jó
6	Orion VH 2204 HS	VHS	1700			jó	nagyon jó	jó	jó
7	Fisher FVH-P905K	VHS	1350			jó	kielégítő	jó	jó
8	Akai VS-126EO	VHS	1500			jó	kielégítő	jó	jó
9	Sharp VC-662 GH	VHS	1500			jó	kielégítő	jó	jó
10	Mitsubishi HS-338G	VHS	1690			nagyon jó	kielégítő	kielégítő	jó
11	Sanyo VHR-2500G	VHS	1700			nagyon jó	kielégítő	kielégítő	jó
12	Hitachi VT-120E	VHS	1500			jó	kielégítő	jó	jó
13	Philips VR 6467	VHS	1650			jó	kielégítő	kielégítő	jó
14	Sanyo VHR-1300G	VHS	1600			jó	kielégítő	jó	jó
15	Panasonic NV-G10	VHS	1700	65 000	68–70 000	nagyon jó	kielégítő	kielégítő	jó

Standard kategória (1300 DM-ig)

Helyezés	Gyártó, típus	Rendsz. sz.	Ar. nyugatnémet márkában	Otótér	Hazai árak (Ft)	Fotoelektronik	Képmínőség	Hangmínőség	Szolgáltatások	A magazin minősítése
1	Orion VH-4015RC	VHS	1200		49 000		jó	kielégítő	jó	jó
2	Orion VH 630RC	VHS	1200				jó	kielégítő	jó	jó
3	Mitsubishi HS-318G	VHS	1300				jó	kielégítő	kielégítő	jó
4	Sharp VC-651 GH	VHS	1300			58-62 000	jó	kielégítő	kielégítő	jó
5	Akal VS-116EO	VHS	1100				kielégítő	kielégítő	jó	jó
6	Tensal TVR-1400	VHS	1150				jó	kielégítő	kielégítő	jó
7	Sanyo VHR-110G	VHS	1300				jó	kielégítő	kielégítő	jó
8	Universum VR 2361	VHS	1200				jó	kielégítő	kielégítő	jó
9	Orion VH-250KT	VHS	1000				jó	kielégítő	kielégítő	jó
10	Goldstar GHV-51FP	VHS	1200				kielégítő	kielégítő	kielégítő	jó
11	Tensal TVR 1360	VHS	1000				jó	kielégítő	kielégítő	jó
12	Panasonic NV-230	VHS	1300			54-55 000	jó	kielégítő	jó	jó
13	Samsung VX-520TC	VHS	1250				jó	kielégítő	kielégítő	jó
14	Orion VH-600RC	VHS	1100				jó	kielégítő	kielégítő	jó
15	ITT VR 3906	VHS	1300				jó	kielégítő	kielégítő	jó
16	Samsung VB-510TC	VHS	1150				jó	kielégítő	kielégítő	jó
17	Goldstar GHV-1221P	VHS	1100				kielégítő	kielégítő	kielégítő	jó
18	Fisher FVH-P710K	VHS	1200				jó	kielégítő	kielégítő	kielégítő
19	Tensal TVR 1100	VHS	1300				jó	kielégítő	kielégítő	kielégítő
20	NEC N9034G	VHS	1300				kielégítő	kielégítő	kielégítő	kielégítő
21	JVC HR-D111	VHS	1300			55-58 000	jó	kielégítő	jó	kielégítő
22	JVC HR-D110	VHS	1200				jó	kielégítő	jó	kielégítő
23	Orion VH 180KT	VHS	1100			45 000	jó	kielégítő	kielégítő	kielégítő
24	Tensal TVR 950	VHS	1050			45 000	kielégítő	kielégítő	kielégítő	kielégítő
25	NEC N 9033G	VHS	1200				kielégítő	kielégítő	kielégítő	kielégítő

KAMERÁVAL EGYBEÉPÍTETT KÉPMAGNÓK (KAMKORDEREK)

Helyezés	Gyártó, típus	Rendsz. sz.	Ar. nyugatnémet márkában	Otótér	Hazai árak (Ft)	Fotoelektronik	Képmínőség	Hangmínőség	Szolgáltatások	A magazin minősítése
1	Panasonic NV-M5EG	VHS	4000	282 000	350 000		nagyon jó	jó	jó	jó
2	Phillips Homeset	VHS	4300				jó	kielégítő	jó	jó
3	Loewe CC 90	VHS	4000				jó	kielégítő	nagyon jó	jó
4	Bosch-Bauer VCC-506AF	VHS	4100				jó	kielégítő	nagyon jó	jó
5	Grundig VS-150	VHS	4900				jó	kielégítő	nagyon jó	jó
6	Hitachi VS-200	VHS	4500			260-270 000	jó	kielégítő	nagyon jó	jó
7	Panasonic NV-M1	VHS	3600			220 000	jó	jó	jó	jó
8	Pentax PV-C11E	VHS	4000				jó	kielégítő	nagyon jó	jó
9	Blaupunkt CR-1200	VHS	4600				jó	kielégítő	jó	jó
10	Panasonic NVM3	VHS	4100	240 000	300 000	260 000	jó	kielégítő	jó	jó

A képmagnó, ha csilgassussággal is, de kezdi elveszíteni luxustárgy jellegét. Néhány év alatt a csillagászati árak ha nem is érték el, de közelítették az elfogadható összeghez. Azért ma is meglehetősen nagy érvágás az átlagpolgár pénztárcáján. Érdekes hát tájékozódni, hol, milyen feltételekkel juthat valaki az áhított berendezéshez.

A Skála Budapest nagyáruházban a vevő magától értetődően működés közben ismerkedhet a készülékkel, a képmagnóhoz magyar nyelvű kezelési utasítás is jár. Mint a nyugati műszaki cikkekre általában, erre is egy év garanciát vállalnak. Áci három napon belül visszahozza valamilyen hiba miatt, másik hasonló készüléket kap. Ha a kért típus elfogyott, a vevő visszakerül a vételárát, illetve más gyártmányú képmagnóra cserélheti.

A BAV boltjaiban is kipróbálhatja a vevő a kiválasztott készüléket. Jótállást viszont csak ahhoz az áruhoz adnak, amit itthon, állami boltban vettek és még nem járt le a garancia határideje.

Az egyéb forrásból beszerzett képmagnókhöz jótállás nem jár. Reklamáció esetén csak állami szerviz véleményét fogadják el, és vagy megjavítatják, vagy az eredeti tulajdonossal végezteszik el a helyreállítás. Használt cikkeknel nem előírás a magyar nyelvű ismertető. Az eladók azonban kötelesek bemutatni a készüléket működés közben, és a vevő megkapja az eredeti prospektust. Áthangolással a BAV üzleteiben nem foglalkoznak.

A Tanács körüli magánkereskedésben vásárolt képmagnó – különösebb indoklás nélkül – három napon belül vissza lehet vinni a boltba, a tulajdonos visszaveszi. Magyar nyelvű útmutatót ugyan ő sem ad, de kérésre az eredeti prospektusból a legfontosabb részeket lefordítja. A képmagnó természetesen itt is működő állapotban mutatják meg. A BAV-tól eltérően, minden készülékre van egy év jótállás. Árusítanak a hazai szabványoktól eltérő rendszerű képmagnókat is, s ha igénylik, a vevő költségen áthangolhatja.

Nem leány- álom...

Ismert, hogy erősen széttagolt a hazai videopiac, már ami a forgalomban lévő készülékek választékát illeti. A tojáshéből épphogy kibújt hazai képmagnógyártó – illetve hogy egészen pontosak legyünk: összeszerelő – ipar kis szériákat gyárt, sőt máris megkezdte a termékátváltást. Ami a műszaki megújulás szempontjából mindenképp öröndetes, de a javítással foglalkozóknak nem éppen leányálom. Mint ahogy az sem, hogy a bolti kiskereskedelembe forgalomba kerülő évi 20-30 ezer videomagnó (a múlt évben 24 ezer) is minimum tíz-tizenöt típusból tevődik össze. Ennek magyarázata, hogy a képmagnók nem készpénzes importból származnak, hanem árucserkonstrukciók keretében áramlanak az országba. Ilyen helyzetben a Belkereskedelmi Minisztérium egyet tehet: az importöröket igyekszik arra szorítani, hogy egy-egy típusból legalább 1000-1500 darabos szállítmányokat rendeljenek, és lehetőleg rokon gyártmány-családokból. Némileg enyhítheti a javítási igényességet, hogy csakis jó vagy kiváló KERMI-minősítésű készülékekre adnak behozatali engedélyt, közepesekre semmi képp. A turistaforgalomban bekerülő gépeket természetesen senki nem minősíti – általános tapasztalat, hogy azokkal eleve több a gond.

Utóbbiaknál a bajok már gyakran ott kezdődnek, hogy „tudják” a keleti SECAM-ot, és

az áthangolás nem olyan egyszerű feladat, mint mondjuk a rádiók esetében. Alkalmanként egészen bonyolult panelek kiépítésére van szükség, ami bizony gondok forrása lehet, különösen az itthon kevésbé elterjedt típusok esetében.

Az úgynevezett használt-cikk-forgalomban – tehát például a Fotoelektronik boltjaiban, de a BAV-nál is – elég heterogén a megvásárolható készülékek skálája. A Fotoelektronik egyébként maga is igyekszik gondoskodni a általa árult készülékek szervizéről: úgyszólván valamennyi bolt kiépített valamilyen kapcsolatot egy-egy javítóbázissal – leginkább az OFOTÉRT vagy a RAMOVILL hálózatahoz tartozó szervizekkel. Egyébként a Fotoelektronik is vásárol alkatrészeket, de inkább csak olyankor, ha nehezen megszerezhető cikkről van szó.

A hazai videógyártás legújabb fellegvárát, a Nagyszombat utcai ITT-összeszerelő üzem mellett működő márkaszervizben – tekintve, hogy csak február 10-e óta, működik – még nem tudtak (és ez a jó) túl nagy forgalomról beszámolni. Annyi már biztos állítható, hogy az itt gyártott készülékeknek nincs tipikus, a konstrukcióra visszavezethető hibájuk. A készülékek kezelésének betanulása mindenképpen egy kis időbe kerül – hívattuk fel a figyelmet. Azt is hallottuk, hogy a kezelői műhibák közül a valóban lehetetlennek vélt sem az: akad halandó, aki arra is képes, hogy a kazettát fordítva preselje be a készülékbe... Az ITT-márkaszerviz folyamatosan kiterjeszti javító tevékenységét az anyavállalat teljes gyártmánykálájára. Szerelőiket folyamatosan képezik, negyedévenként 1-2 hétre az iskolapadba ültetik őket.

Talán a legtöbb típus javítá-

sára a fővárosi és vidéki hálózattal egyaránt rendelkező Elektromos Szövetkezet vállalkozik: tíz gyártóécc 32 típusával foglalkoznak. Műszerész-eik felkészültségét nem csak a szövetkezet vezetői dicsérik: a KERAVILL-nál is azt hallottuk, hogy az általuk tavaly forgalomba hozott Siemens videók szervizelését erre a cégre bízták, és vevőpanaszról nem értesültek. Alkatrészhöz különböző külkereskedelmi vállalatokon keresztül, főleg az Elektroimpex révén jutnak. A szűkös importkeretek hatása az alkatrész-utánpótlásban is érzékelhető – bizonyos zavarok tapasztalhatók az ellátásban. Ezek aránya a jótállásos készülékek alkatrészeinek esetében kisebb, mint az egyéb típusoknál. Figyelemztetett arra, amire cikkünk elején mi is: a turistaforgalomban behozott videók gondosabb kiválasztására. Az is tény viszont, hogy a hibák tetemes része fakadhat a rossz minőségű kazetták használatából. Ugyanezt erősítették meg kérdésünkre a RAMOVILL-nál is, ahol gyakorlatilag minden, a hivatalos belkereskedelmi csatornákon forgalomba került készülékhez igyekeznek alkatrészt beszerezni. Az ellátás folyamatos, noha ez a cég is megérzi az importőrök szűkösségét.

Látható tehát, hogy videofronton a szervizelés helyzete és nívója – minden cég igyekszik elvállalni a javítást, ha a készülék dokumentációja rendelkezésre áll – nem rosszabb, mint az egyéb műszaki szolgáltatások színvonala. Reméljük, csakugyan nem jellemző az a vásárlói panasz, amely arról szól, hogy a szerviz a lejártszöveg cseréjét tartotta szükségesnek, holott elég lett volna a tisztítás is...

KAZETTA KALAUZ

Mariahilfer Strasse és környéke: Bécs „Bermuda háromszöge”, ahol, ha nem is nyom nélkül, de szinte követhetetlen sebességgel eltűnik a magyar utazó turistaelmármánya. Némi kétes hírnévre is szert tett a negyed, egy-két műszaki cikkelkel átvért honfitársunk beszámolója nyomán. Kazettavásárlási tanácsadóknk mégis erre a környékre kalauzolja az olvasót. Az itt található számtalan kisebb-nagyobb műszaki bolt ugyanis számos előnyhöz bír legalábbis ami a videokazetta-vásárlást illeti – például a nagy áruházakkal vagy a szolid megbízhatóság

patinájával bíró Herlango üzletekkel szemben.

Legfontosabb: az árak. A nagy üzletekben átlagosan öt százalékkal többre kerül minden s természetesen szabott árakkal dolgoznak. A Mehrwertsteuert csekkel térítik, amelyet már csak a határon (eső után köpönyeg) válthat be a schillinggel amúgy sem túl jól elerestett turista.

Igaz, a kisebb üzletek tulajdo-

VHS kazetták

He-lye-zés	Gyártó, típus	Időtartam	Ár, nyugatnémet márkában	Képmínőség	Hangmínőség	Drop outs	Labor minősítés	A magazin minősítése
6	TDK HD Pro	E-180	32	nagyon jó	nagyon jó	kitűnő	kitűnő	nagyon jó
6	Fuji SHG HiFi	E-180	29	nagyon jó	jó	kitűnő	kitűnő	nagyon jó
6	Scotch EXG HiFi	E-180	28	nagyon jó	jó	kitűnő	kitűnő	nagyon jó
7	Fuji Super XG	E-180	35	nagyon jó	jó	kitűnő	kitűnő	nagyon jó
6	TDK Super A HiFi	E-180	28	nagyon jó	jó	kitűnő	kitűnő	nagyon jó
6	Fuji Super HG	E-180	22	nagyon jó	jó	nagyon jó	kitűnő	nagyon jó
7	TDK Extra HG	E-180	24	jó	jó	kitűnő	kitűnő	nagyon jó
6	Maxell RX Pro	E-180	33	nagyon jó	jó	nagyon jó	kitűnő	nagyon jó
6	Hitachi HGS	E-180	20	jó	jó	nagyon jó	kitűnő	nagyon jó
10	Scotch EXG Pro	E-180	33	nagyon jó	kielégítő	jó	kitűnő	nagyon jó

video 37

AGC

(Automatic Gain Control – automatikus erősítésszabályozás) olyan elektronikus áramkör, amely biztosítja a beállított érték stabilan tartását a bejövő jel nagyságának és egyéb tényezők (pl. melegezés) változása ellenére.

ALC

(Automatic Level Control – automatikus szintszabályozás) – l. AGC.

ANALÓG

– folyamatos, időben változó, természetes lefolyású fizikai folyamat vagy jellemző.

AV-ÜZEMMÓD

– audio- és videójelek alap-sávi (modulálatlan) átvitele videokészülékek között.

DBS

(Direct Broadcast Satellite – közvetlenül sugárzó műsor-szóró műhold) – amint neve is jelzi, elsősorban műsorjelek (tévé és rádió) közvetlenül a lakosság részére, nagy teljesítményű való sugárzását szolgáló stacionárius műhold, melynek jelét egyéni paraboloideantennával is kifogástalan minőségben lehet venni a vételi körzetben, amely nagy területre terjed ki (pl. NSZK, Svájc, Ausztria).

DCP

(Digital Contour Processor – digitális kontúrjavító áramkör) – képmagnófelvételek stabilitását javító áramkör, melynek hatása abban jelentkezik, hogy a visszajátzott kép kontúrjai tisztábbak.

DDR-SECAM

– az NDK-ban használt SECAM kódolású tévéadás, melynek legfőbb tulajdonsága a nálunk használatos SECAM jellel szemben az, hogy a kép- és hangvív távolsága nem 6,5, hanem 5,5 MHz

AV-ÜZEMMÓD

– audio- és videójelek alap-sávi (modulálatlan) átvitele videokészülékek között.

EURO-AV CSATLAKOZÓ

– szabványos 21 pólusú csatlakozó videokészülékek és

személyi számítógépek között, amelyen kép-, hang- és adatjeleket lehet átvinni mindkét irányban, így egyetlen kábellel lehet megoldani a készülékek csatlakoztatását. Nagy sávzsélességű RGB jelek is csatlakoztathatók, ami jobb képmínőséget ad, mint a kódolt PAL vagy SECAM jel.

KERFRENKVA-SZINTETIZÁTOR

– olyan digitálisan programozható frekvenciasztó, amely egy nagyon pontos és stabil adott frekvenciából többszöröses frekvenciákat állít elő és ezáltal nagyon pontos behangolást tesz lehetővé a tunerben.

FLOPPY-DISC

– lágy mágneslemez memóriaegység, amelyet elsősorban a személyi számítógépek számára fejlesztettek ki.

FLOPPY-DISC MEGHAJTÓ

– floppy-disc számára szolgáló egység, melynek segítségével olvasni és írni lehet a lemezt.

FREEZE

(befagyasztás) – videoképfátralóval kapcsolatos fogalom, ami azt jelenti, hogy egy képet beírunk egy tárolóba és onnan ciklikusan kiolvassuk, hogy így a képernyőn állóképet kapjunk.

HIFI VIDEO

– olyan képmagnó, amelynek fejlődőjába a hangfelvétel céljára két további fejet építettek, miáltal igen jó minőségű sztereo-hangot rögzíthetünk a szalagon levő videofelvétel zavarása nélkül.

HQ

(High Quality – jó minőség) – a VHS rendszerű képrögzítésben nemrég bevezetett újítás a képmínőség javítása érdekében, melynek lényege a nagyobb frekvenciák felvételi előkiemlése és utóelnormálása lejátszáskor, valamint az FM jel modulációs tartományának megnövelése.

JITTER

(remegés) – a videójel vagy a videokép időbeli egyenlet-

lensége, amely főleg a függőleges kontúrok mentén szembetűnő (l. időalaphiba).

KOCKÁZÁS

– a szalagon rögzített videoképek (félképek) egyenként, erős lassítással történő visszajátszása (pl. mozgáselemzés céljából).

KAM(ERARE)KORDER

– kamerával egybeépített hordozható képmagnó.

KONFIDENCIAFEJ

(Confidence Head) – a videofelvétel azonnali (felvevőjelet után) visszajátszására szolgáló videófejek a fejdobban a felvétel ellenőrzése céljából.

MOIRE

– halszállkaszzerű zavar a képen, amelyet a hasznos jel és egy zavaró jel interferenciája okoz

OTR

(One-Touch-Recording – gombnyomásra induló felvétel) – olyan megoldás az asztali képmagnóknál, amikor az időzítő egységben beprogramozott időponton kívül egy gombnyomásra soron kívül elindul a videofelvétel.

PARABOLOIDEANTENNA

– igen nagy frekvenciájú (mikrohullámú) jelek (pl. műholdról jövő adás) vételére szolgáló lavór alakú antenna.

Peritel

– l. Euro-AV csatlakozó.

RGB bemenet

– olyan bemenet és kimenet a videóeszközökön, amelyekre nagy sávzsélességű, kódolatlan piros, zöld és kék alapszínelemek csatlakoztathatók, miáltal igen jó minőségű videoképet kapunk.

SHUTTLE-SEARCH

(gyorskeresés) – az az állapotképmagnóknak, amikor a szalag a normálisnál 3–5-ször nagyobb sebességgel fut lejátszás közben és így gyorsítva látjuk a felvételt (keresés céljából).

SCART

– l. Euro-AV csatlakozó

SZELEKTIVITÁS

– vevőkészülékeknek az a jellemzője, hogy a bemenetükre (általában az antennából) érkező sokféle modulált jel közül kiválasztják a venni kívánt csatornát és a kimenetükön csak ezt erősítik fel.

SZERKESZTŐ KÉPMAGNÓ

(Editing Recorder) – olyan képmagnó, amely lehetővé teszi egy videoszalagra különféle videanyagok olyan felvételét, hogy azok tökéletesen csatlakozzanak egymáshoz, vagy egy adott videanyag bizonyos részleteinek törlését és új képsorral (és/vagy hanggal) való helyettesítést.

TRANZSZVERTER

– egyenáramú forrás feszültségét átalakító készülék (pl. 12 voltból 220 voltos váltakozófeszültségre).

VPS

(Video Program Selector) – olyan áramkör képmagnóknak, amely a beprogramozott felvételi időpont környezetében egy adóból érkező kódjellel ténylegesen elindítja a felvételt és ezáltal gondoskodik arról, hogy pl. a műsor késése esetén is csak a kívánt program kerüljön a videó-kazettára.

1. rész

HÚSZ LÁB

Amikor 1895. december 28-án a párizsi Boulevard des Capucines-en lévő Grand Café pincehelyiségében 33 néző előtt lezajlott az első nyilvános mozgókép-vetítés, senki sem gondolt még arra, hogy Louis és Auguste Lumière cinématographe-jával egy hihetetlen gyorsasággal terjedő, szerteágazó művészetet indítottak útunk. Sorozatunkban a film történetének csupán egy kis szeletét vizsgáljuk. Megpróbáljuk nyomom követni, hogyan jelent meg s hogyan változott a szerelem, a szexualitás, a meztelen test ábrázolása a nevezetes első mozielőadás óta.

A film történetének kezdetén természetesen még nyomuk sem volt szerelmi – horribile dictu! –, szexuális jeleneteknek. Mint minden hasonló, nagy horderejű felfedezéskor, az új technikai lehetőség gúzsba kötötte az alkotó kezét, a nézőket pedig maga a pusztán tény is lenyűgözte, hogy megtörtént eseményeket láthatnak a filmvászonon, s ezek újra és újra végignézhethők, felidézhetők. Még ha túl is tették volna magukat az első rendezők „technikai gatlátsaikon” és korlátaikon, a kor erkölcsi normái lehetetlenné tették a meztelenséget, a testi szerelem bemutatását.

A század elején készült alkotásokra rányomta bélyegét a rengenyszerűség, a színházi elő-

adás módhoz való feltétlen ragaszkodás és a némafilm által kikényszerített különös színészi játékmódor. Amíg meg nem jelentek a filmbeli, képek közötti feliratok, addig a színészeknek mindent el kellett játszaniuk. Érzelmeket sűrű taglejtéssel, kéz- és lábmozdulatokkal, fintorokkal és grimaszokkal, a szem forgatásával, süketnéma párbeszéd nélkül kifejezniük. Egy mai mozi látogató ugyanancsak furcsának találná, ha a hősnő örömet vagy lelkesedést minduntalan szökődcélséssel, esetleg euforikus bakugrásokkal adná tudtára, a századelőn azonban kialakult koreográfiájuk volt az érzelmek megnyilvánulásainak. A szerelemek legfeljebb párs szemekkel néztek egymásra, a szegénylős polgárkisasszony fejét elfordítva szemérmes mozdulattal eltakarta szemét, vagy úgy kifordí-

totta, hogy csak a fehérje látszott. Mindezek mesterkeltté, modorossá tették a színészi játékokat, természetellenes, nevenséges pózok sorozatává az európai filmet.

Ebbe a már-már kudarcral fenyegető világba robbant be 1903-ban az amerikai Edwin S. Porter *The Great Train Robbery* (A nagy vonatrablás) című filmje, amely egy csapásra megváltoztatta a filmművészet fejlődési irányát. Szakított minden addigi hagyománnyal, teljesen elvetette a film Európában kialakult életképtelen eszközbizszerét, nem próbálta utánozni a színpadot, a regényt – s ezek pusztán megtagadásával máris kialakította a film új, drámai műfaját. A forgatás a szabadban folyt, sok mozgással és történéssel, s lemondtak arról is, hogy az érzelmeket „mélyen” ábrázolják, megelégedtek jelzesserűségükkel. A színészek játékában nem találkoztunk a megszokott „koreográfiával”, ehelyett az átélésen van a hangsúly.

A nagy vonatrablás gyökeres szakította a hagyományokkal az európai filmművészetre is nagy hatást tett. A rendezők szerencsére nem kezdtek cowboy- és indiánfilmeket gyártani, a stílust, a szellemet vették át, s ezzel Európa film-

gyártása elindult a fejlődés útján.

Edwin S. Porter alkotása nyomán özönlöttek a vadnyugati, kalandor- és bűnügyi filmek, s ezek főszerepeit – minthogy a bűnügyi izgalmaikat általában szerelmi kalandok kísérték – rendszerint nők játszották. Ezek a nőszerepek azonban egy cseppet sem emlékeztettek a korábbiakra. Pearl White, sok-sok kalandorfilm hősnője már nem unatkozó, behódoló, a körülötte zajló eseményeket legfeljebb sikolyaival „aláfestő” polgárlány, hanem önálló, határozott, cselekvő nő, aki még a legveszélyesebb helyzetekben sem ijed meg. A szép, szőke White egyik filmjében riporterlányt alakít, s az ablakpárkányon egyensúlyozva jut be a világhírű hegedűművész szobájába, megelőzve a lent tolongó többi újságíró. A hagyományos női szerepek ily módon való felszabadítása nem váltott ki egyértelmű lelkesedést – főképpen a nőköl nem.

A század eleji Amerika csak úgy nyüzsgött a különböző nőegyletektől, amelyek éber figyelték, mi történik a filmvászonon és azon kívül, s nyomban lecsaptak arra, aki veszélyeztetni látszott a régi jó erkölcsöt. A lapok pletyka- és botrányrovatai is árgus szemekkel lesték a népszerű színésznők, színészek magánéletét, igyekeztek minél részletesebben tudósítani orgiákról, szerelmi kapcsolatokról. Amikor a botrány végre kipattant, akkor az erkölcsosztások meghirdették a bojkottot azok ellen, akik belekeveredtek. Sok ígéretes pályafutás tört derékba a bojkott miatt, a rendezők nem kockáztathatták filmjük sikerét, s így egyszerűen nem kötöttek szerződést botrányos életű – vagy annak kilátott – színészekkel. ►

Igy járt Clara Bow, a "vörös vadmacska" is, akinek egyik filmjét – immár nélkülük – újrafortgatták az ellene folyó kampány miatt.

Az első világháború előtt készült filmek túlnyomó többsége lényegében az oltár előtt végződött, ahol a hős és a hősnő végre kimondhatta a boldogító igent. Ezt megtoldták egy „Néhány év múlva” felirással bevezetett záróképpel, amelyben újra őket láthatjuk a családi boldogság kelős közepében, vidáman szaladgáló gyermekeik körében. Nyilvánvaló, hogy az ilyen befejezés a közönség olcsó, sekélyes igényeinek kiszolgálása érdekében született. A forgatókönyvírók még azzal sem törődtek, hogy dramaturgiai megalapozták a boldog véget, egyszerűen oda-biggyesztették a film befejezéséig. Amikor ez a sablonos megoldás már túlságosan unalmasná vált, átadta a helyét a csókának. Az amerikai azonban vigyázott az erkölcsre, s igyekezett megakadályozni, hogy ez a csókölözés „elfajuljon”, észrevétlenül átmenjen más, a közérkölcstől sértő szexuális cselekménybe. Ezért az amerikai legfelsőbb filmintánsz olyan határozatot hozott, miszerint a filmvégi és film közbeni csókok hosszúsága nem haladhatja meg a 20 másodperces időtartamot, a 20 másodperces időtartamot a celluloidszalagon.

Hogy Amerika mennyire szerette a filmek ilyen túlradó boldogsággal való befejezését, arra jó példa Ernst Lubitsch *Tűzek* című művének sorsa. Az eredetileg Németországban bemutatott alkotás főszereplője egy prostituált, aki jobb útra tér, gyermeke születik, majd amikor rádöbben arra, hogy nem tud szabadulni a múltjától, öngyilkosságot követ el. Az amerikai változat a végső képsorokig semmit nem változtatott az eredetin, az öngyilkossággal való

befejezés viszont már nem felelt meg a filmeket rágógumi módjára fogyasztó nézőseregnek. Az utolsó pillanatban a hősnőt viszatartatja férfitartnere a végzetes cselekedettől, s hosszú – húszlábnyi – csókban forrnak össze. Így módon a filmben felhalmozódott feszültségek osto-ba, értelmetlen és érthetetlen befejezésbe torkolnak.

Az amerikai filmiparnak az a roppant igyekezete, hogy mindenáron kiszolgálja a kommerszt kívánó közönséget, nemcsak a művészet iparosítását hozta magával, hanem szinte a szó szoros értelmében vett színessé és színésznőgyártást is, s megkezdődött a sztárok futószalagon való ontása. A lélektelen tömegmunkának sok tehetség esett áldozatul, hiszen a sztárnak meg kellett felelnie a róla kialakított elvárásoknak, unalmas és lealacsonyító sablonokba kellett belekényszerítenie magát.

Hogyan kiből lett filmsztár, s kiből nem – ez többnyire nem a tehetségen múlt, hanem a külsőségeken. Erre talán a legjobb példa egy Margaret Gustafson nevű svéd áruházi eladó, akit később Greta Garbóként ismert meg a világ, s neve valószínűleg csak a róla elnevezett ruhadarab által lesz halhatatlan. Fotómodellként, majd statisztaként kisebb szerepeket osztottak rá, de nem bizonyult kiugró tehetségnek. Amikor férjét, Mauritz Stillert Amerikába hívták rendezőként, kieroszakolta, hogy feleségét is szerződtesse a Metro-Goldwyn-Mayer filmgyár. Így került Hollywoodba, ahol a *Párbaj a puszta* című filmben eljátszotta első amerikai szerepét. Közömbös, hideg arccal jött ment a meghehtősen gyengére sikeredett műben, mégis felfigyelt rá az MGM nagyhatalmú urai, s elhatározták, hogy Greta Garbóból csillag lesz. Bár a színészi tehetségnek továbbra is szűk-

nyafogó, kiszolgáltatót női szereppel, s igazán a vagány, önálló akarátú nőiípussal sem rokonszenvezett. A Metro-Goldwyn-Mayer vezetői tévedhetetlen biztonsággal választották ki azt a színésznőt és azt a szerepet, amivel a keletkezett űrt be lehetett tölteni, s az üres rangjónak újra adni valami „istenit”-t.

Európában a német filmművészet előtt fénykorát a 10-es évektől, s olyan filmcscillagok ragyogtak, mint Pola Negri és Elisabeth Bergner. Pola Negri (eredeti nevén Apollonia Chalupe) lengyel származású színésznő, akinek filmjei mindennél jobban bizonyították, hogy egy erotikus filmben a szereplőknek nem kell okvetlenül lehányini magukról ruháikat, kevésbé látványos, ám sokkal igaztettebb eszközökkel is ki lehet fejezni a testiséget, a hűs-vér szerelmet. Az erotikának ez a belülről fakadó áradása szinte jelentéktelen mozdulatokban, egy rándulásban, az ajkak lehetetlenfinom vonaglásában, tovatűnő remegésben nyilvánul meg. Itt a szem, a száj, az arc sugározza az érzékiséget, s talán sokkal hatásosabban, mint a 20. század végének nagyon is konkrét, vizuális filmerotikája.

Egészen másfajta szexualitással találkozunk a korai avantgard filmekben, amelyek a dadaista-szürrealista irodalom hatására születtek. A filmművészet különböző átalakításokat köszönhet ennek a mozgalmaknak, ezek közül is kiemelkedik Luis Buñuel *Andalúziai kutya* (Un Chien Andalou) című műve, amelyet Buñuel Salvador Dalíval közösen írt, s mindketten szereplői is a filmeknek. Az egyik jelenetben a férj a felesége után vágyakozik, de nem tudja megcsókolni, mert megakadályozza ebben két költő, amilyenek egy csomó úritök, két papnővendék és egy rothadó szamarakkal töltött zongora függ.

Az első olvasásra meglehetősen zavgya szöveg vizuálisan még meghökkentőbb. Az andalúziai kutya e képsorait a következőképpen magyarázzák: a szerelmet (férj) és a szexualitást (kötelen lógó tökök) gátolják (kötelek) a vallásos előítéletek (paprővendékek) és a polgári nevelés (szamarakkal töltött zongora). Ugyan-ebben a filmben a hónaljzör is megjelenik mint szexuális szimbólum. Mindenesetre nem lehet csodálkozni azon, hogy Buñuel és Dalí e képi nyelvete nem terjedt el széles körben, azt azonban feltétlenül a kísérleti film javára írhatjuk, hogy gátálanságával, semmilyen hagyományt nem tisztelő újat akarásával utat nyitott a változásnak, segített ledönteni a felesleges korlátokat.

ben volt, mégis űstökösként világította be a 20-as, 30-as évek egét. Magyarazatul talán az sem elég, hogy Garbo hideg szépsége, méltóságteljes, „királylányi” szerepeltárszása tökéletesen megfelelt az angolász nő- és szépségideálnak. A korabeli amerikai filmszínésznők legfeljebb falusi tehenészlányok lehettek Greta Garbo előkelő, finom és nemes megjelenéséhez képest. Mai szemmel nézve csupa kérdőjel a pályafutása, hiszen alakításaiból hiányzik az emberség, a melegség, s az emberábrázoló képessége is szegényes. Greta Garbo hihetetlen méretű reklámkampány közepette emelkedett a magasba, de még ez sem elegendő magyarázat. A válasz nyilván abban rejlik, hogy a közönség már torkig volt a sok szentimentális,

E kis kitérő után ugorjunk vissza az időben, s keressük meg a mai szex- és erotikus filmek „őseit”. Századunk tízhúszas éveinek Amerikájában született ez a műfaj, amelynek első produkciói még az akkori néző szemével is meglehetősen ártatlanok voltak. „Stag films” – így nevezték az Államokban a csak férfiak számára vetített filmeket, ám ezek nem szerelmi jelenetekkel vonzották a közönséget, hanem szabadszájúsgokkal, vagy például „intim” női ruhadarabokra alapozó gegjeikkel. Csak egy példát arra, min mulatott Amerika férfitáborában 1910-ben: Billy Bevan sikerrel szabadít meg egy meglehetősen elhízott hölgyet monumentális

harisnyájától, ami önmagában nem nagy dolog, csak hogy mindez a vasárnapi istentiszteleten történik, harsány röhejre fakaszta a híveket. Ebből is kitűnik, ezek a bohózszerű filmek nem kerülhettek a nagy nyilvánosság elé, úgygyszólván házi használatra szánták őket; mint-hogy azonban ekkor még nem voltak kölcsönzőhálózatok, az „igazi” mozik vásárolták meg, s zártkörű vetítéseket rendeztek.

A mozi – minden tiltás és morális cenzúra ellenére – egészen fiatalon elvesztette ártatlanságát. 1896-ban John C. Rice és May Irwin jóvoltából a szerencsés nézők tanúi lehettek a filmtörténet első csókjának, amelynek „csattanásáról” a filmre összetűzet zúdító katolikus nőegyletek gondoskodtak. Ugyanabban az évben Franciaországban elkészült az ös-szexifilm Le Bain (A fürdő) címmel, s ebben Louis Willy filmszínésznő anyaszült meztelenül látható. Innen már csak egy aprócska ugrás a pornó: 1919-ben a Strictly Union (Szoroz egyesülés) és a Le Telegraphiste című amerikai, illetve francia filmmel a szeretkezés is megjelent a filmvászonon. A tengerentúli pornót a komikum és a durvaság eluralkodása jellemezte, míg a hasonló francia „művekben” az erotikára helyezték a hangsúlyt.

Alig húsz évvel az első filmek után megjelentek az úgynevezett vampfilmek, amelyekben az erotika ugyancsak főszerepet játszott. E produkciók forgatókönyvei rendszerint egymásra kísértetiesen hasonlító banális történeteken alapultak: a szépséges vamp behálóz egy derék férfit, s szerencsétlenséget hoz rá és családjára. Természetesen az igéző szemű, gyönyörű szörnyeteg végül elnyeri méltó büntetését, ám addig bőségesen van alkalom szépségének megcsodálására. A filmtörténeti tanulmányok nem sok figyelmet szentelnek ezeknek a valóban értéktelen munkáknak, pedig a kor sok híres filmszillaga vállalt vampszerepet (Pola Negri, Theda Bara, Mae Murray).

A két világháború közötti Németországban is felvirágzott az erotikus filmek divatja, s ez annak köszönhető, hogy 1918 és 1920 között nem volt cenzúratörvény az országban. A hosszú háború alatt meglazult az erkölcsi rend, ám ez a „paradicsomi” állapot nem tartott sokáig. A húszas-harmas évekre mindehét szigorú ellenőrzés alá vonták a filmstúdiókat – a szexualitás pedig szép csendesen visszazalagult szexepillé.

Ismét éltém, nem találtam egyetlen videokölcsönzőt sem. Az első hétvégén betértem az egyik Hy-Vee nevű viselő élelmiszer-áruházba, s akkor ért a meglepetés: a kasszagépek mögötti falon tucatszámra álltak a műsoros videokazetták – vevőre várva. A választék meglehetősen szűk volt – zömmel kalandfilmek, westernek és sci-fi –, versenytlán hűl az ár is magasabb volt az újságban megjelölt-nél – 2 dollár egy estére.

Ez az „áldatlan” helyzet azonban nem sokáig tartott. Néhány hét múlva egy városzéki kis kuckóban egyik napról a másikra megnyílt a Video-World. A városi főiskola egy volt diákja Atkinson úrhoz hasonlóan néhány ezer dollárért egy ezer filmből álló készletet vásárolt meg, s rögtön a közepébe vágott: 1,50 dollárért jobb minőségű kazettákat forgalmazott, s a választék is jóval nagyobb volt. Jim, mert így hívták a tulajt, biztosra akart menni, ezért az alacsonyabb kölcsönzési díj mellé egyéb kedvezményeket is kínált. Az egyik helyi pizzázással összefogva kombinált ajánlatot tett: ha a vásárló kazettát rendelt, olcsóbban kapja a pizzát – esetleg ingyen is –, ha viszont pizzát szállított házhöz, olcsóbban bérelhet kazettát. Ezt aztán még megfellelő kedvezményes tévé- és videomagnó-kölcsönzési lehetőségekkel és győzött. A városka főiskolájának hallgatói, de még a környéki farmerek is egyre gyakrabban kanyarodtak kocsijukkal a kis „kunyhó” elé.

A kisvárosi történet nagyban, vagyis az Egyesült Államokban is megismétlődik. A videokazetta-üzlet ugrásszerű növekedésével egyidejűleg – 1980-tól 1986-ig 450 millió dollárról 8 millió dollárra nőtt! – keményebb,

kíméletlenebb lett a verseny is. Gomba módra szaporodtak és szaporodnak a kölcsönzöböltek, s a nagyvárosokban szinte minden háztömbben találni már egy vagy több kölcsönzőt. Hogy ezek miképpen küzdenek meg a konkurenciával, arra jó példa a Video-Time nevet viselő kis boltcska, amelyet Chicago egyik külvárosában kerestem fel.

Számunkra meglepő, hogy a kölcsönzők nagy része késő este, vagy akár egész éjszaka nyitva van. Ha nem tetszik a húszötven csatornából álló tévéműsor választéka, vagy netán vendégek jönnek, valóban csak egy ugrás, és a legfrissebb filmek kerülhetnek a videokárnába. A kölcsönzéshez nem kell letét vagy személyi igazolvány – a tulajdonos biztos benne, hogy a vevő visszaviszi a kazettát. Kinek érne meg ellopní, hiszen bármelyik videoboltban vagy ott a kölcsönzőben meg is veheti – az árkülönbség pedig mindössze néhány dollár.

A Video-Time kínálata – alkalmazkodva a jó középosztály lakta környezethez – nem csupán szörny- és kalandfilmek százai-ból áll. Woody Allen éppúgy kölcsönözhető, mint az Oscar-díjas Mephisto VHS vagy Betamax változatban. Hogy ezen kívül mit nyújt a kis bolt? Természetesen tagsági igazolványt. A hatvan dolláros belépődíjért alacsonyabb áron vásárolhat videokazettákat: A Birodalom visszavág 96 dollár helyett 64 dollár, a Prime Time Workout című Jane Fonda-film 39,95 és így tovább. De kedvezményesen juthatnak hozzá egy Yashica fényképező-

George Atkinson alaposan szénégett a piacon. Kölcsönként 10 ezer dollárt és kibérelt egy poros üzlet-helyiséget. A polcokra búzadara és zabpehely helyett műsoros videokazetták kerültek. Az üzlet néhány hét alatt beindult, s ma több mint ötszáz videotéka és több százezer videokazetta tartozik Atkinson úr birodalmába.

A jellegzetes sikersztóri zanzásított történetét még az Amerikába tartó Lufthansa Jumbón olvastam a több millió példányban megjelenő színes napilap, a USA Today hasábjain. De a kartertörténet folytatása már közel sem ilyen rózsaszínű. Az 1977-ben indult vállalkozás a hirtelen felfutás után most mély válságban van. Túl jó üzletnek bizonyult a videokazetta-kölcsönzés – az élesedő verseny ugyanis egyre lejjebb szorítja az árakat: az 1984-es 4,75 dollárról 1985-ben 2,50-re, tavaly pedig 99 centre zuhant egy film átlagos kölcsönzési díja.

Hazai hírhangjainkon nevelkedett olvasóként kételkedéssel fogadtam a széles színcím alatt megjelent cikk állításait, s meg is fogadtam, hogy most az egyszer nem tesznek lövő a felelőtlen, szencációhajtás újságírók – magam járok a videoügy végére.

Első tapasztalatom – s ezt ká-jánul meg is jegyeztem amerikai barátainak – a csalódás volt. Abban a kétezer lakosú kisvárosban, ahol fél évi ösztöndí-

géphez (49,95 dollár helyett 9,95-ért) üres videokazettákhoz vagy színes tévékhöz is. A tagok természetesen olcsóbban kölcsönözhetnek kazettákat, a postatládájukba időről időre bedobhatják a legfrissebb bérelhető filmek jegyzékét.

Bár még ma is a Video-Time-hoz hasonló boltoskák alkotják a kölcsönözület jelentős részét, beszéláltak a ringbe az igazi nagyk, a szupermarketek is. Versenyképességüket annak köszönhetik, hogy mivel ország-szerte több ezer üzlettel rendelkeznek, nagy tételben rendelnek filmeket a gyártóktól és forgalmazóktól. Amit egy kis videohálozat darabonként 50 dollárért kap meg, azt egy nagy áruházi hálózat alig több mint a felért. Nem kétséges, hogy a vevő melyiket választja – ha a konkurensek egyidőben jelennek meg a legfrissebb filmekkel. A kedvezőbb beszerzési ár a kölcsönzési díjban is megjelenik: a 7-Eleven áruházi lánc hétezer szupermarketja például 99 centért kölcsönöz egy hétközi napra, 1,49-ért a hétvégi napokra. Az olcsóság mellett nem elhanyagolható szempont a gyorsaság sem. A 7-Eleven MovieQuick videoklubja számítógépre viszi minden egyes tagjának adatait

és a filmcímeiket. A vevő a hossz-szas keresgélés és „lassú” adminisztráció (2-3 percl) helyett 15-20 másodperc alatt jut hozzá a hön öhajított filmekhez.

De ezzel még közel sincs vége. Ez említeteken kívül autószervezetben, benzinkutaknál, könyvtárakban, lemezboltokban, és a mozik pénztáránál is – tehát minden elképzelhető helyen és időben – lehet kölcsönözni vagy vásárolni műsoros videokazettákat. A konkurencia azonban nemcsak itt jelentkezik. Egyre-másra alakulnak meg a csak mozifilmeket sugárzó kábeltelevíziós adók. A Cinemax, a Home Box Office és tucatnyi társuk, ha nem is a legújabb, de egy-két éves filmeket sugároznak, no meg a népszerű klasszikusokat. Ezeket az adásokat csak dekóderrel lehet fogni, s a havi előfizetési díj csatornánként 5-8 dollár. Ez az összeg igazán jelképes, ha egy mozijegy 3-6 dolláros árával vetjük össze. A kábeltelevíziós adók gyakorlatilag a nap huszonnégy órájában sugározzák filmjeiket, melyeket az ottani szokásos tévéadásokkal ellentétben nem szakítanak meg tizenöt-húsz perccel hirdetésekkal. Az egyre növekvő népszerűség és nézettség oka az is, hogy való-

ban rendkívül gyorsan terjednek a közvetlen műsorszóró adások vételére alkalmas „dish”, azaz parabolaantennák. Körülbelül kétezer dollárért olyan automatikus beállítószerkezettel és hangolószerkezettel ellátott antennát lehet venni, amellyel 60-100 adó műsora fogható Alaszkától New Yorkig. Sőt, 1987-től több csatornán néhány európai tévé műsora is fogható lesz.

A bőség zavara jellemzi tehát az amerikai videopiacot. A műsorok zuhatagából még a kisebb városokban is könnyv vastagságú újság segít eligazodni, a napilapok pedig csupán a délután fél héttől éjfélig tartó főműsoridő, a „prime time” adásprogramját közlik – kivonatatosan. Nem kell tehát más, mint egy jó videomagnó, s akár napok alatt összehozható egy házi videotéka. Az amerikai családok negyven százaléka már rendelkezik egy készülékkel, s egyre növekszik az olyan háztartások száma, ahol több videomagnó is működik. Ennek oka elsősorban az, hogy a sportörület, az amerikai foci (melynek semmi köze sincs az Európában honos labdajátékhöz) hosszú órákra a fotelhez szögezi a férflakosság zömét. Ha esetleg valamilyen ok miatt nem tudják megnézni például az Iowa Hawkeyes és a New York Giants várva várt összecsapását – videóra veszik.

Míg az első számú családi készülék általában jó minőségű, nívós szolgáltatásokat nyújtó berendezés (500-1000 dollár körüli áron kapható), addig a második általában a 300 dollár alát-

ti kategóriából kerül ki. Ezek a jórészt Dél-Koreából és Tajvanból származó készülékek, csak felvenni és visszajátszani tudnak, esetleg néhány napra programozhatók.

Ma már csaknem minden videomagnó VHS-rendszerű, az egykor népszerű Beta egyre jobban kiszorul a piacról. Ezért aztán van dolguk most a videoszalag-másoló műhelyeknek. Aki egykor Betára vették fel a család-i eseményeket, most legott átmásoltatják azokat VHS-re.

A kamkorder, a felvevőegységgel egybeépített kamera a legújabb divat Amerikában is. A statisztikák szerint ugyan 1986-ig csupán 1 millió körülü darabot értékesítettek belőlük, s ezek jó része is VHS volt, de az eladások grafikonja meredeken ível felfelé 1987-re újabb 1 millió kerül a piacra!

Ahogy mondani szokás, minden héten megjelenik valami új a videopiacon: egy új film, egy korszerű videomagnó vagy egy szenzációs, soha nem látott találmány. 1987 „feléledése” valószínűleg az utcai videokazetta-árusító automata lesz. A vevő a billentyűzetten beütött a kívánt film kódszámát. A nyílásba bankjegyet vagy hitelkártyát dug, és kiesik a kívánt film. Egy automatagyártó cég szerint ez a jövő útja, s ahogy illik, rögvést jóslásokba is bocsátkozik: 1995-re már 60 ezer ilyen masina üzemel majd az Egyesült Államok utcáin. A videopiac eddigi viharos fejlődését látva úgy tűnik, becslesse cseppet sem tűnik merésznek.

Szakonyi Péter

A VIDEOIGÉRETEK FÖLDJÉN

Ami tegnap még álom – ma valóság. Legalábbis az Egyesült Államokban, ahol szinte napról napra változik, megújul a videopiac.

A kazettakölcsönzés megannyi lehetősége, a különböző típusú és árú videomagnók áradatában még egy bennszülött is nehezen igazodik el, hát még egy európai.

COMMODORE 64-től... IBM PC AT-ig

számítógépek garanciával, videoberendezések, videokazetták,
fotócikek, Hi-Fi és egyéb műszaki cikkek

VÉTELE ÉS ELADÁSA

budapesti és vidéki szaküzleteinkben

I., Fő u. 37/c.
V., Magyar u. 1.
V., Múzeum krt. 19.
V., Váci u. 23.
VI., Szív u. 38.
VII., Akácfa u. 59.
VIII., Dohány u. 5.
VIII., Baross tér 6.
VIII., József krt. 40.
VIII., József krt. 25. (+ partümería)
IX., Ráday u. 9.
XI., Móricz Zs. körtér 7.
XIII., Rajk L. u. 46/B.
XIV., Sugár Áruház (Örs vezér tere)

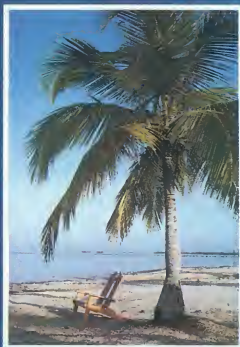
Tel.: 153-897
178-854
173-043
183-240

222-278, 217-131
422-507
134-116
131-478
341-688
176-093
868-787
299-604
836-567

Debrecen, Szabó I. altb. tér 6.
Dunaújváros, Balogh Ádám tér 10.
Eger, Széchenyi u. 5.
Győr, Bem tér 1.
Győr, Aradi vértanúk u. 15.
Kaposvár, Füredi u. 24.
Kazincbarcika, Szabó L. u. 16.
Köszeg, Rákóczi u. 23.
Miskolc, Korvin Ottó u. 5.
Pápa, Fő tér 14.
Pécs, Jókai u. 5.
Székesfehérvár, Széchenyi u. 15/A
Szombathely, Tolbuhin u. 33.
Tatabánya, (SZÜV) Mártírok u. 81/A

Tel.: 52-29-636

36-11-649
96-12-802
96-24-222
82-16-307
48-15-450
318
46-17-025
89-24-402
72-14-302
22-18-228
94-11-815
34-10-121

Nyár, tenger, pálmafák, szikrázó ég,
zsúfolt kikötők – melyik videós ne kapna
kedvet a víz alatti forgatáshoz, ha
szabadságát vízparton töltheti. Stenszky
Gyula, az MTV operatőrének segítségével
az alábbiakban ehhez adunk néhány
tanácsot.

Színbomlás világ

Az Idén már ötödik éve kutatja a víz alatti életet a televízió bűvárfilmes stábjába. Egyelőre még filmes technikával dolgoznak, de bizonyos feladatok megoldása lényegesen könnyebb lenne, ha videotechnikát is alkalmazni tudnának. Reméljük, nincs már messze az az idő, amikor a hajó fedélzetéről irányíthatják a mélybe nyúló kamerát.

Kép: ifj. Pásztor Ferenc

Felszerelést víz alá vinni biztonsággal csak megfelelő, speciális tokban lehet. Eppen ezért ma még nemigen tudják tiszta szívvel

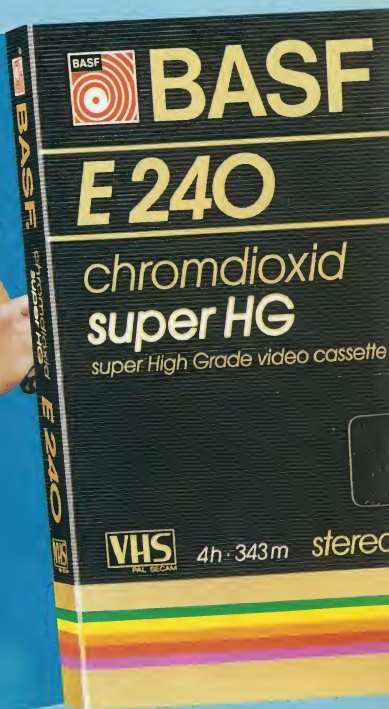
ajánlani senkinek, hogy ennek híján a tengerbe merítse drága videokameráját. Igaz, léteznek már amalför videokamerához készített búvártokok is, ezek viszont árai miatt még nem nagyon elterjedtek a nagyvilágban. Átlátzó nejlón- vagy más zacskóval sem veszélytelen vállalkozás víz alá vinni a kamerát. Ha azonban mégis vállalkozik erre a videobarát, többnyire világítás is feltétlenül szükséges ahhoz, hogy ez a színpompás világ teljes szépségében elélni táruljon a felvételen is. Az optika és a tárgy közötti víztömeg ugyanis kékszűrőként viselkedik. Nem azért fontos világítani, mert a tengerben sötét van, hanem azért, mert lámpák nélkül csupán egy színű vízkék lesz minden képnünk.

Némileg biztató, hogy a nyárra feltehetően újabb átlátszó műanyag Revue tok érkezik az Ofotért Revue-Quelle belvárosi márkaboltjába. Az Eva-marin cég vízhatlan tasakja kora tavasszal fogyott el az üzletből. Igaz, nem videokamerához készült, hanem super 8-as filmfelvételre: a méretre hegesztett fólia a felvétel formáját követi, s az objektív és a kereső helyén üveglap segíti az amatőr operatőrnek a forgatást. A fényképezőgépekhez kapható tokkal ellentétben a kamerához nem lehet közvetlenül, kesztyűvel hozzáérni, csupán a felvételhez szükséges gombot lehet a föllán keresztül megnyomni. Az 1700 forintba kerülő tasakot a gyártók tíz méter mélységig ajánlják használni. Némli átalakítással talán kis méretű kamkorderhez is lehetne alkalmazni, de ezt jobb előbb kamera nélkül a helyszínen kipróbálni.

A Quelle-Centrum katalógusból egyelőre még devíza-számláról sem lehet videokamerához, kamkorderhez speciális, vízhatlan tokot rendelni.

BASF super HG

HG: színeesebb és élesebb kép

A BASF chromdioxid super High Grade HiFi csúcsteljesítményt nyújt a legkritikusabb játszmában: növelt élettartam és különleges képminőség. A BASF-fel Ön is élő közvetítést élvezhet újra meg újra. Brilláns színek, éles kép és természetes hang.

BASF